

PATVIRTINTA
Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centro
direktoriaus 2019 m. d. įsakymu
Nr.

ŽEMĖS ŪKIO, MIŠKININKYSTĖS, ŽUVININKYSTĖS IR MAISTO PRODUKTŲ GAMYBOS SEKTORIAUS PROFESINIS STANDARTAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir maisto produktų gamybos sektoriaus profesinis standartas (toliau – Standartas), nustato žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir maisto produktų gamybos sektorių, jo posektorių ir pagrindinius veiklos procesus, sektoriaus kvalifikacijas ir jų aprašus, tarpsektorines kvalifikacijas.

2. Standarto rekvizitai:

2.1. standarto pavadinimas: Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir maisto produktų gamybos sektoriaus profesinis standartas;

2.2. standarto valstybinis kodas: PSA01.

3. Standarte vartojamos sąvokos:

3.1. **kvalifikacijos vienetą** – kvalifikaciją sudarančių kompetencijų derinys, kurį galima įvertinti ir pripažinti;

3.2. **specializacijos kvalifikacijos vienetą** – kvalifikacijos vienetą, reikalingą atlikti veiklai, orientuotai į atskirus produktų ir (arba) paslaugų tipus.

4. Kitos Standarte vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme, Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatyme ir Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatyme.

5. Standarte aprašomas kvalifikacijas sudaro šios dalys:

5.1. kvalifikacijų vienetai (skiriami pagrindiniai ir specializacijos kvalifikacijos vienetai);

5.2. kompetencijos ir kompetencijų ribos.

II SKYRIUS

ŽEMĖS ŪKIO, MIŠKININKYSTĖS, ŽUVININKYSTĖS IR MAISTO PRODUKTŲ GAMYBOS SEKTORIAUS APIBRĖŽIMAS PAGAL EKONOMINĖS VEIKLOS RŪŠIŲ KLASIFIKATORIŲ

6. Žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės ir maisto produktų gamybos sektorių apima tokią veiklą kaip: pasėlių auginimą, gyvulininkystę ir veislininkystę, medienos ruošą ir kitų augalų, gyvūnų ar jų produktų gavybą fermose ar gamtiniuose arealuose, žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės produktų perdirbimą ir maisto produktus pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių, patvirtintą Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus

2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 „Dėl Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus patvirtinimo“ (toliau – Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorius).

7. Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir maisto produktų gamybos sektorių sudaro šie posektoriai:

- 7.1. augalininkystės, gyvulininkystės ir susijusių paslaugų;
- 7.2. miškininkystės, miško apsaugos, medienos ruošos, medžioklės ir susijusių paslaugų;
- 7.3. žvejybos ir akvakultūros;
- 7.4. maisto produktų ir gėrimų gamybos.

8. Augalininkystės, gyvulininkystės ir susijusių paslaugų posektoriui yra būdingos šios veiklos:

8.1. augalininkystė, apimanti vienmečių augalų auginimą (javų, cukrinių runkelių, linų, daržovių, pašarinių ir kitų vienmečių augalų auginimą), daugiamečių augalų auginimą (sodininkystę ir uogininkystę) ir augalų dauginimą (sodmenų išauginimą);

8.2. gyvulininkystė, apimanti pieninių ir mėsinių galvijų auginimą, arklių ir kitų kanopinių gyvūnų auginimą, avių ir ožkų auginimą, kiaulių auginimą, naminių paukščių auginimą ir kitų gyvūnų auginimą;

8.3. žemės ūkiui būdingos paslaugos (agrotechninės, derliaus dorojimo, sėklininkystės, ūkinių gyvūnų dirbtinio apsėklinimo, sanitarijos užtikrinimo ir kt.).

9. Miškininkystės, miško apsaugos, medienos ruošos, medžioklės ir susijusių paslaugų posektoriui yra būdingos šios veiklos:

- 9.1. miško medžių auginimas ir kita miškininkystės veikla;
- 9.2. medienos ruošą;
- 9.3. produkcijos biokurui ruošą;
- 9.4. laukinių nemedieninių produktų rinkimas;
- 9.5. miškininkystei būdingų paslaugų veikla;
- 9.6. miško apsaugos veikla;
- 9.7. medžioklė ir susijusių paslaugų veikla.

10. Žvejybos ir akvakultūros posektoriui yra būdingos šios veiklos:

- 10.1. žvejyba;
- 10.2. akvakultūra.

11. Maisto produktų ir gėrimų gamybos posektoriui yra būdingos šios veiklos:

- 11.1. mėsos perdirbimas ir konservavimas, mėsos produktų gamyba;
- 11.2. žuvų, vėžiagyvių ir moliuskų perdirbimas ir konservavimas;
- 11.3. vaisių, uogų ir daržovių perdirbimas ir konservavimas;
- 11.4. gyvūninių ir augalinių riebalų bei aliejaus gamyba;
- 11.5. pieno perdirbimas ir pieno produktų gamyba;
- 11.6. grūdų ir jų malimo produktų, krakmolo ir krakmolo produktų gamyba;
- 11.7. duonos ir kitų miltinių produktų gamyba;
- 11.8. kitų maisto produktų gamyba;
- 11.9. paruoštų pašarų gyvuliams gamyba;
- 11.10. nealkoholinių gėrimų gamyba.

III SKYRIUS

PAGRINDINĖS ŽEMĖS ŪKIO, MIŠKININKYSTĖS, ŽUVININKYSTĖS IR MAISTO PRODUKTŲ GAMYBOS SEKTORIAUS VEIKLOS SRITYS

12. Pagrindinės augalininkystės, gyvulininkystės ir susijusių paslaugų posektoriaus veiklos sritys (veiklos procesai):

12.1. vienmečių augalų (javų, cukrinių runkelių, linų, daržovių, pašarinių ir kitų vienmečių augalų) bei daugiamečių augalų (vaismedžių, uogų ir kitų daugiamečių augalų) sėja, sodinimas ir auginimas, augalų dauginimas (sodmenų išauginimas), teritorijų apželdinimas, augalų priežiūra nuo piktžolių, ligų ir kenkėjų, derliaus nuėmimas ir laikymas, augalininkystei būdingų agrotechninių, derliaus dorojimo, sėklininkystės ir kitų paslaugų veikla;

12.2. pieninių ir mėsinių galvijų, avių ir ožkų, kiaulių, arklių ir kitų kanopinių gyvūnų, naminių paukščių, kitų gyvūnų auginimas (priežiūra, šėrimas, ligų prevencija), ūkinių gyvūnų dirbtinio apsėklinimo, sanitarijos užtikrinimo ir kitų paslaugų veikla, gyvūnų (augintinių) dresavimas;

12.3. žemės ūkio mašinų ir įrangos techninės būklės diagnostika, eksploatavimas ir priežiūra, remontas;

12.4. paslaugų ir produkcijos gamybos procesų valdymas.

13. Pagrindinės miškininkystės, miško apsaugos, medienos ruošos, medžioklės ir susijusių paslaugų posektorius veiklos sritys (veiklos procesai):

13.1. miško dauginamosios medžiagos auginimas (miško sėklų auginimas, gavyba, miško sodmenų auginimas), miško įveisimas ir atkūrimas (želdavietės ir dirvos miško želdiniams ruošimas, miško sodinimas ir kt.), želdinių priežiūra ir apsauga, sanitarinė ir priešgaisrinė miško apsauga, sumedėjusių augalų priežiūra (arboristika), miško ugdymas, miško pritaikymas poilsiui (miško rekreacijos darbai ir įrenginiai), miško kirtimas ir medienos ruošą, miškų ūkio technikos valdymas;

13.2. vidinės miškotvarkos projektų rengimas, įgyvendinimas ir kontrolė, miško išteklių ir medienos apskaita. Laukinių gyvūnų populiacijų priežiūra ir reguliavimas, medžioklės kontrolė, medžiojamų žvėrių ir paukščių bei medžioklės plotų priežiūra;

13.3. paslaugų ir produkcijos gamybos procesų valdymas.

14. Pagrindinės žvejybos ir akvakultūros posektorius veiklos sritys (veiklos procesai):

14.1. jūros ir gėlųjų vandenų žuvies išteklių (žuvų, vėžiagyvių, moliuskų ir kitų organizmų) gaudymas arba rinkimas, pirminis apdorojimas ir tinkamų laikymo sąlygų užtikrinimas;

14.2. žuvies veisimas, žuvies auginimas uždarnosios akvakultūros sistemose (žuvininkystės sistemų kūrimas, tinkamų sąlygų žuvims veistis ir augti užtikrinimas, žuvies šėrimas, ligų profilaktika), rekreacinės žuvininkystės veikla;

14.3. paslaugų ir produkcijos gamybos procesų valdymas.

15. Pagrindinės maisto produktų ir gėrimų gamybos posektorius veiklos sritys (veiklos procesai):

15.1. žaliavų, naudojant įrangą arba rankiniu būdu, perdirbimas į maisto produktus, įvairių tarpinių produktų arba pusgaminių, kurie nėra galutiniai maisto produktai, gamyba: mėsos perdirbimas ir konservavimas, mėsos produktų gamyba; žuvų, vėžiagyvių, moliuskų ir kitų vandens gyvūnų ir vandens augalų perdirbimas ir konservavimas; vaisių, uogų ir daržovių perdirbimas ir konservavimas; gyvūninių ir augalinių riebalų bei aliejaus gamyba; pieno perdirbimas ir pieno produktų gamyba; grūdų malimo produktų, krakmolo ir krakmolo produktų gamyba; duonos ir kitų miltinių produktų gamyba; kitų maisto produktų (šokolado, kitų maisto produktų) gamyba; paruoštų pašarų gyvuliams gamyba; nealkoholinių gėrimų (sulčių, kitų nealkoholinių gėrimų) gamyba;

15.2. paslaugų ir produkcijos gamybos procesų valdymas, žaliavų ir produktų kokybės bei saugos kontrolė;

15.3. maisto pramonės technologinės įrangos eksploatavimas ir priežiūra, remontas;

15.4. produktų fasavimas, pakavimas ir sandėliavimas.

IV SKYRIUS

ŽEMĖS ŪKIO, MIŠKININKYSTĖS, ŽUVININKYSTĖS IR MAISTO PRODUKTŲ GAMYBOS SEKTORIAUS KVALIFIKACIJOS

16. Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir maisto produktų gamybos sektoriui priskiriamos šios kvalifikacijos:

16.1. augalininkystės, gyvulininkystės ir susijusių paslaugų posektorius:

- 16.1.1. agronomas;
- 16.1.2. augalininkystės darbuotojas;
- 16.1.3. augalininkystės verslo darbuotojas;
- 16.1.4. dekoratyvinio apželdinimo darbuotojas;
- 16.1.5. dekoratyvinio apželdinimo verslo darbuotojas;
- 16.1.6. gyvulininkystės darbuotojas;
- 16.1.7. gyvulininkystės verslo darbuotojas;
- 16.1.8. gyvūnų augintinių prižiūrėtojas;
- 16.1.9. zootechnikas;
- 16.1.10. želdynų projektuotojas;
- 16.1.11. žemės ūkio technikos inžinierius;
- 16.1.12. žirgininkystės verslo darbuotojas.

16.2. miškininkystės, miško apsaugos, medienos ruošos, medžioklės ir susijusių paslaugų posektorius:

- 16.2.1. medkirtys;
- 16.2.2. miškininkas;
- 16.2.3. miško darbuotojas;
- 16.2.4. miško darbininkas;
- 16.2.5. miško technikos operatorius;
- 16.3. žvejybos ir akvakultūros posektorius:
- 16.3.1. akvakultūros ūkio darbuotojas;
- 16.3.2. žuvininkas;
- 16.3.3. žvejys;
- 16.4. maisto produktų ir gėrimų gamybos posektorius:
- 16.4.1. maisto pramonės darbuotojas;
- 16.4.2. maisto pramonės inžinierius;
- 16.4.3. maisto pramonės įrenginių meistras;
- 16.4.4. maisto pramonės technologas.
- 16.4.5. maisto produktų gamybos technologas;
- 16.4.6. mikrobiologijos laborantas;
- 16.4.7. skerdikas;

17. Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir maisto produktų gamybos sektoriaus kvalifikacijos, priskiriamos Lietuvos kvalifikacijų lygiams pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą „Lietuvos kvalifikacijų lygiai“, ir jų atitikmenys pagal Europos Sąjungos Tarybos 2017 m. gegužės 22 d. rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL 2017 C189, p. 1), yra nurodomos Standarto 1 priede.

18. Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir maisto produktų gamybos sektoriui priskiriamos tarpsektorinės kvalifikacijos:

- 18.1. geodezininkas;
- 18.2. hidrotechnikos inžinierius;
- 18.3. matininkas;
- 18.4. melioracijos darbuotojas;
- 18.5. žemėtvarkininkas.

19. Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir maisto produktų gamybos sektoriaus kvalifikacijų aprašai pateikiami Standarto 2 priede.

Žemės ūkio, miškininkystės, žuvininkystės ir
maisto produktų gamybos sektoriaus
profesinio standarto
1 priedas

**ŽEMĖS ŪKIO, MIŠKININKYSTĖS, ŽUVININKYSTĖS IR MAISTO PRODUKTŲ
GAMYBOS SEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ PRISKYRIMAS KVALIFIKACIJŲ
LYGIAMS PAGAL LIETUVOS KVALIFIKACIJŲ SANDAROS APRAŠĄ BEI
ATITIKMUO PAGAL EUROPOS KVALIFIKACIJŲ SANDARĄ**

Kvalifikacijos pavadinimas	Kvalifikacijos lygis (pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą)	Kvalifikacijos lygis (pagal Europos Sąjungos Tarybos 2017 m. gegužės 22 d. Tarybos rekomendaciją dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sandaros, kuria panaikinama 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl Europos mokymosi visą gyvenimą kvalifikacijų sąrangos kūrimo (OL 2017 C 189, p. 1))
Posektoriaus pavadinimas – Augalininkystės, gyvulininkystės ir susijusių paslaugų posektorius		
Augalininkystės darbuotojas	III	III
Dekoratyvinio apželdinimo darbuotojas	III	III
Gyvulininkystės darbuotojas	III	III
Augalininkystės verslo darbuotojas	IV	IV
Dekoratyvinio apželdinimo verslo darbuotojas	IV	IV
Gyvulininkystės verslo darbuotojas	IV	IV
Gyvūnų augintinių prižiūrėtojas	IV	IV
Žirgininkystės verslo darbuotojas	IV	IV
Agronomas	VI	VI
Zootechnikas	VI	VI
Želdynų projektuotojas	VI	VI
Žemės ūkio technikos inžinierius	VI	VI
Agronomas	VII	VII
Zootechnikas	VII	VII
Žemės ūkio technikos inžinierius	VII	VII
Posektoriaus pavadinimas – Miškininkystės, miško apsaugos, medienos ruošos, medžioklės ir susijusių paslaugų posektorius		
Miško darbininkas	II	II

Medkirtys	III	III
Miško technikos operatorius	IV	IV
Miško darbuotojas	V	V
Miškininkas	VI	VI
Miškininkas	VII	VII
Posektoriaus pavadinimas – Žvejybos ir akvakultūros posektorius		
Žvejys	III	III
Akvakultūros ūkio darbuotojas	IV	IV
Žuvininkas	VI	VI
Žuvininkas	VII	VII
Posektoriaus pavadinimas – Maisto produktų ir gėrimų gamybos posektorius		
Skerdikas	II	II
Maisto pramonės darbuotojas	III	III
Maisto pramonės darbuotojas	IV	IV
Maisto pramonės įrenginių meistras	V	V
Maisto produktų gamybos technologas	VI	VI
Mikrobiologijos laborantas	VI	VI
Maisto pramonės inžinierius	VII	VII
Maisto pramonės technologas	VII	VII

**ŽEMĖS ŪKIO, MIŠKININKYSTĖS, ŽUVININKYSTĖS IR MAISTO PRODUKTŲ
GAMYBOS SEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI**

I SKYRIUS

**AUGALININKYSTĖS, GYVULININKYSTĖS IR SUSIJUSIŲ PASLAUGŲ POSEKTORIAUS
KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI**

1. Kvalifikacijos pavadinimas: augalininkystės darbuotojas, Lietuvos kvalifikacijų lygis III (pagal Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 535 „Dėl Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašo patvirtinimo“, priedą Lietuvos kvalifikacijų lygiai“ (toliau – LTKS))

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: mišraus žemės ūkio darbų atlikimas, žemės ūkio įrangos eksploatavimas ir priežiūra. Veiklos uždaviniai: 1) atlikti žemės ūkio augalų sėjos, sodinimo, augalų ir pasėlių priežiūros ir derliaus nuėmimo ir sandėliavimo mechanizuotus / rankinius darbus; 2) prižiūrėti žemės ūkio mašinas ir agregatus, šalinti nesudėtingus gedimus. Darbo sąlygos: dirbama lauke ir (arba) uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, traktorius ir kitos žemės ūkio mašinos, agregatai, įranga, sodinukai, sėklos, trąšos, augalų apsaugos priemonės ir kt. Papildoma informacija: asmenys, siekiantys įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti teisę vairuoti traktorių. Augalininkystės darbuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, darbštumas, kruopštumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, fizinis išstvermingumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti samdomais žemės ūkio darbuotojais.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Žemdirbystė (LTKS III)	Paruošti dirvą žemės ūkio augalams auginti.	Dirvožemių sudėtis, fizinės savybės, tipai. Dirvos paruošimo technologijos ir priemonės. Žemės dirbimas ir jo svarba. Dirbimo laikas. Žemės dirbimo būdai. Neariminis žemės dirbimas (tiesioginė sėja). Žemės dirbimo

		sistemos. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Taikyti žemės ūkio augalų apsaugos priemonės.	Žemės ūkio augalų apsauga, metodai ir priemonės.
Augalininkystė (LTKS III)	Sėti ir prižiūrėti grūdinius augalus.	Grūdinių augalų rūšys, jų sėjos darbai. Grūdinių augalų priežiūra. Apsaugos nuo kenkėjų ir ligų priemonės. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos. Laistymo įrenginiai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Sėti, sodinti ir prižiūrėti techninius ir aliejinius augalus.	Techninių ir aliejinių augalų rūšys, jų sėjos ir sodinimo darbai. Techninių ir aliejinių augalų priežiūra. Apsaugos nuo kenkėjų ir ligų priemonės. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos. Laistymo įrenginiai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Sėti, sodinti ir prižiūrėti vaistinius ir prieskoninius augalus.	Vaistinių ir prieskoninių augalų sėjos ir sodinimo darbai. Vaistinių ir prieskoninių augalų priežiūra. Apsaugos nuo kenkėjų ir ligų priemonės. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos. Laistymo įrenginiai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Nuimti ir tvarkyti grūdinių ir kitų lauko kultūrinių augalų derlių.	Derliaus nuėmimo laikas, priemonės ir jų naudojimo būdai. Augalininkystės produkcijos sandėliavimas ir realizavimas. Nuimto derliaus tvarkymas. Augalų laikymas sandėlyje ir paruošimas realizacijai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.

Daržininkystė (LTKS III)	Sėti, sodinti ir prižiūrėti daržo augalus.	Daržo augalų rūšys ir jų sėjos bei sodinimo terminai. Sėklų sėjimas, sodinukų sodinimas, augalų persodinimas ir retinimas. Apsaugos nuo daržo augalų kenkėjų ir ligų priemonės. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos. Laistymo įrenginiai. Daržovių priežiūra lauke ir šiltnamiuose. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Nuimti ir tvarkyti daržo augalų derlių.	Derliaus nuėmimo laikas, priemonės ir jų naudojimo būdai. Derliaus nuėmimo ir transportavimo reikalavimai. Daržininkystės produkcijos sandėliavimo ir realizavimo standartai. Nuimto derliaus tvarkymas. Augalų laikymas sandėlyje ir paruošimas realizacijai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
Sodininkystė (LTKS III)	Sodinti ir prižiūrėti sodo augalus.	Sodo augalų rūšys, jų sodinimo terminai ir būdai. Apsaugos nuo augalų kenkėjų ir ligų priemonės. Augalų genėjimo būdai ir priemonės. Piktžolių naikinimo priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos. Laistymo įrenginiai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Nuimti ir tvarkyti sodo augalų derlių.	Sodo augalų derliaus nuėmimo laikas, priemonės ir jų naudojimo būdai. Derliaus nuėmimo ir transportavimo reikalavimai. Sodininkystės produkcijos sandėliavimas ir realizavimas. Nuimto derliaus tvarkymas. Augalų laikymas sandėlyje ir paruošimas realizacijai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
Žemės ūkio technikos eksploatavimas ir priežiūra (LTKS III)	Paruošti darbui žemės ūkio mašinas ir agregatus.	Traktoriaus (TR1, TR2), dirvos dirbimo, tręšimo, sėjamųjų ir sodinamųjų, pasėlių priežiūros ir

		<p>augalų priežiūros mašinų (SZ) konstrukcija ir veikimo principai. Žemės ūkio mašinų (TR1, TR2, SZ) ir agregatų kasdienė apžiūra ir paruošimo darbui reikalavimai.</p>
	<p>Valdyti žemės ūkio mašinas ir agregatus.</p>	<p>Agrotechniniai reikalavimai dirvos kultivavimui, akėjimui, volavimui, lyginimui, sėjai, sodinimui, laistymui. Traktorių (TR1, TR2) ir jų agregatų darbo valdymas, programavimas ir kontrolė. Padargų veikimo greičio, aukščio ir gylio nustatymo reikalavimai. Žemės ūkio agregatų režimai ir programavimo žinios. Žemės ūkio agregatų kontrolės priemonės. Ataskaitų dėl kuro, tepalų sunaudojimo normų, atsarginių detalių išsigijimo ir panaudojimo būtinumo pildymo reikalavimai. Kelionės lapų pildymo žinios.</p>
	<p>Prižiūrėti žemės ūkio mašinas ir agregatus ir šalinti smulkius jų gedimus.</p>	<p>Bendros traktoriaus (TR1, TR2) būklės reikalavimai. Prietaisai, kontroliuojantys bei atspindintys traktoriaus variklio darbą bei jų parodymų reikšmės. Gedimų požymiai ir jų priežastys. Traktoriui keliami techniniai aptarnavimo, remonto bei priežiūros reikalavimai, su tuo susijusios dokumentacijos pildymo tvarka. Traktoriaus prikabinamų ar pakabinamų mechanizmų ar agregatų paskirtis, veikimo principai, jų gedimo požymiai ir priežastys. Priekabų ir jų mazgų konstrukcijos ir veikimo ypatumai. Žemės ūkio mašinoms (TR1, TR2, SZ) ir agregatams keliami techninio aptarnavimo, remonto bei priežiūros reikalavimai. Galimi žemės ūkio mašinų (TR1, TR2, SZ) ir agregatų defektai, smulkių gedimų nustatymas ir šalinimas.</p>
<p><i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i></p>	<p>Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų (OL 2006 L 394, p. 10) (toliau – Rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų). Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.</p>	

<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Pagrindinis išsilavinimas.
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 60 mokymosi kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

2. Kvalifikacijos pavadinimas: dekoratyvinio apželdinimo darbuotojas, LTKS III

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: teritorijos apželdinimas, dekoratyvinių augalų kompozicijų sudarymas, želdynų priežiūros mašinų nesudėtingas remontas bei techninė priežiūra, traktorinių agregatų eksploatavimas, traktorių ir krovininių automobilių vairavimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) auginti ir prižiūrėti dekoratyvinius augalus; 2) padėti įrengti ir prižiūrėti želdynus.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, želdynų priežiūros mašinos, traktoriniai agregatai, šiltnamių darbų mechanizavimo priemonės.</p> <p>Papildoma informacija: dekoratyvinio apželdinimo darbuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, darbštumas, kruopštumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, fizinis ištvėrimumas. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti firmose, užsiimančiose dekoratyvinių augalų auginimu, želdynų įrengimu ir priežiūra, komponavimo (floristikos) srityse, individualiose įmonėse.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>

Dekoratyvinių augalų auginimas (LTKS III)	Paruošti dirvą dekoratyviniams augalams auginti.	Dirvos paruošimo technologijos ir priemonės lauke ir šiltnamiuose. Sėjomaina. Saugaus darbo reikalavimai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Sėti, sodinti ir prižiūrėti dekoratyvinius augalus.	Dekoratyvinių augalų rūšys ir jų sėjos bei sodinimo terminai. Augalų dauginimo būdai. Dauginimas vegetatyviniu ir generatyviniu būdu. Lauko, šiltnamių ir interjero gėlės, žoliniai dekoratyvieji augalai, sumedėję dekoratyvieji augalai. Dekoratyvinių augalų auginimo technologijos. Dekoratyvinių augalų ligos ir kenkėjai, apsaugos priemonės nuo jų. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos, tręšimo planavimas. Aplinkosauga. Laistymo normos. Dekoratyvinių augalų priežiūra lauke ir šiltnamiuose. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Formuoti dekoratyvinius augalus.	Dekoratyvinių augalų, formavimo būdai ir priemonės. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Paruošti dekoratyvinius augalus realizavimui.	Dekoratyvinių augalų nuėmimo, sandėliavimo ir transportavimo reikalavimai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
Želdynų įrengimas (LTKS III)	Paruošti dirvą rankiniais įrankiais ir mašinomis želdynams įrengti.	Teritorijos paruošimo reikalavimai. Dirvos paruošimo technologijos ir priemonės. Saugaus darbo reikalavimai.
	Padėti įrengti želdynus.	Augalų rūšys ir jų sėjos bei sodinimo terminai. Želdinių veisimas. Medžių ir krūmų sodinimas, gyvatvorių, gėlynų ir vejų įrengimo pagal planus procesas, būdai ir priemonės. Želdynų ir mažosios architektūros derinimas. Gėlynų kūrimas. Augalų

		asortimento parinkimas ir augalų derinimas. Vertikalaus apželdinimo specifika. Saugaus darbo reikalavimai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Prižiūrėti želdynus.	Želdinių formavimas. Apsaugos nuo augalų kenkėjų ir ligų priemonės. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Želdynų paruošimas žiemai. Trašų rūšys, savybės ir normos. Laistymo normos. Teritorijos tvarkymo priemonės.
	Mechanizuoti želdynų įrengimo ir priežiūros darbus.	Žemės dirbimo traktoriai ir agregatai, jų konstrukcija ir veikimas. Medžių genėjimo priežiūros įrankiai ir mašinos. Augalų apsaugos mechanizavimas. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Pagrindinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 60 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalųjį) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

3. Kvalifikacijos pavadinimas: gyvulininkystės darbuotojas, LTKS III

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: ūkinių gyvūnų auginimas mėšai ir (arba) pienui, žemės ūkio įrangos eksploatavimas ir priežiūra. Veiklos uždaviniai: 1) auginti įvairių rūšių ūkinius gyvūnus; 2) ruošti ir sandėliuoti pašarus; 3) eksploatuoti ir prižiūrėti žemės ūkio mašinas ir agregatus, atlikti jų smulkų remontą. Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, žemės ūkio agregatai, įranga ir mašinos, pašarai, melžimo, girdymo įranga, ir kt. Papildoma informacija: asmenys, siekiantys įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti teisę vairuoti traktorių. Gyvulininkystės darbuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, darbštumas, kruopštumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, fizinis išvermingumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti samdomais žemės ūkio darbuotojais.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Įvairių rūšių ūkinių gyvūnų auginimas (III)</p>	<p>Ruošti ir sandėliuoti pašarus ūkiniams gyvūnams.</p>	<p>Ūkinių gyvūnų šėrimo racionų reikalavimai. Ūkinių gyvūnų pašarų rūšys, parinkimo būdai pagal ūkinių gyvūnų rūšį. Pašarų paruošimo, laikymo ir sandėliavimo reikalavimai. Pašarų dalijimo ir šėrimo normos. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.</p>
	<p>Auginti mėšinius galvijus.</p>	<p>Saugaus darbo ir aplinkosaugos reikalavimai. Saugaus darbo su mėšiniais galvijais reikalavimai. Mėšinių galvijų šėrimas ir priežiūra. Girdyklų pildymo vandeniui normos. Mėšinių galvijų būklės stebėseną. Mėšinių galvijų saugojimo ir gyvūnų gerovės užtikrinimo reikalavimai. Mėšinių galvijų paruošimo skerdimui reikalavimai. Mėšinių galvijų pakrovimo, iškrovimo iš transporto priemonių reikalavimai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės</p>

		kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Auginti pieninius galvijus.	Saugaus darbo ir aplinkosaugos reikalavimai. Saugaus darbo su pieniniais galvijais reikalavimai. Pieninių galvijų šėrimas ir priežiūra. Girdyklų pildymo vandeniu normos. Pieninių galvijų būklės stebėseną. Pieninių galvijų saugojimo ir gyvūnų gerovės užtikrinimo reikalavimai. Pieninių galvijų pakrovimo, iškrovimo iš transporto priemonių reikalavimai. Nutrūkusių gyvulių pririšimo būdai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Auginti kiaules.	Saugaus darbo ir aplinkosaugos reikalavimai. Saugaus darbo su kiaulėmis reikalavimai. Kiaulių šėrimas ir priežiūra. Girdyklų pildymo vandeniu normos. Kiaulių būklės stebėseną. Kiaulių saugojimo ir gyvūnų gerovės užtikrinimo reikalavimai. Kiaulių pakrovimo, iškrovimo iš transporto priemonių reikalavimai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Auginti paukščius.	Saugaus darbo ir aplinkosaugos reikalavimai. Saugaus darbo su paukščiais reikalavimai. Paukščių lesinimas ir priežiūra. Paukščių lesinimo racionai, lesinimo normos. Pašarų paruošimas lesinimui. Skirtingų amžiaus grupių paukščių lesinimo ypatumai. Girdyklų pildymo vandeniu normos. Paukščių būklės stebėseną. Paukščių saugojimo ir gyvūnų gerovės užtikrinimo reikalavimai. Paukščių pakrovimo, iškrovimo iš transporto priemonių reikalavimai. Paukščių laikymo vietų priežiūra ir valymas. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
Ūkinių gyvūnų laikymo patalpų ir naudojamos įrangos priežiūra (LTKS III)	Prižiūrėti ūkinių gyvūnų laikymo patalpas.	Mėšlo šalinimas. Mikroklimato parametrai fermose ir reikalingi įrenginiai. Ūkinių gyvūnų laikymo

		patalpų sanitariniai reikalavimai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Prižiūrėti gyvulininkystės fermų mašinas ir įrenginius.	Pašarų ruošimo ir šėrimo mašinos ir įrenginiai. Vandens tiekimas. Melžimo mašinos ir įrenginiai. Mašinų ir įrenginių smulkus remontas. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
Zoohigiena (LTKS III)	Atpažinti sergančius ūkinius gyvūnus.	Zoohigienos reikalavimai. Dažniau pasitaikančios ūkinių gyvūnų ligos. Dažniausiai pasitaikantys negalavimų požymiai. Ūkinių gyvūnų nedidelių negalavimų gydymo pagrindai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Slaugyti ir prižiūrėti sergančius ūkinius gyvūnus.	Sergančio ūkinio gyvūno priežiūra: šėrimas, girdymas, guoliavietės sutvarkymas, medikamentų sudavimas. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
Žemės ūkio technikos eksploatavimas ir priežiūra (LTKS III)	Parengti darbui žemės ūkio mašinas ir agregatus.	Traktoriaus (TR1, TR2), dirvos dirbimo, tręšimo, sėjamųjų ir sodinamųjų, pasėlių priežiūros ir augalų priežiūros mašinų, pašarų tvarkymo, kitų fermos mašinų ir agregatų (SZ) konstrukcija ir veikimo principai. Žemės ūkio mašinų (SZ) ir agregatų kasdienė apžiūra ir paruošimo darbui reikalavimai.
	Valdyti žemės ūkio mašinas ir agregatus.	Reikalavimai pašarų padavimui, vandens girdyklų priežiūrai, mėšlo ir sрутų išvežimui bei kitiems gyvulininkystės ūkio darbams, kuriuos atliekant naudojamos žemės ūkio mašinos ir agregatai. Traktorių (TR1, TR2) ir jų agregatų darbo valdymas, programavimas ir kontrolė. Padargų veikimo greičio, aukščio ir gylio nustatymo reikalavimai. Žemės ūkio agregatų režimai ir programavimo žinios. Žemės ūkio agregatų kontrolės priemonės. Ataskaitų dėl kuro, tepalų sunaudojimo normų, atsarginių detalių įsigijimo ir panaudojimo būtinumo pildymo

		reikalavimai. Kelionės lapų pildymo žinios.
	Prižiūrėti žemės ūkio mašinas ir agregatus ir šalinti smulkius jų gedimus.	Bendros traktoriaus (TR1, TR2) būklės reikalavimai. Prietaisai, kontroliuojantys bei atspindintys traktoriaus (TR1, TR2) variklio darbą bei jų parodymų reikšmės. Gedimų požymiai ir jų priežastys. Traktoriui (TR1, TR2) keliami techniniai aptarnavimo, remonto bei priežiūros reikalavimai, su tuo susijusios dokumentacijos pildymo tvarka. Traktoriaus (TR1, TR2) prikabinamų ar pakabinamų mechanizmų ar agregatų paskirtis, veikimo principai, jų gedimo požymiai ir priežastys. Priekabų ir jų mazgų konstrukcijos ir veikimo ypatumai. Žemės ūkio mašinoms (SZ) ir agregatams keliami techninio aptarnavimo, remonto bei priežiūros reikalavimai. Galimi žemės ūkio mašinų (SZ) ir agregatų defektai, smulkių gedimų nustatymas ir šalinimas.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetas (nurodant jo lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Pieninių galvijų melžimas (LTKS III)	Melžti galvijus.	Higienos ir sanitarijos reikalavimai melžimui. Melžimo įranga, jos naudojimo principai. Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
	Paruošti pieno žaliavą realizuoti.	Pirminio pieno paruošimo realizuoti technologijos. Pieno kokybės reikalavimai (kriterijai). Darbai atliekami vadovaujant aukštesnės kvalifikacijos darbuotojui ir jam prižiūrint darbų kokybę.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Pagrindinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	

<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 60 mokymosi kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

4. Kvalifikacijos pavadinimas: augalininkystės verslo darbuotojas, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: mišraus žemės ūkio darbų atlikimas, žemės ūkio įrangos eksploatavimas ir priežiūra.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) atlikti žemės ūkio augalų sėjos, sodinimo, augalų ir pasėlių priežiūros, derliaus nuėmimo ir sandėliavimo mechanizuotus / rankinius darbus; 2) prižiūrėti žemės ūkio mašinas ir agregatus, šalinti nesudėtingus gedimus.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir (arba) uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmenys, siekiantys įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti teisę vairuoti traktorių. Asmeninės apsaugos priemonės, traktorius ir kitos žemės ūkio mašinos, agregatai, įranga, sodinukai, sėklos, trąšos, augalų apsaugos priemonės, laistymo sistemos ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: augalininkystės verslo darbuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, darbštumas, kruopštumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, fizinis išstvermingumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti samdomais žemės ūkio darbuotojais arba ūkininkauti savarankiškai.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Žemdirbystė (LTKS IV)	Paruošti dirvą žemės ūkio augalams auginti.	Dirvožemių sudėtis, fizinės savybės, tipai. Dirvožemio turtinimo ir derlingumo didinimo priemonės ir darbai. Dirvos paruošimo technologijos ir priemonės. Žemės dirbimas ir jo svarba. Dirbimo laikas. Žemės dirbimo

		būdai. Neariminis žemės dirbimas (tiesioginė sėja). Žemės dirbimo sistemos. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
	Planuoti ir įgyvendinti sėjomainas.	Sėjomainos, jų tipai. Priešsėlių parinkimas. Pasėlių struktūra. Sėjomainos sudarymas. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
Augalininkystė (LTKS IV)	Sėti ir prižiūrėti grūdinius augalus.	Grūdinių augalų rūšys, jų sėjos darbai. Grūdinių augalų priežiūra. Pagrindinės grūdinių augalų ligos ir kenkėjai, apsaugos priemonės nuo jų. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos, tręšimo planavimas. Aplinkosauga. Laistymo normos. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
	Sėti, sodinti ir prižiūrėti techninius ir aliejinius augalus.	Techninių ir aliejinių augalų rūšys, jų sėjos ir sodinimo darbai. Techninių ir aliejinių augalų priežiūra. Pagrindinės techninių ir aliejinių augalų ligos ir kenkėjai, apsaugos priemonės nuo jų. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos, tręšimo planavimas. Aplinkosauga. Laistymo normos. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
	Sėti, sodinti ir prižiūrėti vaistinius ir prieskoninius augalus.	Vaistinių ir prieskoninių augalų rūšys, jų sėjos ir sodinimo darbai. Vaistinių ir prieskoninių augalų priežiūra. Apsaugos nuo kenkėjų ir ligų priemonės. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos, tręšimo planavimas. Aplinkosauga. Laistymo normos. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
	Nuimti ir tvarkyti grūdinių ir kitų lauko kultūrinių augalų derlių.	Derliaus nuėmimo laikas, priemonės ir jų naudojimo būdai. Augalininkystės produkcijos sandėliavimas ir realizavimas. Derliaus kokybės rodikliai. Nuimto derliaus tvarkymas. Derliaus laikymas sandėlyje ir paruošimas realizacijai. Reikalingos dokumentacijos pildymas. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.

Daržininkystė (LTKS IV)	Sėti, sodinti ir prižiūrėti daržo augalus.	Daržo augalų rūšys ir jų sėjos bei sodinimo terminai. Sėklų ir sodinukų parinkimas, sėklų sėjimas, sodinukų sodinimas, augalų persodinimas ir retinimas. Pagrindinės daržo augalų ligos ir kenkėjai, apsaugos nuo jų priemonės. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos, tręšimo planavimas. Aplinkosauga. Laistymo normos. Daržovių priežiūra lauke ir šiltnamiuose. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
	Nuimti ir tvarkyti daržo augalų derlių.	Derliaus nuėmimo laikas, priemonės ir jų naudojimo būdai. Derliaus nuėmimo ir transportavimo reikalavimai. Daržininkystės produkcijos sandėliavimas ir realizavimas. Derliaus kokybės rodikliai. Nuimto derliaus tvarkymas. Augalų laikymas sandėlyje ir paruošimas realizacijai. Daržininkystės produkcijos prekinės kokybės reikalavimai. Reikalingos dokumentacijos pildymas. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
Sėklininkystė (LTKS IV)	Sėti, sodinti ir prižiūrėti sėklinius pasėlius, sandėliuoti sėklojus.	Sėklinių pasėlių rūšys, jų sėjos bei sodinimo terminai. Pagrindiniai sėklinių pasėlių kenkėjai ir ligos, apsaugos priemonės nuo jų. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos, tręšimo planavimas. Aplinkosauga.
	Nuimti sėklų derlių.	Sėklų derliaus nuėmimo laikas, priemonės ir jų naudojimo būdai. Derliaus nuėmimo, transportavimo ir sandėliavimo reikalavimai.
Sodininkystė (LTKS IV)	Sodinti ir prižiūrėti sodo augalus.	Sodo augalų rūšys ir jų sodinimo technologijos. Pagrindinės sodo augalų ligos ir kenkėjai, apsaugos priemonės nuo jų. Augalų genėjimo būdai ir priemonės. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos, tręšimo planavimas. Aplinkosauga. Laistymo normos. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.

	Nuimti ir tvarkyti sodo augalų derlių.	Sodo augalų derliaus nuėmimo laikas, priemonės ir jų naudojimo būdai. Derliaus nuėmimo ir transportavimo reikalavimai. Sodininkystės produkcijos sandėliavimas ir realizavimas. Derliaus kokybės rodikliai. Nuimto derliaus tvarkymas. Sodininkystės produkcijos prekinės kokybės reikalavimai. Derliaus laikymas sandėlyje ir paruošimas realizacijai. Reikalingos dokumentacijos pildymas. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
Ekologinis ūkininkavimas (LTKS IV)	Organizuoti augalininkystės produktų gamybą, laikantis ekologinio ūkininkavimo principų.	Ekologinio ūkininkavimo reikalavimai. Ekologinės gamybos ūkių sertifikavimas. Tinkamos ekologiniam ūkininkavimui ūkio specializacijos ir augalų rūšių ir veislių parinkimas pagal ūkio dirvožemio savybes. Perėjimas prie ekologinio ūkininkavimo. Lauko, daržo ir sodo augalų auginimo technologijos ekologinės gamybos ūkiuose. Reikalavimai sėjomainoms. Pasėlių piktžolėtumo problemos ir piktžolėtumo kontrolės būdai. Ekologinės sėklininkystės reikalavimai. Dauginamosios medžiagos įsigijimo ekologiškai gamybai, ekologiškos sėklos atnaujinimo reikalavimai. Ekologinės produkcijos derliaus nuėmimas ir sandėliavimas.
	Naudoti augalų apsaugos priemones ir trąšas pagal ekologinės gamybos reikalavimus.	Augalų ligų ir kenkėjų kontrolės metodai ir būdai, taikomi ekologinėje žemdirbystėje. Augalų apsaugos produktai, leidžiami naudoti ekologinėje gamyboje ir jų panaudojimas. Tręšimas ekologinės gamybos ūkyje. Organinės trąšos, dirvos gerinimo priemonės ir jų naudojimo reikalavimai ekologinės gamybos ūkiuose. Fermentuotų preparatų, nuovirų, ištraukų panaudojimas. Tręšimo ir augalų apsaugos mašinos, reguliavimai ir panaudojimas. Pasėlių priežiūros mašinos.

<p>Augalų apsaugos produktų profesionalus naudojimas (LTKS IV)</p>	<p>Naudoti augalų apsaugos produktus.</p>	<p>Teisės aktai, reglamentuojantys augalų apsaugos produktų įvežimą, vežimą, saugojimą, naudojimą, tiekimą rinkai ir profesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų apskaitos tvarkymą.</p> <p>Augalų apsaugos produktai: herbicidai, insekticidai, fungicidai, beicai ir kt. Neregistruoti, falsifikuoti augalų apsaugos produktai, jų naudojimo pavojus, keliamas rizika ir šiems produktams nustatyti taikomi metodai.</p> <p>Augalų apsaugos produktų keliamas pavojus ir rizika. Priemonės šiai rizikai sumažinti. Augalų apsaugos produktų saugojimas. Asmeninės apsaugos priemonės augalų apsaugos produktų operatoriams. Apsinuodijimo augalų apsaugos produktais požymiai ir pirmosios pagalbos priemonės.</p> <p>Integruota kenksmingųjų organizmų kontrolės strategija, priemonės ir metodai siekiant sumažinti augalų apsaugos produktų naudojimą ir jų keliamą riziką žmonių sveikatai ir aplinkai.</p> <p>Geros augalų apsaugos praktikos taisyklės.</p> <p>Profesionaliajam naudojimui skirtų augalų apsaugos produktų apskaitos žurnalo pildymas.</p>
	<p>Naudoti augalų apsaugos produktų purškimo įrangą.</p>	<p>Augalų apsaugos įranga ir jos techniniai reikalavimai. Augalų apsaugos produktų purškimo įrangos kalibravimo reikalavimai, augalų apsaugos produktų purškimo įrangos naudojimo būdai, keliantys mažiausią riziką augalų apsaugos produktų profesionaliajam naudotojui, kitiems asmenims, netikslinėms gyvūnų ir augalų rūšims, bioįvairovei ir aplinkai, įskaitant vandens šaltinius.</p> <p>Augalų apsaugos produktų purškimo įrangos naudojimo ir šios įrangos priežiūros reikalavimai. Augalų apsaugos produktų purškimo įrangos techninės apžiūros tikslai ir purškimo kokybės gerinimo būdais.</p>

		<p>Augalų apsaugos produktų purškimo įrangos naudojimo rizika ir rizikos valdymo priemonės.</p> <p>Saugaus darbo reikalavimai dirbant su augalų apsaugos įranga.</p> <p>Veiksmai, nutekėjus augalų apsaugos produktams į aplinką ir ją užteršus.</p> <p>Informavimas apie nelaimingus atsitikimus.</p>
Ūkio valdymas (LTKS IV)	Įkurti ir įregistruoti ūkį.	<p>Bendroji žemės ūkio politika. Verslumo, verslo apskaitos ir teisės pagrindai. Aplinkosaugos bei priešgaisrinės saugos pagrindai. Agroaplinkosaugos reikalavimai žemės ūkyje. Gaisrinės saugos reikalavimai žemės ūkyje. Ūkininko ūkio įregistravimas ūkių registre.</p>
	Vykdyti žemės ūkio veiklą.	<p>Verslo kūrimo būdai. Žemės ūkio įmonės ar ūkio veiklos planavimas ir organizavimas bei verslo vystymo sprendimų priėmimas. Žmogiškųjų išteklių žemės ūkio įmonėse ar ūkiuose valdymas. Rinkos ekonomikos dėsniai žemės ūkio srityje. Konkretaus produkto paklausos lygio rinkoje nustatymas. Verslo plano rengimas.</p>
	Taikyti buhalterinės apskaitos organizavimo ir finansinių ataskaitų rodiklių analizės principus.	<p>Žemės ūkio įmonių ir ūkininkų ūkių buhalterinės apskaitos organizavimo ir tvarkymo principai. Pajamų ir sąnaudų pagrindiniai principai. Pardavimų ir pirkimų fiksavimas apskaitos dokumentuose. Žemės ūkio įmonių ir ūkininkų finansinių ataskaitų rinkinių sudėtis ir šių ataskaitų svarbiausių rodiklių paaiškinimai. Finansinių ataskaitų analizės galimybės.</p>
Žemės ūkio technikos eksploatavimas ir priežiūra (LTKS III)	Paruošti darbui žemės ūkio mašinas ir agregatus.	<p>Traktoriaus (TR1, TR2), dirvos dirbimo, tręšimo, sėjamųjų ir sodinamųjų, pasėlių priežiūros ir augalų priežiūros mašinų (SZ) konstrukcija ir veikimo principai. Žemės ūkio mašinų (TR1, TR2, SZ) ir agregatų kasdienė apžiūra ir paruošimo darbui reikalavimai.</p>
	Valdyti žemės ūkio mašinas ir agregatus.	<p>Agrotechniniai reikalavimai dirvos kultivavimui, akėjimui, volavimui, lyginimui, sėjai, sodinimui, laistymui. Traktorių (TR1, TR2) ir jų agregatų darbo valdymas, programavimas ir</p>

		kontrolė. Padargų veikimo greičio, aukščio ir gylio nustatymo reikalavimai. Žemės ūkio agregatų režimai ir programavimo žinios. Žemės ūkio agregatų kontrolės priemonės. Ataskaitų dėl kuro, tepalų sunaudojimo normų, atsarginių detalių įsigijimo ir panaudojimo būtinumo pildymo reikalavimai. Kelionės lapų pildymo žinios.
	Prižiūrėti žemės ūkio mašinas ir agregatus ir šalinti smulkius jų gedimus.	Bendros traktoriaus (TR1, TR2) būklės reikalavimai. Prietaisai, kontroliuojantys bei atspindintys traktoriaus variklio darbą bei jų parodymų reikšmės. Gedimų požymiai ir jų priežastys. Traktoriui keliami techniniai aptarnavimo, remonto bei priežiūros reikalavimai, su tuo susijusios dokumentacijos pildymo tvarka. Traktoriaus prikabinamų ar pakabinamų mechanizmų ar agregatų paskirtis, veikimo principai, jų gedimo požymiai ir priežastys. Priekabų ir jų mazgų konstrukcijos ir veikimo ypatumai. Žemės ūkio mašinoms (TR1, TR2, SZ) ir agregatams keliami techninio aptarnavimo, remonto bei priežiūros reikalavimai. Galimi žemės ūkio mašinų (TR1, TR2, SZ) ir agregatų defektai, smulkių gedimų nustatymas ir šalinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 60 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo	

	programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

5. Kvalifikacijos pavadinimas: dekoratyvinio apželdinimo verslo darbuotojas, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: teritorijos apželdinimas, dekoratyvinių augalų kompozicijų sudarymas, želdynų priežiūros mašinų nesudėtingas remontas bei techninė priežiūra, traktorinių agregatų eksploatavimas, traktorių ir krovininių automobilių vairavimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) auginti ir prižiūrėti dekoratyvinius augalus; 2) įrengti ir prižiūrėti želdynus; 3) komponuoti augalus interjere.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, želdynų priežiūros mašinos, traktoriniai agregatai, šiltnamių darbų mechanizavimo priemonės.</p> <p>Papildoma informacija: dekoratyvinio apželdinimo darbuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, darbštumas, kruopštumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, fizinis išsvermingumas. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti firmose, užsiimančiose dekoratyvinių augalų auginimu, želdynų įrengimu ir priežiūra, komponavimo (floristikos) srityse, individualiose įmonėse.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Dekoratyvinių augalų auginimas (LTKS IV)	Paruošti dirvą dekoratyviniams augalams auginti.	Dirvos paruošimo technologijos ir priemonės lauke ir šiltnamiuose. Sėjomaina. Saugaus darbo reikalavimai. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
	Sėti, sodinti ir prižiūrėti dekoratyvinius augalus.	Dekoratyvinių augalų rūšys ir jų sėjos bei sodinimo terminai. Augalų dauginimo būdai. Lauko, šiltnamių ir interjero gėlės, žoliniai dekoratyvieji augalai, sumedėję dekoratyvieji augalai. Dekoratyvinių augalų auginimo technologijos. Dekoratyvinių augalų ligos ir kenkėjai, apsaugos priemonės nuo jų. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Trašų

		rūšys, savybės ir normos, tręšimo planavimas. Aplinkosauga. Laistymo normos. Dekoratyvinių augalų priežiūra lauke ir šiltnamiuose. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
	Formuoti dekoratyvinius augalus.	Dekoratyvinių augalų formavimo būdai ir priemonės. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
	Paruošti dekoratyvinius augalus realizavimui.	Dekoratyvinių augalų kokybės rodikliai. Dekoratyvinių augalų nuėmimo, sandėliavimo ir transportavimo reikalavimai. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
Želdynų įrengimas (LTKS IV)	Planuoti želdyno įrengimą.	Aplinkos kraštovaizdis. Parkų stiliai. Parkų kūrimosi istorija. Želdynų panaudojimas kraštovaizdyje. Želdynų funkcijos pagal paskirtį. Želdynų būklės įvertinimas. Želdyno elementai, teritoriniai vienetai. Želdyno formavimo etapai. Želdinių klasifikacija, funkcijos, tipai. Želdynų planai. Želdynų kūrimo ir derinimo principai. Lietuvos valstybinė aplinkos apsaugos programa.
	Paruošti dirvą rankiniais įrankiais ir mašinomis želdynams įrengti.	Teritorijos paruošimo reikalavimai. Dirvos paruošimo technologijos ir priemonės. Saugaus darbo reikalavimai. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
	Įrengti želdynus.	Augalų rūšys ir jų sėjos bei sodinimo terminai. Augalų asortimento parinkimas ir augalų derinimas. Želdinių veisimas. Medžių ir krūmų sodinimas, gyvatvorių, gėlynų ir vejų įrengimo pagal planus procesas, būdai ir priemonės. Gėlynų kūrimas. Vertikalaus apželdinimo specifika. Želdynų ir mažosios architektūros derinimas. Saugaus darbo reikalavimai. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
	Prižiūrėti želdynus.	Želdinių formavimas. Apsaugos nuo augalų kenkėjų ir ligų priemonės. Piktžolių rūšys ir jų naikinimo priemonės. Želdynų paruošimas žiemai. Augalų apsaugos produktų profesionalus naudojimas. Trašų rūšys, savybės ir normos. Laistymo normos. Teritorijos tvarkymo priemonės. Želdynų

		pertvarkymas. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
	Mechanizuoti želdynų įrengimo ir priežiūros darbus.	Žemės dirbimo traktoriai ir agregatai, jų konstrukcija ir veikimas. Medžių genėjimo priežiūros įrankiai ir mašinos. Augalų apsaugos mechanizavimas. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
Augalų komponavimas interjere (LTKS IV)	Auginti interjero augalus.	Interjero augalų parinkimas, atsižvelgiant į patalpų sąlygas ir jų paskirtį. Interjero apželdinimo projekto parengimas. Vidaus augalų rūšys ir jų sėjos bei sodinimo terminai. Augalų dauginimo būdai. Interjero augalų priežiūra. Interjero augalų ligos ir kenkėjai. Ir apsaugos nuo jų priemonės. Trašų rūšys, savybės ir normos, tręšimo planavimas. Aplinkosauga. Laistymo normos. Interjero augalų formavimas.
	Sudaryti augalų kompozicijas iš skintų ir džiovintų augalų.	Aranžavimui naudojami įrankiai. Floristikos pagrindai. Augalų paruošimas kompozicijoms, džiovinimas. Augalų komponavimo stiliai. Augalų kompozicijų taikymas interjere. Proginės puokštės. Interjero puošyba.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 60 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	

<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
--	------------

6. Kvalifikacijos pavadinimas: gyvulininkystės verslo darbuotojas, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: ūkinių gyvūnų auginimas mėšai ir (arba) pienui, žemės ūkio įrangos eksploatavimas ir priežiūra.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) auginti mėšai ir (arba) pienui įvairių rūšių ūkinius gyvūnus; 2) vykdyti žemės ūkio veiklą; 3) eksploatuoti ir prižiūrėti žemės ūkio mašinas ir agregatus, atlikti jų smulkų remontą.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir (arba) uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, žemės ūkio agregatai, įranga ir mašinos, gyvulių pašarai, melžimo, girdymo įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: asmenys, siekiantys įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti teisę vairuoti traktorių. Gyvulininkystės verslo darbuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, darbštumas, kruopštumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, fizinis išvermingumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti samdomais žemės ūkio darbuotojais arba ūkininkauti savarankiškai.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Įvairių rūšių ūkinių gyvūnų auginimas (IV)	Ruošti ir sandėliuoti pašarus ūkiniams gyvūnams.	Ūkinių gyvūnų šėrimo racionų reikalavimai. Ūkinių gyvūnų pašarų rūšys, parinkimo būdai, raciono sudarymas pagal ūkinių gyvūnų rūšį. Pašarų maistinė ir funkcinė reikšmė. Pašarų dalijimo ir šėrimo normos. Reikiamų medžiagų (pašarų, šieno) kiekio užtikrinimas, jų tiekimo organizavimas. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.
	Auginti mėšinius galvijus.	Saugaus darbo ir aplinkosaugos reikalavimai. Saugaus darbo su mėšiniais galvijais reikalavimai. Mėšinių galvijų šėrimas ir priežiūra. Girdyklų pildymo vandeniu normos. Mėšinių galvijų būklės stebėsenos reikalavimai. Mėšinių galvijų produktyvumo kriterijai. Mėšinių galvijų

	<p>saugojimo ir gyvūnų gerovės užtikrinimo reikalavimai. Mėsinių galvijų paruošimo skerdimui reikalavimai. Mėsinių galvijų pakrovimo, iškrovimo iš transporto priemonių reikalavimai. Mėsinių galvijų fiziologiniai rodikliai. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.</p>
Auginti pieninius galvijus.	<p>Saugaus darbo ir aplinkosaugos reikalavimai. Saugaus darbo su pieniniais galvijais reikalavimai. Pieninių galvijų šėrimas ir priežiūra. Girdyklų pildymo vandenių normos. Pieninių galvijų būklės stebėsenos reikalavimai. Pieninių galvijų produktyvumo kriterijai. Pieninių galvijų saugojimo ir gyvūnų gerovės užtikrinimo reikalavimai. Pieninių galvijų pakrovimo, iškrovimo iš transporto priemonių reikalavimai. Pieninių galvijų negalavimo požymiai (simptomai) ir profilaktika. Žinios apie pieninių karvių ligas. Nutrūkusių gyvulių pririšimo būdai. Pieninių galvijų fiziologiniai rodikliai. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.</p>
Auginti kiaules.	<p>Saugaus darbo ir aplinkosaugos reikalavimai. Saugaus darbo su kiaulėmis reikalavimai. Kiaulių šėrimas ir priežiūra. Girdyklų pildymo vandenių normos. Kiaulių būklės stebėsenos reikalavimai. Kiaulių produktyvumo kriterijai. Kiaulių saugojimo ir gyvūnų gerovės užtikrinimo reikalavimai. Kiaulių paruošimo skerdimui reikalavimai. Kiaulių pakrovimo, iškrovimo iš transporto priemonių reikalavimai. Kiaulių negalavimo požymiai (simptomai) ir profilaktika. Žinios apie kiaulių ligas. Kiaulių fiziologiniai rodikliai. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.</p>
Auginti paukščius.	<p>Saugaus darbo ir aplinkosaugos reikalavimai. Saugaus darbo su paukščiais reikalavimai. Paukščių lesinimas ir priežiūra. Paukščių lesinimo</p>

		<p>racionai, lesinimo normos. Pašarų paruošimo lesinimui technologijos. Atskirų pašarų komponentų ir pašarų sandėliavimo sąlygos. Skirtingų amžiaus grupių paukščių lesinimo ypatumai. Skirtingų paukščių ir amžiaus grupių paukščių lesalo fizinės savybės. Lesalų organoleptinio kokybės vertinimo kriterijai. Girdyklų pildymo vandeniui normos. Paukščių būklės stebėsenos reikalavimai. Paukščių produktyvumo kriterijai. Paukščių saugojimo ir gyvūnų gerovės užtikrinimo reikalavimai. Paukščių paruošimo skerdimui reikalavimai. Paukščių pakrovimo, iškrovimo iš transporto priemonių reikalavimai. Paukščių, tinkamų reprodukcijai ir perėjimui, atrinkimas. Paukščių laikymo vietų priežiūros ir valymo reikalavimai. Paukščių negalavimo požymiai (simptomai) ir profilaktika. Žinios apie paukščių ligas. Paukščių fiziologiniai rodikliai Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.</p>
Veterinarinė slauga ir higiena (LTKS IV)	Nustatyti ūkinių gyvūnų negalavimus.	<p>LR veterinarijos įstatymas. Ligos sąvoka, ligų etiologija. Ūkinių gyvūnų neužkrečiamos ligos. Žemės ūkio gyvulių ir paukščių užkrečiamos ligos. Ligos, bendros gyvuliams ir žmonėms. Neužkrečiamų ligų profilaktika. Užkrečiamų ligų profilaktika. Invazinių ligų sukėlėjai, ligos ir jų daromi nuostoliai. Gyvulio egzogeninių požymių įvertinimas. Zoohigiena, biosauga. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.</p>
	Slaugyti ir prižiūrėti sergančius ūkinius gyvūnus.	<p>Pirmoji pagalba esant nesunkiems sveikatos sutrikimams. Pagalbos suteikimas patelei atsivedant jauniklį. Medikamentų sudavimas. Sergančio ūkinio gyvūno priežiūra: šerimas, girdymas, guoliavietės sutvarkymas. Žemesnės kvalifikacijos darbuotojų veiklos priežiūra.</p>
Ekologinis ūkininkavimas (LTKS IV)	Organizuoti gyvulininkystės	<p>Ekologinio ūkininkavimo reikalavimai gyvulininkystės ūkiams. Ekologinės</p>

	<p>produkcijos gamybą, laikantis ekologinio ūkininkavimo principų.</p>	<p>gamybos ūkių sertifikavimas. Tinkamos ekologiniam ūkininkavimui ūkio specializacijos ir ūkinių gyvūnų veislės pasirinkimas. Perėjimas prie ekologinio ūkininkavimo. Mėšlo ir srutų laikymo ir naudojimo reikalavimai. Ekologinės gamybos ūkiuose leidžiami naudoti pašarų priedai. Racionų sudarymo pagrindai. Leistinos naudoti ekologinėje gamyboje augalų apsaugos produktų, trąšų, dirvos gerinimo priemonės.</p>
	<p>Užtikrinti ūkinių gyvūnų gerovę, laikantis ekologinio ūkininkavimo principų.</p>	<p>Ūkinių gyvūnų laikymo ir šėrimo sąlygos, leistini veterinariniai vaistai ir preparatai, ligų profilaktikos priemonės, pastatų ir įrangos priežiūros reikalavimai, laisvas ūkinių gyvūnų judėjimas.</p>
Ūkio valdymas (LTKS IV)	<p>Įkurti ir įregistruoti ūkį.</p>	<p>Bendroji žemės ūkio politika. Verslumo, verslo apskaitos ir teisės pagrindai. Aplinkosaugos bei priešgaisrinės saugos pagrindai. Agroaplinkosaugos reikalavimai žemės ūkyje. Gaisrinės saugos reikalavimai žemės ūkyje. Ūkininko ūkio įregistravimas ūkių registre.</p>
	<p>Vykdyti žemės ūkio veiklą.</p>	<p>Verslo kūrimo būdai. Žemės ūkio įmonės ar ūkio veiklos planavimas ir organizavimas bei verslo vystymo sprendimų priėmimas. Žmogiškųjų išteklių žemės ūkio įmonėse ar ūkiuose valdymas. Rinkos ekonomikos dėsniai žemės ūkio srityje. Konkretaus produkto paklausos lygio rinkoje nustatymas. Verslo plano rengimas.</p>
	<p>Taikyti buhalterinės apskaitos organizavimo ir finansinių ataskaitų rodiklių analizės principus.</p>	<p>Žemės ūkio įmonių ir ūkininkų ūkių buhalterinės apskaitos organizavimo ir tvarkymo principai. Pajamų ir sąnaudų pagrindiniai principai. Pardavimų ir pirkimų fiksavimas apskaitos dokumentuose. Žemės ūkio įmonių ir ūkininkų finansinių ataskaitų rinkinių sudėtis ir šių ataskaitų svarbiausių rodiklių paaiškinimai. Finansinių ataskaitų analizės galimybės.</p>
<p>Žemės ūkio technikos eksploatavimas ir priežiūra (LTKS IV)</p>	<p>Parengti darbui žemės ūkio mašinas ir agregatus.</p>	<p>Traktoriaus (TR1, TR2), dirvos dirbimo, tręšimo, pasėlių priežiūros mašinų (SZ) konstrukcija ir veikimo principai. Žemės ūkio mašinų (SZ) ir agregatų</p>

		kasdienė apžiūra ir paruošimo darbui reikalavimai.
	Valdyti žemės ūkio mašinas ir agregatus.	Reikalavimai pašarų padavimui, vandens girdyklų priežiūrai, mėšlo ir srutų išvežimui bei kitiems gyvulinkystės ūkio darbams, kuriuos atliekant naudojamos žemės ūkio mašinos ir agregatai. Traktorių (TR1, TR2) ir jų agregatų darbo valdymas, programavimas ir kontrolė. Padargų veikimo greičio, aukščio ir gylio nustatymo reikalavimai. Žemės ūkio agregatų režimai ir programavimo žinios. Žemės ūkio agregatų kontrolės priemonės. Ataskaitų dėl kuro, tepalų sunaudojimo normų, atsarginių detalių įsigijimo ir panaudojimo būtinumo pildymo reikalavimai. Kelionės lapų pildymo žinios.
	Prižiūrėti žemės ūkio mašinas ir agregatus ir šalinti smulkius jų gedimus.	Bendros traktoriaus (TR1, TR2) būklės reikalavimai. Prietaisai, kontroliuojantys bei atspindintys traktoriaus (TR1, TR2) variklio darbą bei jų parodymų reikšmės. Gedimų požymiai ir jų priežastys. Traktoriui (TR1, TR2) keliami techniniai aptarnavimo, remonto bei priežiūros reikalavimai, su tuo susijusios dokumentacijos pildymo tvarka. Traktoriaus (TR1, TR2) prikabinamų ar pakabinamų mechanizmų ar agregatų paskirtis, veikimo principai, jų gedimo požymiai ir priežastys. Priekabų ir jų mazgų konstrukcijos ir veikimo ypatumai. Žemės ūkio mašinoms (SZ) ir agregatams keliami techninio aptarnavimo, remonto bei priežiūros reikalavimai. Galimi žemės ūkio mašinų (SZ) ir agregatų defektai, smulkių gedimų nustatymas ir šalinimas.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Pieninių galvijų melžimas (LTKS IV)	Melžti karves, taikant skirtingas melžimo technologijas.	Sanitariniai reikalavimai pieno ūkiams. Melžimo įrenginiai, jų panaudojimas fermoje ir ganykloje. Karvių melžimo būdai, melžimo technologijos. Melžimo indų plovimas ir dezinfekavimas po melžimo.

	Ruošti pieną realizuoti.	Pieno paruošimas realizavimui ir atšaldymas. Sanitariniai reikalavimai žaliajam pienui. Vidutinio pieno pavyzdžio paėmimas, konservavimas ir švarumo nustatymas. Žalio pieno kokybės rodikliai. Pieno tankio ir rūgštingumo nustatymas. Pieno vertinimas jusliniu būdu. Maistinio pieno tyrimas.
Avių auginimas (LTKS III)	Sudaryti avių mitybos racioną, normuoti pašarus.	Maisto medžiagų reikmė. Racionai skirtingos paskirties (mėsinėms, pieninėms) avims. Pagrindiniai pašarai avims.
	Prižiūrėti avis.	Avių veislinės savybės. Avių laikymas ir priežiūra žiemą ir vasarą. Pagrindiniai patalpų mikroklimato parametrai. Patalpų dezinfekcija. Mėšlo šalinimo ir kaupimo technologijos.
	Kirpti avis, rūšiuoti vilną.	Avių kirpimo aparatai. Vilnos plaukų tipai. Vilnos rūšiavimas. Avių kirpimas.
	Melžti avis, atlikti pirminį pieno paruošimą.	Avių melžimo aparatai ir įrenginiai. Avių melžimas. Pirminis pieno apdorojimas.
	Skersti avis.	Avių skerdimo metodai ir skerdimui naudojami instrumentai ir priemonės. Avių mėsos rūšiavimas. Skerdenos kokybės reikalavimai. Kailių produkcija. Odų klasifikavimas pagal išdirbimą.
Bitininkystė (LTKS III)	Prižiūrėti bites.	Bitės kūno sandara. Bičių dauginimosi ypatumai. Bičių šeima. Bityno pastatai. Aviliai. Bitininko įrankiai. Sanitarinės bičių laikymo taisyklės. Bičių perų ir bičių ligos. Bičių produktai.
	Gaminti medų ir kitus bičių produktus.	Medaus ir kitų bičių produktų gamyba. Įrankiai ir prietaisai medui išimti. Darbas su medsukiu. Medaus išfasavimas. Medaus ir kitų bičių produktų apskaita.
Kailinių žvėrelių auginimas (LTKS III)	Auginti kailinius žvėrelius.	Triušių ir nutrijų auginimo reikalavimai ir būdai.
	Skersti kailinius žvėrelius.	Kailinių žvėrelių skerdimo metodai ir skerdimui naudojami instrumentai ir priemonės.
	Išdirbti kailiukus ir paruošti juos realizuoti.	Triušių ir brangiakailių žvėrelių produkcijos perdirbimas ir realizavimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti	

	integuotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 60 mokymosi kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinių (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

7. Kvalifikacijos pavadinimas: gyvūnų augintinių prižiūrėtojas, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: gyvūnų augintinių auginimas ir priežiūra, dresavimas, renginių su gyvūnais organizavimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) prižiūrėti gyvūnus augintinius, juos šerti ir rūpintis jų gerove; 2) teikti pirmąją veterinarinę pagalbą gyvūnams augintiniams; 3) dresuoti šunis ir kitus gyvūnus; 4) organizuoti parodas, varžybas, 5) atlikti įvairių stilių ir modelių gyvūnų augintinių kailio kirpimą.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: higienos priemonės, pašarinės žaliavos (ėdalas), dresavimo priemonės, pirmos veterinarinės pagalbos teikimo priemonės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: gyvūnų augintinių prižiūrėtojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: fizinė ištvermė, nuoširdumas, kantrybė, komunikabilumas, atsargumas, atsakingumas, pastabumas. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti samdomu darbuotoju veterinarijos gydyklose, gyvūnų prekių parduotuvėse, kaip konsultantas gyvūnų auginimo ir priežiūros klausimais, smulkių gyvūnų viešbučiuose, gyvūnų kirpyklose,</p>
--	---

	įvairiose gyvūnų globos įstaigose, taip pat pagal individualias sutartis su žmonėmis (jų konsultavimas dėl augintinio priežiūros ir kita).	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Šunų ir kačių priežiūra (LTKS IV)	Sudaryti šunų ir kačių mitybos racioną ir šerti juos.	Mitybos raciono šunims ir katėms sudarymas. Pagrindinių pašarų augintiniams maistinė ir funkcinė reikšmė. Fiziologinis maisto medžiagų poreikis atskiriems augintiniams. Dietinės ir funkcinės pašarinės žaliavos. Skirtingų rūšių ir veislių augintinių šėrimo ypatumai. Dietinės mitybos principai.
	Prižiūrėti šunis ir kates.	Šunų ir kačių priežiūra ūkiuose, gyvūnų globos namuose, prekybos įmonėse. Gyvūnų aplinkos higieniniai sanitariniai reikalavimai. Saugaus elgesio su gyvūnais žinios. Gyvūnų gerovės užtikrinimas. Skirtingų veislių šunų ir kačių higienos procedūros.
	Teikti pirmąją veterinarinę pagalbą šunims ir katėms.	Šunų ir kačių būklės vertinimo reikalavimai. Pagalbos teikimo esant nesunkiems sveikatos sutrikimams žinios, būdai ir priemonės.
Egzotinių gyvūnų priežiūra (LTKS IV)	Sudaryti egzotinių gyvūnų mitybos racioną ir šerti juos.	Mitybos raciono egzotiniams gyvūnams sudarymas. Pagrindinių pašarų akvariumo, terariumo ir vivariumo gyvūnų maistinė ir funkcinė reikšmė. Fiziologinis maisto medžiagų poreikis atskiriems egzotiniams gyvūnams. Dietinės ir funkcinės pašarinės žaliavos. Skirtingų rūšių egzotinių gyvūnų šėrimo ypatumai. Dietinės mitybos principai.
	Prižiūrėti egzotinius gyvūnus.	Akvariumo, terariumo, vivariumo įrengimas ir priežiūra, higieniniai egzotinių gyvūnų aplinkos reikalavimai, egzotinių gyvūnų priežiūra zoologijos sode, prekybos vietoje.
	Teikti pirmąją veterinarinę pagalbą egzotiniams gyvūnams.	Gyvūnų būklės vertinimo reikalavimai. Pagalbos teikimo esant nesunkiems sveikatos sutrikimams žinios, būdai ir priemonės
Gyvūnų globos organizacijų kūrimas (LTKS IV)	Konsultuoti gyvūnų globos ir priežiūros klausimais.	Gyvūnų mitybos racionas. Gyvūnų aplinkos higieniniai sanitariniai reikalavimai. Saugus elgesys su gyvūnais. Gyvūnų gerovės užtikrinimas.

	Organizuoti gyvūnų globos organizacijų veiklą.	Pagrindiniai Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos įstatymų aktai reglamentuojantys gyvūnų laikymą, priežiūrą ir prekybą. Gyvūnų globos organizacijų veikimo principai, projektų gyvūnų globos ir gerovės kūrimui rengimas.
Šunų ir kačių kailio priežiūra (LTKS IV)	Prižiūrėti šunų ir kačių kailį.	Šunų ir kačių maudymas, šukavimas, ausų, akių valymas, nagų karpymas, sąvėlų šalinimas
	Kirpti šunų ir kačių kailį.	Įvairių veislių šunų ir kačių kailio kirpimas, trimingavimas, modeliavimas, kailio paruošimas parodoms.
Renginių su gyvūnais organizavimas (LTKS IV)	Organizuoti gyvūnų parodas ir varžybas.	Gyvūnų parodų ir varžybų reikalavimai. Teisėjavimo pagrindai. Reikalavimai, norint užsiimti teisėjavimo veikla.
	Paruošti gyvūnus parodoms ir varžyboms.	Dalyvavimo varžybose reikalavimai. Kaniterapijos reikalavimai. Atskirų veislių gyvūnų eksterjero ir biologiniai ypatumai.
	Dresuoti šunis ir kitus gyvūnus.	Gyvūnų charakterio ir fiziologiniai ypatumai. Nesąlyginių refleksų formavimo būdai. Paklusnumo ugdymo metodai ir priemonės.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 60 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

8. Kvalifikacijos pavadinimas: žirgininkystės verslo darbuotojas, LTKS IV

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: žirgų auginimas ir priežiūra, treniravimas, renginių su žirgais organizavimas. Veiklos uždaviniai: 1) prižiūrėti žirgus, juos šerti ir rūpintis jų gerove; 2) teikti pirmąją veterinarinę pagalbą žirgams; 3) treniruoti žirgus; 4) organizuoti renginius, varžybas; 5) organizuoti žirgyno veiklą Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: higienos priemonės, pašarinės žaliavos, treniravimo priemonės, jojimo inventorius, pirmos veterinarinės pagalbos teikimo priemonės ir kt. Papildoma informacija: žirgininkystės verslo darbuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: fizinė ištvermė, nuoširdumas, kantrybė, komunikabilumas, atsargumas, atsakingumas, pastabumas. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti samdomais darbuotojais veterinarijos gydyklose, kaip veterinarijos gydytojo pagalbininkai, žirgynuose, kaip žirgų priežiūros, auginimo ir treniravimo specialistai, kaimo turizmo sodybose, kurti nuosavą žirgininkystės verslą, taip pat pagal individualias sutartis su žmonėmis (jų konsultavimas dėl žirgo priežiūros ir kita).</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Žirgų priežiūra (LTKS IV)</p>	<p>Sudaryti žirgų mitybos racioną ir šerti juos.</p>	<p>Žirgų virškinimo sistemos, anatomija, fiziologija. Mitybos raciono žirgams sudarymas. Pagrindinių pašarų žirgams maistinė ir funkcinė reikšmė. Fiziologinis maisto medžiagų poreikis atskiriems žirgams. Dietinės ir funkcinės pašarinės žaliavos. Skirtingo amžiaus ir žirgų veislių šėrimo ypatumai. Dietinės mitybos principai. Mitybos raciono reikalavimai įvairaus amžiaus žirgams, kumelingsoms kumelėms.</p>

	Prižiūrėti žirgus.	Aplinkos apsaugos reikalavimai. Žirgų priežiūros standartai. Žirgų pakrovimo, iškrovimo iš transporto priemonių reikalavimai. Žirgų išvedimo į aptvarus mocionui reikalavimai. Gardų tvarkymas, mėšlo išvežimas. Žirgų priežiūra ūkiuose, žirgynuose, kaimo turizmo sodybose. Žirgų aplinkos higieniniai sanitariniai reikalavimai. Saugaus elgesio su žirgais žinios. Žirgų gerovės užtikrinimas. Žirgų higienos procedūros. Žirgo eksterjero vertinimas. Eržilų ir kumelių paruošimas vertinimui. Žirgų veislės, elgsenos ypatumai.
	Teikti pirmąją veterinarinę pagalbą žirgam.	Žirgo būklės vertinimo reikalavimai. Pagalbos teikimo esant nesunkiems sveikatos sutrikimams žinios, būdai ir priemonės.
	Atlikti žirgų masažo procedūras.	Aktyvus ir pasyvus masažas, tempimo pratimai, probleminių zonų nustatymas.
	Auginti kumeliukus.	Kumeliukų kumeliavimosi stebėjimo ir neveterinarinės pagalbos žinios. Prieauglio auginimas ir šėrimas, kumelės priežiūra po apsikumeliavimo, kumeliuko imprintingas, kumeliuko treniravimas.
Žirgų treniravimas (LTKS IV)	Treniruoti žirgus.	Teisingo ir nekenkiančio žirgų sveikatai treniravimo proceso reikalavimai. Reikalavimai treniruočių inventoriui, jo pritaikymas. Žirgų treniravimo metodai. Žirgo sportinių sugebėjimų vystymo ir maksimalaus gebėjimų atskleidimo būdai. Žirgo pajėgumo nustatymo būdai. Nesąlyginių refleksų formavimo būdai. Paklusnumo ugdymo metodai ir priemonės. Žirgų blogų įpročių šalinimo būdai ir priemonės. Žirgo pratinimas prie balno ir pakinktų.
	Jodinėti žirgus.	Saugumo reikalavimai jojant žirgu, žirgo valdymo pagrindai jojant. Taisyklinga sėdėsena, jojimo treniruotės krūvio nustatymas, elementų atlikimas.
Renginių su žirgais organizavimas (LTKS IV)	Organizuoti jojimo varžybas.	Jojimo varžybų reikalavimai. Teisėjavimo pagrindai. Konkurų maršruto dizainas, dailiojo jojimo aikštės paruošimas. Reikalavimai, norint užsiimti teisėjavimo veikla. Žirgų

		varžyboms paruošimas. Dalyvavimo varžybose reikalavimai.
	Atlikti estetiškes žirgo kailio procedūras.	Žirgų estetiškes išvaizdos reikalavimai dalyvaujant jojimo varžybose. Žirgų karčių pynimas, žirgo kailio skutimas įvairiais stiliais. Estetinis žirgo paruošimas pagal žirginio sporto rungį.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 60 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

9. Kvalifikacijos pavadinimas: agronomas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: augalininkystės produkcijos gamyba, veiklos organizavimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) planuoti ir vykdyti augalininkystės produkcijos gamybos procesus; 2) taikyti augalininkystės technologijas bei jas tobulinti atsižvelgiant į nuolatinius ir nenuspėjamus pokyčius; 3) planuoti, organizuoti ir kontroliuoti augalininkystės veiklą.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: priemonės ir įranga augalininkystės produkcijos gamybai, komunikavimo ir informacinių technologijų priemonės ir kt.</p>
--	---

	Papildoma informacija: agronomas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, žinių siekimas, gebėjimas organizuoti, kūrybingumas, komunikabilumas, savarankiškumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti žemės ūkio ir su juo susijusiose įmonėse, viešosiose ir biudžetinėse įstaigose, valstybinėse ir nevyriausybinėse organizacijose.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Augalininkystės produkcijos gamyba (LTKS VI)	Planuoti ir vykdyti augalininkystės produkcijos gamybos procesus.	Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai, priešgaisrinės apsaugos taisyklės ir normos. Darbo tvarkos taisyklės, darbo organizavimo ir valdymo žinios. Veiklos plano sudarymo ir koregavimo reikalavimai atsižvelgiant į besikeičiančias sąlygas. Veiklos užduočių numatymo ir paskyrimo augalininkystės produkcijos gamyboje dalyvaujantiems darbuotojams būdai. Veiklos rezultatų analizės būdai ir ataskaitų rengimo reikalavimai. Dirvožemio derlingumo elementai ir jų formavimo galimybės. Įvairių augalų rūšių derliaus formavimosi ypatumai skirtingo intensyvumo agroekosistemose. Pagrindiniai biologiniai procesai augaluose. Žemės ūkio augalai, piktžolės, kenkėjai ir augalų ligos.
	Taikyti augalininkystės technologijas ir jas tobulinti atsižvelgiant į nuolatinius pokyčius.	Naujų fundamentaliųjų ir taikomųjų tyrimų rezultatų taikymo galimybės tobulinant augalininkystės technologijas. Skirtingų augalų įvairaus intensyvumo auginimo technologijų ypatumai ir galimybės agrotechninėmis priemonėmis reguliuoti derliaus kiekybinius ir kokybinius parametrus. Augalininkystės technologijų vertinimo kriterijai. Naujausių agronominių tyrimų rezultatų žinios ir priemonių technologijų tobulinimui numatymo būdai. Augalų tręšimo normos ir planų sudarymo reikalavimai. Augalų veislės, jų parinkimo žinios ir augalų sėjos bei priežiūros darbų organizavimo reikalavimai. Derliaus nuėmimo ir

		sandėliavimo darbų organizavimas. Augalų apsaugos priemonės. Dirvožemio derlingumo kriterijai ir jų gerinimo būdai. Žemės dirbimo būdai atsižvelgiant į dirvožemio savybes ir augalų poreikius bei besikeičiančias aplinkos sąlygas. Optimalios žemdirbystės sistemos parinkimas. Optimalios žemės ūkio augalų kaitos parinkimas. Augalų poreikiai mineralinės mitybos elementams. Tręšimo planų sudarymas.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Augalininkystės veiklos vadyba (LTKS VI)	Planuoti ir organizuoti augalininkystės veiklą.	Augalininkystę reglamentuojantys dokumentai. Ilgalaikių ir trumpalaikių veiklos planų sudarymo reikalavimai. Augalininkystės verslo organizavimo žinios. Augalininkystės veiklos plėtojimo strategijos. Darbų ir laiko planavimo principai. Pavaldžių darbuotojų darbo organizavimo metodai. Augalininkystės srities gamybinės komercinės veiklos procesai. Vadybinio poveikio priemonių rūšys. Specialios informacinių technologijų programos augalininkystės srityje.
	Kontroliuoti ir gerinti augalininkystės veiklos kokybę.	Augalininkystės darbų kontrolės būdai ir atlikimo tvarka. Atliekamų darbų kokybės vertinimo kriterijai. Augalininkystės veiklai reikalingų išteklių naudojimo normos ir paskirstymo metodai. Priemonės trūkumams šalinti ir darbo kokybei gerinti.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis agronomijos studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant agronomijos studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	

<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

10. Kvalifikacijos pavadinimas: zootechnikas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: gyvulių auginimo ir veisimo procesų planavimas ir organizavimas, rūpinimasis gyvulininkystės produktų gamyba ir jų kokybe.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) sudaryti gyvulininkystės vystymo metinius ir perspektyvinius planus; 2) sudaryti gyvulių mitybos racioną; 3) planuoti gyvulių kiekį, reikalingą produkcijos gamybai, parinkti gyvulius, tinkamus reprodukcijai; 4) kontroliuoti gyvulininkystės produkcijos gamybą ir kokybę.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, laboratorinė technika ir įrenginiai, kompiuterinė įranga, veterinarinė įranga, reikalinga gyvulių veterinarinei priežiūrai ir reprodukcijai ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: zootechnikas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: savarankiškai priimti sprendimus, konstruktyviai mąstyti, gebėjimas vadovauti, planuoti, korektiškai bendrauti. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti žemės ūkio mokslo ir mokymo įstaigose, žemės ūkio verslo ir jo infrastruktūros įmonėse.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Gyvulininkystės produkcijos gamybos planavimas (LTKS VI)	Parinkti gyvulių auginimo, šėrimo ir veisimo technologijas, atsižvelgiant į gamybos planus.	Naujausios auginimo, šėrimo ir veisimo technologijos, jų paieškos būdai ir taikymo metodai. Pašarų normos gyvuliams.
	Planuoti gyvulių kiekį, reikalingą produkcijos gamybai.	Bandos apimtys ir reprodukcijos planavimo žinios. Kryptingo pakaitinio

		prieauglio auginimo žinios. Biologinės ir produktyviosios gyvulių savybės.
	Kontroliuoti gyvulininkystės produkcijos gamybą ir kokybę.	Gyvulių produkcijos kokybės reikalavimai ir kokybės valdymo žinios. Gyvulininkystės produkciją ir jos kokybę apibūdinantys rodikliai ir juos lemiantys veiksniai. Gyvulių produktyvumo didinimo būdai. Laboratorinių indų, įrenginių, techninės charakteristikos, sanitarinės normos, darbo režimai, techninio eksploatavimo taisyklės ir instrukcijos.
Gyvulių veisimo ir auginimo procesų planavimas (LTKS VI)	Sudaryti gyvulininkystės vystymo metinius ir perspektyvinius planus.	Gyvulių tradicinių ir sumaniųjų laikymo, šėrimo technologijų, bandos valdymo ir higienos reikalavimai. Aplinkosauginiai reikalavimai. Gyvulių atrankos, parankos ir veisimo reikalavimai. Ūkio ir rinkos plėtros galimybės. Bandos plėtra. Pašarų bazė. Porų parinkimo kergimui ar sėklinimui planų sudarymas. Prieauglio suskirstymo į veislines ir gamybines grupes kriterijai. Gyvulių veislinės vertės kriterijai. Zootechninė apskaita, dokumentų reikalavimai.
	Sudaryti gyvulių mitybos racioną.	Pašarų kokybės standartai. Pašarų bazės sukūrimo reikalavimai ir prognozavimo žinios. Maistinės ir energinės vertės apskaičiavimo metodai. Šėrimo racionų apskaičiavimo skirtingų rūšių gyvuliams metodai. Pašarų gamybos technologijos.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Gyvulininkystės veiklos vadyba (LTKS VI)	Planuoti ir organizuoti gyvulininkystės veiklą.	Gyvulininkystės veiklą reglamentuojantys dokumentai. Gyvulininkystės veiklos ilgalaikių ir trumpalaikių planų sudarymo reikalavimai. Gamybos (paslaugų) procesų sistema. Verslo organizavimo žinios. Veiklos plėtojimo strategijos. Darbų ir laiko planavimo principai. Pavaldžių darbuotojų darbo organizavimo metodai. Gyvulininkystės srities gamybinės komercinės veiklos procesai. Gyvulininkystės veiklai reikalingų išteklių efektyvaus naudojimo ir racionalaus paskirstymo normos. Vadybinio poveikio priemonių rūšys.

		<p>Informacinių technologijų naudojimas. Priemonės trūkumams šalinti ir darbo kokybei gerinti. Bendrosios ir specialiosios informacinių technologijų programos gyvulininkystės srityje.</p>
	Vykdyti gyvulių produktyvumo kontrolę.	<p>Mėnesinio prieaugio svėrimo kontrolės priemonės. Veislininkystės darbo planų vykdymo kontrolės priemonės. Žemės ūkio gyvulių produktyvumo kontrolės priemonės. Apskaitos vedimo pagrindai, jai keliami reikalavimai. Spermos priėmimo, išdavimo ir nurašymo apskaitos reikalavimai. Išvežimo iš fermų dokumentų reikalavimai. Kompiuterinės apskaitos programos.</p>
Gyvulių veisimas (LTKS V)	Atlikti profilaktinę gyvulių priežiūrą veterinarinėmis ir prevencinėmis priemonėmis.	<p>Gyvulių profilaktinės priežiūros reikalavimai. Patelių rujos nustatymo metodai. Nėštumas, jo požymiai ir trukmė. Pagrindiniai akušeriniai ginekologiniai susirgimai.</p>
	Kontroliuoti gyvulių genofondo saugojimą ir panaudojimą.	<p>Gyvulių genofondo saugojimo, naudojimo reikalavimai. Sėklos saugojimo reikalavimai. Spermos praskiedimo, transportavimo reikalavimai. Spermos fiziologija ir biochemija. Spermos paruošimo technologijos.</p>
	Atlikti gyvulių apvaisinimo procedūrą.	<p>Valstybinės gyvulių veislininkystės programos ir kiti veislininkystės norminiai aktai. Gyvulių veislininkystės bei Veterinarijos įstatymai ir šią sritį reglamentuojantys kiti teisės aktai. Veterinarinės medicinos etikos normos. Sanitarinės ir higienos normos. Gyvulių atrankos principai. Gyvulių porų parinkimas, selekciniai veislininkystės planai. Pagrindiniai patelių ir patinų reprodukcinės veiklos fiziologiniai parametrai. Veislinių reproduktų (veislinių patinų) vertinimo kriterijai. Gyvulių organų sistemos, jų fiziologija. Gyvulių sėklinimo principai. Gyvulių apvaisinimo procedūros ir nėštumo eiga. Sėklos šaldymo, atšaldymo reikalavimai, metodai (rektocervikalinis ir kiti). Naudojamos įrangos veikimo ir technologinių standartų išmanymas. Kriogeninės įrangos veikimo principai</p>

		bei taisyklės. Įrangos dezinfekcijos reikalavimai. Darbo su skystu azotu reikalavimai. Gyvulių kilmės ir sėklinimo pažymėjimų reikalavimai. Spermos priėmimo, išdavimo ir nurašymo apskaitos reikalavimai. Spermos pardavimo dokumentų reikalavimai.
	Vesti, kaupti ir saugoti veislininkystės duomenis.	Gyvulių kilmės ir sėklinimo pažymėjimų reikalavimai. Spermos priėmimo, išdavimo ir nurašymo apskaitos reikalavimai. Spermos pardavimo dokumentų reikalavimai.
Žirgų varžybų, pasirodymų organizavimas (LTKS IV)	Parengti žirgą varžyboms, pasirodymams.	Žirgų ruošimo, puošimo pasirodymui būdai ir reikalavimai. Sportinio inventoriaus parengimo varžyboms reikalavimai.
	Organizuoti sportines varžybas.	Varžybų aikštės paruošimo pagal atitinkamą sporto šaką reikalavimai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis gyvulininkystės studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant gyvulininkystės studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

11. Kvalifikacijos pavadinimas: želdynų projektuotojas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: želdynų projektavimas bei teritorijų apželdinimo planų įgyvendinimas. Veiklos uždaviniai: 1) projektuoti želdynus; 2) įgyvendinti teritorijų apželdinimo projektus. Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.
--	---

	<p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, želdynų projektavimo, įrengimo ir priežiūros priemonės ir įranga, komunikacijos ir informacinių technologijų priemonės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: želdynų projektuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais, aplinkos tvarkymo darbus reglamentuojančiais dokumentais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: kūrybiškumas, savarankiškumas ir gebėjimas dirbti komandoje, vaizdžiai pristatyti darbo rezultatus, kritiškai, analitiškai mąstyti, formuoti savo ir priimti kitų nuomonę. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti želdynų projektuotojais, kraštovaizdžio tvarkymo specialistais privačiame ar viešajame sektoriuje, savivaldybių administracijose, nacionaliniuose ir regioniniuose parkuose, architektų įmonėse, botanikos soduose, valstybinėse įstaigose ir kt.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Želdynų projektavimas (LTKS VI)</p>	<p>Analizuoti, vertinti ir formuoti kraštovaizdį.</p>	<p>Teritorijų planavimo įstatymas ir jo įgyvendinamieji teisės aktai. Saugomų teritorijų įstatymas ir jo įgyvendinamieji teisės aktai. Kraštovaizdžio formavimą reglamentuojantys teisės aktai. Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo reikalavimai. Kraštovaizdžio vertinimo kriterijai. Kraštovaizdžio tvarkymo principai. Kraštovaizdžio apsaugos priemonės, bioekologiniai principai. Kraštovaizdžio įvairovės klasifikavimo žinios. Kraštovaizdžio planavimo lygmenys, planavimo dokumentų rengimo etapai, jų turinio ir rengimo procedūros. Kraštovaizdžio tipai. Kraštovaizdžio struktūros kiekybiniai rodikliai. Kraštovaizdžio teritorinių vienetų probleminiai arealai. Galimų veiklų rūšys kraštovaizdžio teritoriniuose vienetuose. Topografiniai planai ir jų sudarymo reikalavimai. Žemės informacinė sistema (ŽIS) ir Geografinė informacinė sistema (GIS), kt.</p>
	<p>Projektuoti želdynus.</p>	<p>Želdynų įstatymas ir jo įgyvendinamieji teisės aktai. Želdynų projektavimo ir planavimo reikalavimai. Erdvių</p>

		formavimo reikalavimai. Augalų parinkimo ir išdėstymo reikalavimai ir būdai. Floristinio dizaino projektavimo reikalavimai. Želdyno projektavimo (esamos situacijos vertinimo, erdvės organizavimo (zonavimo), sprendinių konkretizavimo, vertinimo, projekto sąmatos sudarymo ir t. t.) etapai. Želdynų klasifikavimas. Želdynų inžineriniai objektai. Želdynų paskirtys, rūšys. Augalų panaudojimo želdyнуose būdai. Meninės raiškos priemonės, principai. Inžinerinių objektų rūšys ir naudojimo būdai. Fundamentaliųjų ir taikomųjų tyrimų žinios. Kompiuterinės grafikos žinios.
Teritorijų apželdinimo projektų įgyvendinimas (LTKS VI)	Organizuoti teritorijos paruošimo želdynui įrengti darbus.	Dirvožemio savybės, augalų pažinimas ir jų biologija. Natūralių augaviečių ir dekoratyvinių žolinių bei sumedėjusių augalų identifikavimo kriterijai. Teritorijos išlyginimo ypatumai, reljefo formavimo dėsningumas. Augalų tręšimo, laistymo ir apsaugos žinios. Augalų formavimo žinios.
	Formuoti ir prižiūrėti želdynus, juos tobulinti.	Takų, lauko apšvietimo, laistymo sistemų įrengimo reikalavimai. Vejų, takų, mažosios architektūros objektų įrengimo reikalavimai. Dekoratyvinių dangų įrengimo reikalavimai. Alpinariumų, tvenkinių įrengimo reikalavimai. Dirvožemio išoriniai (morfologiniai) požymiai. Vietovės kartografinių ir analitinių tyrimų metodai. Želdyno teritorijos savybės. Augalų formavimo procesai. Augalų želdinamiems plotams rūšys. Trašų rūšys ir jų normos. Laistymo normos. Apsaugos nuo piktžolių, kenkėjų bei ligų priemonių rūšys ir jų taikymo būdai. Įrangos, mašinų teritorijos išlyginimui, reljefo formavimui, želdynų įrengimui ir priežiūrai rūšys ir naudojimo tvarka.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetas (nurodant jo lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Apželdinimo veiklos vadyba (LTKS VI)	Planuoti ir organizuoti teritorijų želdinimo veiklą.	Teritorijų želdinimą reglamentuojantys dokumentai. Želdininkystės verslo kūrimo taisyklės. Ilgalaikių ir

		trumpalaikių veiklos planų sudarymo reikalavimai. Želdininkystės verslo organizavimo žinios. Želdininkystės veiklos plėtojimo strategijos. Darbų ir laiko planavimo principai. Pavaldžių darbuotojų darbo organizavimo metodai. Želdinimo srities gamybinės komercinės veiklos vykdymo metodai. Vadybinio poveikio priemonių rūšys. Informacinių technologijų naudojimas.
	Kontroliuoti ir gerinti apželdinimo veiklos kokybę.	Apželdinimo darbų kontrolės būdai ir atlikimo tvarka. Atliekamų darbų kokybės vertinimo kriterijai. Apželdinimo veiklai reikalingų išteklių naudojimo normos ir paskirstymo metodai. Priemonės trūkumams šalinti ir darbo kokybei gerinti.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis aplinkos inžinerijos studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant aplinkos inžinerijos studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

12. Kvalifikacijos pavadinimas: žemės ūkio technikos inžinierius, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: žemės ūkio įrenginių techninė priežiūra ir remontas. Veiklos uždaviniai: 1) įvertinti žemės ūkio mašinų technikos mechanizmų ir sistemų būklę; 2) organizuoti ir atlikti žemės ūkio technikos techninės priežiūros darbus; 3) nustatyti galimas gedimų priežastis.
--	---

	<p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, diagnostinė įranga, metalo apdirbimo, suvirinimo įranga, žemės ūkio technikos remonto įranga ir prietaisai, ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: žemės ūkio technikos inžinierius savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: darbštumas, kruopštumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, atsakingumas. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti žemės ūkio ir kitų mašinų projektavimo ir gamybos įmonėse, logistikos, žemės ir miškų ūkių, statybos, kelių tiesimo ir priežiūrų įmonių techninėse tarnybose, žemės ūkio technikos ir transporto priemonių techninio serviso įmonėse, kelių transporto priemonių techninių apžiūrų ir ekspertizių įmonėse, mokymo, mokslo ir viešojo administravimo įstaigose.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Žemės ūkio technikos eksploatavimas (LTKS VI)</p>	<p>Braižyti ir skaityti žemės ūkio mašinų brėžinius ir schemas.</p>	<p>Vidutinio sudėtingumo brėžinių braižymo ir skaitymo žinios. Kinematinės, hidraulinės, pneumatinės bei elektrinės schemas.</p>
	<p>Atlikti žemės ūkio mašinų techninius matavimus.</p>	<p>Matavimo reikalavimai. Matavimo būdai, matavimo vienetai. Matavimų ir kontrolės rezultatų apibendrinimo ir įvertinimo būdai. Matavimo įrankiai ir prietaisai.</p>
	<p>Parinkti tinkamas žemės ūkio technikos konstrukcines ir eksploatacines medžiagas.</p>	<p>Elgesio su eksploatacinėmis medžiagomis taisyklės. Žemės ūkio technikos konstrukcinių ir eksploatacinių medžiagų žymėjimas, savybės, naudojimo sąlygos. Eksploatacinių medžiagų pakeičiamumo ir suderinamumo žinios. Tinkamų medžiagų parinkimo žinios.</p>
	<p>Atlikti šaltkalvio darbus.</p>	<p>Metalo apdirbimo technologijos (žymėjimas, kirtimas, dildymas, išdildymas, pjovimas, lenkimas, lyginimas, grėžimas, sriegimas, kniedijimas, skutimas, pritrynimas). Nemetalinių medžiagų apdirbimo operacijos. Detalių siūlių suvirinimo technologijos. Sriegių įsriegimo</p>

		technologijos. Ruošinių parinkimo detalėms būdai. Ruošinių parinkimo detalėms būdai. Korozijos šalinimo būdai ir priemonės.
	Valdyti technologinę įrangą.	Remonto įrankių ir technologinės įrangos reikalavimai. Technologinė įranga (keltuvai, pripildymo įranga, dujų surinkimo įranga, ventiliacijos įranga, suvirinimo įranga, ratų geometrijos įranga, pakabos kontrolės įranga, padangų montavimo įranga, ratų balansavimo įranga, stabdžių kontrolės įranga, suvirinimo įranga, mechaninio apdirbimo staklės, įrankiai, kita) ir jos veikimo principai.
	Ardyti ir surinkti mechanizmus bei sistemas.	Variklio dalinio išardymo ir surinkimo žinios. Transmisijos agregatų, važiuoklės mazgų, valdymo mechanizmų, elektros prietaisų, kėbulo nuėmimo, išardymo ir surinkimo taisyklės. Dalių keitimas ir susidėvėjusių dalių atnaujinimo reikalavimai. Darbų registravimo reikalavimai.
Žemės ūkio technikos techninės būklės diagnozavimas (LTKS VI)	Įvertinti žemės ūkio technikos mechanizmų ir sistemų būklę ir nustatyti darbo parametrus.	Žemės ūkio technikos variklio, transmisijos, važiuoklės, valdymo įtaisų (vairo ir stabdžių), elektros prietaisų, kėbulo, papildomųjų įrengimų būklės reikalavimai. Žemės ūkio technikos sandara. Žemės ūkio technikos mechanizmų tarpusavio sąveika. Žemės ūkio technikos gedimų išoriniai požymiai. Žemės ūkio technikos mechanizmų ir sistemų būklės reikalavimai ir įvertinimo būdai. Žemės ūkio technikos darbo parametrai ir jų nustatymo eiga. Variklio, transmisijos mechanizmų, važiuoklės, vairo ir stabdžių, elektros prietaisų ir elektroniniu būdu valdomų įtaisų darbo parametrai.
Žemės ūkio technikos techninės priežiūra ir remontas (LTKS VI)	Atlikti žemės ūkio technikos techninės priežiūros darbus.	Saugos ir ekologiniai reikalavimai atliekant techninę priežiūrą. Eksploatavimo ir techninės priežiūros reikalavimai. Techninės priežiūros sistema. Žemės ūkio technikos techninės priežiūros darbų paskirtis ir jų atlikimo technologijos. Variklio, transmisijos, važiuoklės, valdymo įtaisų, elektros

		prietaisų, kėbulo ir papildomųjų įrenginių techninės priežiūros reikalavimai. Dezinfekcijos būdai. Dezinfekuojančių priemonių rūšys, cheminės savybės. Apsisaugojimo priemonės.
	Reguluoti, derinti technikos mechanizmus ir sistemas.	Žemės ūkio mašinų mechanizmų, agregatų ir sistemų reguliavimo taisyklės ir bandymo techninės priemonės. Dalių keitimo ir susidėvėjusių dalių atnaujinimo žinios.
	Organizuoti ir vykdyti žemės ūkio technikos remonto darbus.	Žemės ūkio technikos gedimų identifikavimas, jų priežasčių nustatymas. Išorinių mechanizmų veikimo principai, naudojimo būdai. Išorinių mechanizmų gedimų požymiai. Variklio, transmisijos, važiuoklės, valdymo įtaisų, elektros prietaisų, kėbulo, žemės ūkio technikos gedimai ir jų priežastys. Gedimų pašalinimo būdai ir priemonės. Konstrukcijos ir jų veikimo principai. Programavimas, kodavimas. Atliktų darbų registravimo reikalavimai.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetas (nurodant jo lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Žemės ūkio technikos eksploatavimo, priežiūros ir remonto veiklų vadyba (LTKS VI)	Planuoti ir organizuoti žemės ūkio technikos eksploatavimo, priežiūros ir remonto veiklas.	Žemės ūkio veiklą reglamentuojantys dokumentai. Žemės ūkio veiklos ilgalaikių ir trumpalaikių planų sudarymo reikalavimai. Gamybos (paslaugų) procesų sistema. Verslo organizavimo žinios. Veiklos plėtojimo strategijos. Darbų ir laiko planavimo principai. Pavaldžių darbuotojų darbo organizavimo metodai. Pagrindinių inžinerinių problemų sprendimo būdai. Žemės ūkio srities gamybinės komercinės veiklos procesai. Žemės ūkio veiklai reikalingų išteklių efektyvaus naudojimo ir racionalaus paskirstymo normos. Vadybinio poveikio priemonių rūšys. Informacinių technologijų naudojimas.
	Kontroliuoti ir gerinti žemės ūkio technikos eksploatavimo,	Žemės ūkio darbų kontrolės būdai ir atlikimo tvarka. Atliekamų darbų kokybės vertinimo kriterijai.

	priežiūros ir remonto veiklų kokybę.	Atliktų darbų, sunaudotų medžiagų apskaitos reikalavimai. Išankstinių užsakymų atsarginėms dalims parengimo reikalavimai. Priemonės trūkumams šalinti ir darbo kokybei gerinti.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis žemės ūkio studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant žemės ūkio studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

13. Kvalifikacijos pavadinimas: agronomas, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: augalininkystės srities eksperimentinės plėtros tyrimai, augalininkystės produktų ir technologijų inovacijų diegimas, agroekosistemų produktyvumo valdymas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) vykdyti augalininkystės eksperimentinės plėtros mokslinius tyrimus ir diegti inovacijas; 2) teikti konsultacijas augalininkystės srityje; 3) kurti ir tobulinti augalininkystės ūkyje taikomus metodus; 4) valdyti agroekosistemų produktyvumą.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, priemonės ir įrankiai augalininkystės srities tyrimų vykdymui ir inovacijų diegimui, komunikavimo ir informacinių technologijų įranga ir kt..</p> <p>Papildoma informacija: agronomas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos,</p>
--	---

	<p>priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: gebėjimas planuoti, vadovauti, organizuoti ir spręsti problemas, kūrybinis ir kritinis mąstymas, atsakingumas, žingeidumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti vadovais, vyriausiais specialistais arba tyrėjais žemės ūkio mokslo ir mokymo įstaigose, žemės ūkio verslo ir jo infrastruktūros įmonėse, valstybės valdymo institucijose, formuojančiose ir įgyvendinančiose žemės, maisto ūkio ir kaimo plėtros politiką, konsultavimo įmonėse.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Augalininkystės srities tyrimų vykdymas, inovacijų diegimas (LTKS VII)</p>	<p>Planuoti ir vykdyti augalininkystės srities mokslinius tyrimus.</p>	<p>Mokslinio eksperimento planavimo ir atlikimo reikalavimai. Tyrimo problemų identifikavimo ir formulavimo metodai. Tyrimo rezultatų vertinimas ir interpretavimas. Bendrieji mokslinio tyrimo metodai. Specifiniai tyrimo metodai. Tyrimo rezultatų statistinis vertinimas. Tyrimo metodų parinkimo principai.</p>
	<p>Diegti inovacijas augalininkystėje.</p>	<p>Augalininkystės inovacijų rūšys. Naujų technologijų, idėjų ir metodų augalininkystėje pritaikymo galimybės. Naujų augalininkystės produktų diegimas. Naujų ir patobulintų augalininkystės technologijų diegimas. Augalininkystės produkcijos gamybos organizavimo būdai.</p>
<p>Agroekosistemų produktyvumo valdymas (LTKS VII)</p>	<p>Prognozuoti agrocenozės produktyvumą.</p>	<p>Tvarių agroekosistemų, prognozuojant galimus augalų derlingumo scenarijus, modeliavimo technologijos. Agrobiologinis potencialas ir jo vertinimo metodai. Intensyviosios, tausojančiosios ir ekologinės žemdirbystės ūkininkavimo sistemų komponentai ir jų optimizavimo būdai. Intensyviosios, darniosios (tausojančiosios) ir ekologinės žemdirbystės sistemų ypatumai. Lauko augalų vystymosi ciklai, agrobiozenozijų formavimo ir reguliavimo principai.</p>
	<p>Organizuoti augalų potencialaus produktyvumo realizaciją.</p>	<p>Augalų potencialaus produktyvumo realizacijos valdymo technologinės priemonės ir jų taikymo principai skirtinguose ontogenezės etapuose. Ūkininkavimo poveikio aplinkai vertinimo metodai agroekologiniu požiūriu. Biotiniai ir abiotiniai veiksniai,</p>

		lemiantys augalų produktyvumą ir produkcijos kokybės optimizavimo galimybes skirtinguose ontogenezės tarpsniuose. Agroekosistemų produktyvumo modeliavimo ir prognozavimo žinios. Augalininkystės produkcijos kokybės valdymo žinios.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Žemės ūkio įmonės (ūkio) valdymas (LTKS VII)	Sudaryti įmonės veiklos vystymo strategiją.	Veiklos strategijos kūrimo ir tikslinimo reikalavimai atsižvelgiant į besikeičiančias verslo aplinkos sąlygas. Įmonės veiklos tikslų ir uždavinių numatymo būdai.
	Planuoti ir organizuoti įmonės veiklą.	Augalininkystės veiklą reglamentuojantys teisės aktai. Įmonės veiklos ilgalaikių ir trumpalaikių veiklos planų sudarymo, veiklos ataskaitų rengimo reikalavimai. Darbuotojų atliekamų funkcijų žinios. Pokyčių valdymo žinios. Atliekamų darbų kokybės vertinimo kriterijai. Vadybinio poveikio priemonės geresniems darbo rezultatams pasiekti. Augalininkystės ūkio plėtros kryptys ir tendencijos bei jų numatymo būdai. Priemonės trūkumams šalinti ir darbo kokybei gerinti bei jų numatymo būdai. Įmonės veiklos koordinavimo principai. Įmonės veiklai reikalingų išteklių efektyvaus naudojimo ir racionalaus paskirstymo normos.
	Organizuoti pavaldžių darbuotojų darbą.	Įmonės darbuotojų samdymo ir atleidimo tvarka, darbo sutarčių sudarymo ir nutraukimo reikalavimai. Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Užduočių darbuotojams sudarymo ir paskirstymo žinios. Darbo drausmės ir tvarkos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Įmonės darbuotojų motyvacinės priemonės. Darbuotojų kvalifikacijos kėlimo organizavimas.
Inspektavimas (fitosanitarijos, sėklininkystės veiklos) ir konsultavimas (LTKS VII)	Kontroliuoti žemės ūkio augalų fitosanitarinės būklės, sėklų, dauginamosios medžiagos atitiktį.	Lietuvos Respublikos sėklininkystės sistema. Sėklininkystės standartai ir normatyvinė dokumentacija. Privalomieji sėklų kokybės reikalavimai. Žemės ūkio, daržo ir sodo augalų dauginamosios medžiagos sertifikavimo reikalavimai.

		<p>Žemės ūkio augalų fitosanitarinės kontrolės priemonės ir reikalavimai. Augalų, augalinių produktų fitosanitarinę būklę reglamentuojančios dokumentacijos reikalavimai. Nacionalinių, importuojamų, eksportuojamų, gabenamų tranzitu augalų, augalinių produktų ir su jais susijusių objektų fitosanitarinės kontrolės žinios. Tiekiamos rinkai dauginamosios medžiagos kokybės kontrolės žinios. Augalų dauginamosios medžiagos kontrolės priemonės.</p>
	Teikti konsultacijas augalininkystės veiklos srityje.	<p>Žemės ūkio srities konsultavimo sistema Lietuvoje ir kitose Europos Sąjungos šalyse. Konsultavimo etikos principai. Konsultavimo proceso modeliai (interaktyvaus mokslo, konsultavimo ir verslo bendradarbiavimo), rūšys ir metodai. Pagrindiniai paslaugų teikimo principai, paslaugų kokybės vertinimo, santykių ir grįžtamojo ryšio su klientu palaikymo metodai. Komunikacijos priemonės. Bendrosios ir specializuotos augalininkystės (tręšimo, ligų, kenkėjų prognozavimo kt.) kompiuterinės programos.</p>
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis agronomijos studijų krypties išsilavinimas, magistro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetų sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant agronomijos studijų krypties antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

14. Kvalifikacijos pavadinimas: zootechnikas, LTKS VII

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: gyvulininkystės srities tyrimų vykdymas ir gyvulininkystės ūkio plėtra. Veiklos uždaviniai: 1) organizuoti ir vykdyti gyvulininkystės srities tyrimus; 2) didinti ūkinių gyvūnų produktyvumą ir gerinti gaminamos produkcijos kokybę; 3) organizuoti gyvulininkystės verslą. Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, priemonės ir įranga gyvulininkystės srities tyrimams vykdyti, kompiuteris, ryšio priemonės ir kt. Papildoma informacija: zootechnikas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: gebėjimas organizuoti, vadovauti, spręsti problemas, konstruktyviai mąstyti ir planuoti, pastabumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti vadovais, vyriausiais specialistais arba tyrėjais žemės ūkio mokslo ir mokymo įstaigose, žemės ūkio verslo ir jo infrastruktūros įmonėse, konsultavimo institucijose, valstybinėse įmonėse ir kt.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Gyvulininkystės srities tyrimų vykdymas ir konsultavimas (LTKS VII)</p>	<p>Analizuoti ūkinių gyvūnų produkciją apibūdinančius kiekybinius ir kokybinius rodiklius.</p>	<p>Pieno ir jo produkcijos kokybės rodikliai. Mėsos ir jos produkcijos kokybės rodikliai. Vilnos, kiaušinių ir kt. gyvūninės kilmės produkcijos kokybės rodikliai. Ūkinių gyvūnų produkcijos formavimosi dėsniumai.</p>
	<p>Vertinti ūkinių gyvūnų produktyvumą ir produkcijos kokybę.</p>	<p>Pieno produkcijos vertinimo ir kokybės nustatymo reikalavimai. Mėsos produkcijos vertinimo ir kokybės nustatymo reikalavimai. Vilnos, kiaušinių ir kt. vertinimo ir produkcijos kokybės nustatymo reikalavimai. Atskirų veislių biologiniai ypatumai ir jų efektyvaus panaudojimo produkcijai gauti būdai. Veiksniai, lemiantys ūkinių gyvūnų produktyvumą ir produkcijos kokybę. Veisimo metodai, atrankos ir parankos principai. Šėrimo ir gyvulių laikymo technologijos optimizuojant produkcijos gamybą.</p>

	Teikti konsultacijas veislininkystės srityje.	Veislynų vertinimo kriterijai, procesas ir organizavimo reikalavimai. Kilmės dokumentų reikalavimai. Veislininkystės veiklos žinios.
Gyvulininkystės ūkio plėtra (LTKS VII)	Didinti ūkinių gyvūnų produktyvumą ir gerinti gaminamos produkcijos kokybę.	Biomedicinos, inžinerijos ir technologijų žinios pagal pagrindines ūkinių gyvūnų rūšis ir jų integruoto taikymo principai galvijininkystės, kiaulininkystės, avininkystės, ožkininkystės, paukštininkystės, bitininkystės profesinėje veikloje. Duomenų, reikalingų ūkinių gyvūnų produktyvumui nustatyti ir produkcijos kokybei gerinti bei veislinei vertei didinti, rinkimo ir analizės būdai. Ūkinių gyvūnų mitybos poreikių nustatymo būdai pagal jų fiziologinius poreikius ir produktyvumo parametrus. Ūkinių gyvūnų veisimo, selekcijos, produktyvumo organizavimo būdai ir kontrolės priemonės. Veislinės vertės didinimo būdai ir priemonės. Įprastos ir sumanios gyvulininkystės procesų valdymo technologijos. Ūkinių gyvūnų biologinės savybės, veisimo technologijos, selekcijos, atrankos ir parankos procesai. Ūkinių gyvūnų šėrimo optimizavimo būdai atsižvelgiant į biologinius ypatumus ir gaunamą produkciją.
	Organizuoti gyvulininkystės verslą ir vertinti situaciją rinkoje.	Moksliniais tyrimais pagrįstos vadybos ir ekonomikos žinios ir jų taikymo gyvulininkystės profesinėje veikloje principai. Specialios verslininkystės, rinkodaros, finansų, žmogiškųjų išteklių valdymo, kaimo plėtros vadybos žinios ir jų taikymo gyvulininkystės šakoje principai atsižvelgiant į bendrąsias žemės ūkio ir kaimo plėtros tendencijas. Rinkos vertinimo ir prognozavimo metodai ir būdai. Konsultavimo etikos principai.
	Kontroliuoti veislininkystės darbų vykdymą.	Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymas ir kiti nacionaliniai su veislininkyste susiję teisės aktai. ES teisės aktai, reglamentuojantys veislininkystę. Fizinių ir juridinių asmenų pareiškimų,

		prašymų ir skundų nagrinėjimo reikalavimai. Žinios apie ūkinių gyvūnų veisles, jų biologines savybes, veisimo technologijas, selekciją, atranką ir paranką. Veislininkystės duomenų vedimo, kaupimo ir saugojimo kontrolės priemonės. Ūkinių gyvūnų produktyvumo kontrolės priemonės. Veislinių reproduktorių vertinimo metodai ir jų panaudojimo būdai.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Žemės ūkio įmonės (ūkio) valdymas (LTKS VII)	Organizuoti gyvulininkystės įmonės (ūkio) darbą.	Darbo tvarkos taisyklės ir darbo įstatymų pagrindai. Įmonės (ūkio) valdymo struktūra, darbo organizavimo reikalavimai ir kontrolės priemonės. Laiko paskirstymo žinios. Bendrosios ir specialiosios gyvulininkystės valdymo programos. Veiklos strategijos kūrimo ir tikslinimo metodai atsižvelgiant į besikeičiančias verslo aplinkos sąlygas. Gyvulininkystės ūkio plėtros kryptys ir tendencijos bei jų numatymo būdai. Veiklos tikslų ir uždavinių numatymo būdai. Priemonės trūkumams šalinti ir darbo kokybei gerinti bei jų numatymo būdai.
	Organizuoti gyvulininkystės darbus.	Veiklos plano sudarymo ir koregavimo reikalavimai ir metodai, atsižvelgiant į besikeičiančias sąlygas. Veiklos rezultatų analizės metodai ir ataskaitų rengimo reikalavimai. Veiklos užduočių numatymo ir paskyrimo būdai gyvulininkystės produkcijos gamyboje dalyvaujantiems darbuotojams.
	Organizuoti pavaldžių darbuotojų darbą.	Įmonės darbuotojų samdymo ir atleidimo tvarka, darbo sutarčių sudarymo ir nutraukimo reikalavimai. Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Užduočių darbuotojams sudarymo ir paskirstymo žinios. Darbo drausmės ir tvarkos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Įmonės darbuotojų motyvacinės priemonės. Darbuotojų kvalifikacijos kėlimo organizavimas.

Veislininkystės veiklos inspektavimas (LTKS VII)	Kontroliuoti veislininkystės darbų vykdymą	Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymas ir kiti nacionaliniai su veislininkyste susiję teisės aktai. ES teisės aktai reglamentuojantys veislininkystę. Fizinių ir juridinių asmenų pareiškimų, prašymų ir skundų nagrinėjimo reikalavimai. Žinios apie ūkinių gyvūnų veisles, jų biologines savybes, veisimo technologijas, selekciją, atranką ir paranką. Veislininkystės duomenų vedimo, kaupimo ir saugojimo kontrolės priemonės. Gyvulių produktyvumo kontrolės priemonės. Veislinių reproduktorių vertinimo metodai ir jų panaudojimo būdai.
	Bendradarbiauti ir konsultuoti veislininkystės darbą vykdančius fizinius ir juridinius asmenis.	Veislynų vertinimo kriterijai, procesas ir organizavimo reikalavimai. Kilmės dokumentų reikalavimai. Veislininkystės veiklos žinios.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis gyvulininkystės studijų krypties išsilavinimas, magistro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant gyvulininkystės studijų krypties antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

15. Kvalifikacijos pavadinimas: žemės ūkio technikos inžinierius, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: žemės ūkio technikos eksploatavimo, priežiūros, apskaitos ir remonto koordinavimas.
--	---

	<p>Veiklos uždaviniai: 1) organizuoti ir vykdyti žemės ūkio technikos eksploatavimo ir remonto darbus; 2) organizuoti procesų kokybės priemonių taikymą inžinerinėje veikloje.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, įrenginiai ir mechanizmai, naudojami žemės ūkyje ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: žemės ūkio technikos inžinierius savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: komunikabilumas, gebėjimas organizuoti, atsakingumas, kūrybiškumas, konstruktyvus mąstymas, derybiniai gebėjimai, sugebėjimas priimti sprendimus ir spręsti konfliktus. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti technikos ir technologijų projektavimo mokslinėse – gamybinėse firmose, gamybos ir techninių paslaugų įmonėse, valdymo, administravimo bei kokybės kontrolės institucijose, kelių transporto priemonių techninių ekspertizių įmonėse, žemės ūkio technikos administravimo institucijose, gamybos, techninio serviso ir logistikos įmonėse, nuosavo (privataus) verslo įmonėse, švietimo ir konsultavimo įstaigose ir kt.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Žemės ūkio technikos eksploatavimo priežiūra ir remontas (LTKS VII)</p>	<p>Aprūpinti darbuotojus reikiamomis priemonėmis ir sudaryti tinkamas darbo sąlygas.</p>	<p>Darbams atlikti reikalingų pakėlimo priemonių nuomos organizavimo reikalavimai. Naujos technikos, naujų technologijų paruošimo reikalavimai. Darbuotojams reikalingų medžiagų, žaliavų užsakymo, įsigijimo ir pristatymo organizavimo žinios. Įrankių ir komplektuojančių dalių poreikio nustatymo būdai. Asmeninių saugos priemonių reikalavimai ir poreikio nustatymo būdai. Darbui tinkamos sąlygos ir jų sudarymo priemonės.</p>
	<p>Organizuoti ir atlikti gamybos priemonių priežiūrą ir remontą.</p>	<p>Saugos ir sveikatos taisyklės. Priešgaisrinės saugos taisyklės. Elektrosaugos taisyklės. Įspėjamųjų remontų grafikų sudarymo reikalavimai. Tyrimai, susiję su gamybos priemonių priežiūra. Energijos įrenginių, elektros tinklų darbo ir remonto grafikų sudarymo reikalavimai. Gamybos priemonių techninio eksploatavimo,</p>

		<p>priežiūros ir savalaikio remonto reikalavimai. Energijos sistemų (elektros, suspausto oro, vandens tiekimo, kondicionavimo) eksploatacijos ir savalaikio remonto reikalavimai. Įrenginių, mechanizmų, autotransporto priemonių remonto ir priežiūros norminių aktų reikalavimai. Savalaikės matavimo prietaisų metrologinės patikros ir techninės priežiūros bei remonto reikalavimai. Prietaisų, įrenginių paskirtis bei jų eksploataavimo ir priežiūros taisyklės. Energijos sistemų (elektros, suspausto oro, vandens tiekimo, kondicionavimo) veikimas ir priežiūros taisyklės. Įrenginių konstrukcija, veikimas, gamybiniai pajėgumai. Energijos įrenginių darbo sąlygos ir priešlaikinio susidėvėjimo priežastys. Broko atsiradimo priežastys ir jo šalinimo būdai.</p>
Žemės ūkio technikos apskaita (LTKS VII)	Organizuoti savalaikį technikos apskaitos ir priežiūros dokumentacijos rengimą.	Dokumentų tvarkymo ir apskaitos taisyklės. Organizacinės, tvarkomosios dokumentacijos sistemos. Ūkinės finansinės veiklos, darbo organizavimo ir kiti norminiai bei metodiniai dokumentai. Techninės dokumentacijos, projektų, sąmatų sudarymo reikalavimai.
	Klasifikuoti turtą, įkainojimą, pajamas bei sąnaudas.	Turto klasifikavimo ir įkainojimo reikalavimai. Mokesčių tarifai ir jų apskaičiavimo metodai. Pajamų ir sąnaudų pripažinimo principai.
Žemės ūkio inžinerinė vadyba (LTKS VII)	Kontroliuoti produkcijos ir paslaugų gamybos procesus.	Produkcijos ir paslaugų gamybos procesų sistema, jos elementai ir valdymo principai. Pagrindinės inžinerinės problemos ir jų sprendimo būdai. Tinkamų technikos ir technologijų pasirinkimas, sprendimų priėmimo metodai. Rinkos vertinimo žinios. Vadovavimo ir kontrolės metodai. Darbuotojų motyvavimo ir skatinimo būdai.
	Organizuoti procesų kokybės priemonių taikymą inžinerinėje veikloje.	ISO 9000, 14000, 22000 serijos standartai. Naudojamų medžiagų ir produkcijos standartai. Techniniai ir ekologiniai atliekamų darbų reikalavimai. Produkto (paslaugų) savybių stebėjimo, matavimo, įvertinimo

		bei jų analizavimo žinios. Produktų (paslaugų) kokybiniai ir kiekybiniai parametrai ir jų nustatymo būdai.
	Teikti konsultacijas.	Naudojamos įrangos ir elektros priemonių išbandymo reikalavimai. Pavojingi, kenksmingi ir kiti rizikos veiksniai darbo vietose bei jų poveikis sveikatai. Instrukravimo saugos ir sveikatos, priešgaisrinės saugos ir elektrosaugos reikalavimai. Techninės problemos, jų priežastys ir sprendimo būdai. Technikos prekių (paslaugų) identifikavimo ir tinkamo parinkimo būdai. Kvalifikacijos kėlimas. Bendravimo psichologija. Konsultavimo etikos principai. Medžiagų, darbo laiko taupymo būdai ir priemonės. Kokybės standartai ir jos gerinimo priemonės.
<i>Specializacijos kvalifikacijų vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Žemės ūkio įmonės (ūkio) valdymas (LTKS VII)	Planuoti ir organizuoti įmonės veiklą.	Žemės ūkio veiklą reglamentuojantys teisės aktai. Prekybinių sandorių sudarymo reikalavimai. Ūkinės komercinės veiklos procesai. Būtinai leidimai ir licencijos. Tiekėjų paieškos priemonės. Įmonės veiklos ilgalaikių ir trumpalaikių veiklos planų sudarymo, veiklos ataskaitų rengimo reikalavimai. Pokyčių valdymo žinios. Atliekamų darbų kokybės vertinimo kriterijai. Vadybinio poveikio priemonės geresniems darbo rezultatams pasiekti. Priemonės trūkumams šalinti ir darbo kokybei gerinti bei jų numatymo būdai. Įmonės veiklos koordinavimo principai. Įmonės veiklai reikalingų išteklių efektyvaus naudojimo ir racionalaus paskirstymo normos.
	Organizuoti pavaldžių darbuotojų darbą.	Įmonės darbuotojų samdymo ir atleidimo tvarka, darbo sutarčių sudarymo ir nutraukimo reikalavimai. Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Užduočių darbuotojams sudarymo ir paskirstymo žinios. Darbo drausmės ir tvarkos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Įmonės

		darbuotojų motyvacinės priemonės. Darbuotojų kvalifikacijos kėlimo organizavimas.
Veiklos priežiūra (LTKS VII)	Parengti ir vykdyti veiklos priežiūros planą.	Veiklą reglamentuojantys teisės aktai. Norminiai dokumentai ir praktinio jų pritaikymo žinios. Informacijos rinkimo ir analizės metodai. Išvadų formulavimo ir ataskaitų rengimo reikalavimai.
	Kontroliuoti darbo kokybę.	Efektyvaus medžiagų naudojimo normos ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Visų rūšių energijos naudojimo kontrolės priemonės. Gaminių ir atliekamų darbų kokybės reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Gamybos proceso kontrolės priemonės. Technikos patalpų statybos, rekonstrukcijos, technologinių įrenginių remonto, gamybos procesų mechanizavimo bei automatizavimo darbų vykdymo kontrolės priemonės. Nustatytų pažeidimų šalinimo būdai. Pavaldžių darbuotojų darbo tvarkos reikalavimai ir jos laikymosi kontrolės priemonės. Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Darbo drausmės ir tvarkos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Darbuotojų skatinimo ir drausminimo priemonės.
	Vykdyti dokumentacijos kontrolę.	Dokumentacijos ir apskaitos reikalavimai. Teisingo apskaitos dokumentų vedimo kontrolės priemonės.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Reikalavimai turimam išsilavinimui (profesinei patirčiai)</i>	Aukštasis žemės ūkio studijų krypties išsilavinimas, magistro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant žemės ūkio studijų krypties antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų	

	aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

II SKYRIUS
MIŠKININKYSTĖS, MIŠKO APSAUGOS, MEDIENOS RUOŠOS, MEDŽIOKLĖS IR
SUSIJUSIŲ PASLAUGŲ POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

16. Kvalifikacijos pavadinimas: miško darbininkas, LTKS II

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: miško dauginamosios medžiagos auginimo, miško įveisimo ir atkūrimo, miško želdinių ir žėlinių priežiūros, miško ugdymo ir miško apsaugos, pagalbiniai darbai miško kirtimų metu.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) sodinti mišką ir jį prižiūrėti; 2) padėti kirsti mišką; 3) tvarkyti kirtavietę.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, medžių ir krūmų kirtimo, genėjimo, sodinimo, priežiūros įrenginiai, įranga ir prietaisai, trąšos, sodinukai, sėklos ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: asmenys, siekiantys įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti teisę vairuoti traktorių. Miško darbininkas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: darbštumas, fizinis ištvėrimumas, sąžiningumas, atsakingumas, tvarkingumas, kruopštumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti miškų urėdijose, nacionaliniuose, regioniniuose parkuose, įmonėse, atliekančiose miškų ūkio darbus ar vykdyti individualią miškų ūkio veiklą.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>

Miško sodinimas ir priežiūra (LTKS II)	Auginti miško dauginamąją medžiagą.	Miško sėklų ir sodmenų ruošimas, laikymas, gabenimas, sodmenų auginimas ir paruošimas realizacijai. Miško sodmenų kokybės reikalavimai ir medžių ir krūmų sėklų kokybės reikalavimai. Kankorėžių aižymo bei sėklų lukštenimo technologijos. Sėklų ruošimas sėjai atsižvelgiant į jų biologines savybes, užkrėtimą grybinėmis ligomis, parazitais. Sėklų cheminis apdorojimas. Augalų apsaugos priemonės.
	Sodinti mišką.	Miško sodinimo technologijos, taisyklės. Mechaninių įrankių naudojimas. Medžių rūšys. Lapuočių, spygliuočių, mišrių medžių miškai. Sodinukų rūšys, savybės. Sodinukų šaknų įvertinimas, dirvožemio charakteristikos, dirvos paruošimas. Sodinimas, laistymas. Trąšos, jų naudojimas. Traktoriaus vairavimas.
	Prižiūrėti miško želdinius ir žėlinius.	Miško želdinių ir žėlinių priežiūros ir apsaugos darbai: nuplautų ar nupustytų, apnuogintų medelių šaknų užpylimas žemėmis ir prispaudimas, šalčio iškilnotų medelių sodinimo vietų pataisymas, žemėmis užneštų medelių atkasimas, paviršinio vandens nuleidimas, stelbiančios žolinės augalijos (medžių ir krūmų) šalinimas. Apsaugos priemonės nuo vabzdžių kenkėjų ir grybinių ligų, pelinių graužikų, žvėrių, mechaninių pakenkimų. Priešgaisrinių mineralizuotų juostų įrengimas ar atnaujinimas..
	Prižiūrėti miško medelyno pasėlius ir miško sodmenis.	Pasėlių ir miško sodmenų priežiūros, persodinimo, rūšiavimo, pakavimo, prikasimo, šaknų apdorojimo įvairiais tirpalais, saugančiais nuo jų išdžiūvimo, technologijos, apsaugos darbai.
Miško kirtimas (LTKS II)	Padėti kirsti mišką.	Pagalbiniai darbai vykdant miško kirtimus: medžių, krūmų pjovimo reikalavimai, šakų genėjimas, kelmų rovimas ir pan. Medienos pakrovimo transportavimui reikalavimai. Miško kirtimų rūšys: pagrindiniai, ugdomieji, sanitariniai, specialieji kirtimai.

	Tvarkyti kirtavietę.	Kirtavietės bei medienos sandėlių tvarkymas, išvežus medieną (išstumtų iš valksmų šakų sukrovimas, perlūžusių sortimentų kirtavietėje bei medienos sandėliuose sutvarkymas, buvusių po rietuvėmis padėklų sutvarkymas, šiukšlių poilsio vietose surinkimas ir pašalinimas, šaknų genėjimas nuo nukirstų medžių ir kt.). Darbų saugos reikalavimai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Pradinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 30 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinių (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą ar iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

17. Kvalifikacijos pavadinimas: medkirtys, LTKS III

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: miško kirtimas, naudojant motorizuotus įrankius, kirtavietės tvarkymas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) paruošti įrankius darbui ir tinkamai juos eksploatuoti; 2) kirsti mišką; 3) tvarkyti kirtavietę.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: kirvis, motorinis pjūklas, krūmapjovė, medienos matavimo įranga, pagalbinės medžių vertimo priemonės ir kt.</p>
--	---

	Papildoma informacija: medkirtys savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: darbštumas, fizinis išstvermingumas, greita reakcija, tvarkingumas, atsakingumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti miškų urėdijose, nacionaliniuose, regioniniuose parkuose, įmonėse, atliekančiose miškų ūkio darbus, medienos ruošos įmonėse ar vykdyti individualią miškų ūkio veiklą.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Pasiruošimas miško kirtimui (LTKS III)	Paruošti motorinį pjūklą darbui.	Asmeninės ir darbų saugos priemonės. Reikalavimai motorinių pjūklų eksploatavimui, priežiūrai ir remontui. Motorinių pjūklų konstrukcija. Motorinio pjūklo užvedimas, jo veikimas. Einamosios ir techninės priežiūros procesas. Eksploatacinės medžiagos, degalų ir alyvos naudojimas. Smulkus remontas.
	Paruošti krūmapjovę darbui.	Asmeninės ir darbų saugos priemonės. Reikalavimai krūmapjovių eksploatavimui, priežiūrai ir remontui. Krūmapjovių konstrukcija. Krūmapjovės užvedimas, jos veikimas. Einamosios ir techninės priežiūros procesas. Eksploatacinės medžiagos, degalų ir alyvos naudojimas. Smulkus remontas.
	Paruošti biržę medžių kirtimui.	Biržės paruošiamieji darbai. Biržės techninė specifikacija.
Miško kirtimas (LTKS III)	Pjauti ir versti medžius, genėti šakas.	Miško kirtimų technologijos. Medžių rūšys. Medžių pjovimas, vertimas, šakų genėjimas, stiebų pjaustymas į sortimentus. Pavojingi, įstrigę medžiai. Įvairaus skersmens medžiai. Medienos rūšys ir ypatumai, sortimentai. Medienos rūšiavimas. Apvaliosios medienos sortimentacija. Priešgaisrinės saugos reikalavimai. Asmeninė ir darbų sauga miške.

	Tvarkyti kirtavietę.	Medžių ir krūmų rūšys. Miško priežiūros žinios. Miško valymas. Kirtavietės bei medienos tvarkymas, kirtimo atliekų sutvarkymas. Apvaliosios medienos išvežimo iš kirtavietės reikalavimai. Dokumentacijos reikalavimai. Priešgaisrinės saugos reikalavimai. Asmeninė ir darbų sauga miške.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Pagrindinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija gali būti įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 30 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

18. Kvalifikacijos pavadinimas: miško technikos operatorius, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: darbas su SM kategorijos savaeigėmis miškų ūkio mašinomis ir jų agregatais.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) prižiūrėti ir tinkamai paruošti darbui miškų ūkio techniką; 2) dirbti su miškų ūkio mašinomis; 3) transportuoti medieną.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: TR1, TR2 traktoriai ir jų agregatai, SM kategorijos miškų ūkio mašinos ir jų agregatai: medžių kirtimo mašinos, medvežiai ir savikrovės priekabos, purkštuvai, miško ir miško medelyno sodinamosios, kirtaviečių ir miško plotų valymo</p>
--	--

	<p>mašinos, priešgaisrinis automobilis, miško melioracijos, kelių tiesimo ir žemės kasimo mašinos.</p> <p>Papildoma informacija: asmenys, siekiantys įgyti šią kvalifikaciją, turi turėti teisę vairuoti traktorių. miško technikos operatorius savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atsakingumas, kruopštumas, darbštumas, gebėjimas savarankiškai ir greitai organizuoti savo darbą, pastabumas, tvarkingumas, sąžiningumas. Kvalifikaciją įgyję asmenys galės dirbti miškų urėdijose, miško ruošos įmonėse, įmonėse, atliekančiose miškų ūkio darbus ar vykdyti individualią miškų ūkio veiklą.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Miškų ūkio technikos priežiūra (LTKS IV)	Paruošti miškų ūkio mašinas bei jų agregatus darbui ir jas prižiūrėti.	Traktorių, medžių kirtimo mašinų, medvežių ir savikrovių priekabų, purkštuvų, miško ir miško medelyno sodinamųjų, kirtaviečių ir miško plotų valymo mašinų, priešgaisrinio automobilio, miško melioracijos, kelių tiesimo ir žemės kasimo mašinų priežiūra. Nesudėtingi gedimai ir jų šalinimo būdai. Informacinės sistemos įvairiais metų laikais. Mašinų techninių apžiūrų reikalavimai.
	Parinkti tinkamą miškų ūkio techniką darbui.	Tinkamos konstrukcijos ir našumo miškų ūkio technikos parinkimas. SM kategorijos mašinos: specialiosios žemės kasimo, transportavimo, melioracijos, miškų ūkio, kelių dangų rengimo ir priežiūros mašinos bei kitos savaeigės mašinos, nepriklausančios savaeigių žemės ūkio mašinų kategorijai. SM kategorijos savaeigės miškų ūkio mašinos: sėjamosios ir sodinamosios, pasėlių priežiūros ir apsaugos mašinos; priešgaisriniai automobiliai; kirtaviečių ir miško plotų valymo mašinos; medžių kirtimo mašinos, medvežės ir savikrovės priekabos, miško melioracijos, kelių tiesimo ir žemės kasimo mašinos. Eksploatacinės medžiagos.
Miškų ūkio technikos valdymas (LTKS IV)	Dirbti su SM kategorijos savaeigėmis miškų ūkio mašinomis.	Teisės aktai, nustatantys darbo santykius, aplinkosaugą ir darbuotojų atsakomybę. Medienos ruošos technologijos. Apvaliosios medienos

		<p>gaminiai, paskirtis ir keliami techniniai reikalavimai. Specifiniai profesinės rizikos veiksniai. Darbo ir poilsio ciklą svarba. SM kategorijos mašinos: specialiosios žemės kasimo, transportavimo, melioracijos, miškų ūkio, kelių dangų rengimo ir priežiūros mašinos bei kitos savaeigės mašinos, nepriklausančios savaeigių žemės ūkio mašinų kategorijai. SM kategorijos savaeigės miškų ūkio mašinos: sėjamosios ir sodinamosios, pasėlių priežiūros ir apsaugos mašinos; priešgaisriniai automobiliai; kirtaviečių ir miško plotų valymo mašinos; medžių kirtimo mašinos, medvežės ir savikrovės priekabos, miško melioracijos, kelių tiesimo ir žemės kasimo mašinos. Darbo aplinka: lygi vieta, šlaitas. Darbas įvairiais metų laikais. Tarpinių ir pagrindinių miško kirtimų biržės. Automatizuoto valdymo ir programavimo sistemos. Traktorių ir prie jų prikabinamų mašinų informacinės sistemos. Dokumentacijos reikalavimai. Medžių kirtimo mašinos, medvežės ir savikrovės priekabos.</p>
	Transportuoti medieną.	<p>Medienos transportavimo mašinos (medvežės). Reikalavimai sortimentams, medienos pakrovimui, gabenimui. Apribojimai gabenant apvaliąją medieną. Saugojimo, transportavimo didesniu atstumu žinios.</p>
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	<p>Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.</p>	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	<p>Vidurinis išsilavinimas.</p>	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	<p>Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.</p>	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	<p>Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 30 mokymosi kreditų.</p>	

<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

19. Kvalifikacijos pavadinimas: miško darbuotojas, LTKS V

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: miško dauginamosios medžiagos auginimo, miško atkūrimo ir įveisimo, medynų formavimo, miško apsaugos, medienos ir nemedieninės produkcijos ruošos darbai.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) organizuoti ir vykdyti miško dauginamosios medžiagos auginimo, miško atkūrimo, įveisimo ir priežiūros darbus; 2) organizuoti ir vykdyti medienos ir nemedieninės produkcijos ruošos darbus.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke, būdingas individualus ar komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: miško dauginamoji medžiaga, mechanizmai, įrankiai ir padargai sodmenų išauginimui, miško atkūrimui ir įveisimui, želdinių, medynų priežiūrai ir apsaugai ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: miško darbuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais, kitais miško darbus reglamentuojančiais dokumentais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: fizinis ištvėringumas, atsakingumas, sąžiningumas, darbštumas, pastabumas, tvarkingumas, savarankiškumas, bendravimas, sprendimų priėmimas priklausomai nuo situacijos. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti miškų urėdijose, įmonėse, atliekančiose miškų ūkio darbus, medienos ruošos darbus atliekančiose įmonėse, miško medelynuose, savivaldybės įmonėse ar vykdyti individualią miškų ūkio veiklą.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>

<p>Miško dauginamosios medžiagos auginimas ir miško atkūrimas, įveisimas bei priežiūra (LTKS V)</p>	<p>Organizuoti ir vykdyti miško dauginamosios medžiagos auginimo miškui ir plantaciniams želdiniams darbus.</p>	<p>Miško dauginamoji medžiaga: sėjinukai, sodinukai. Sumedėjusių augalų rūšys ir jų ekologija. Miško dirvožemis. Lietuvos miškų augavietės. Miško ekologija. Miško atkūrimo darbai: želdavietės ir dirvos paruošimas, sodinimas ir sėjimas, priežiūra ir apsauga. Mechanizmai, įrankiai ir padargai miško ūkio darbams: sodmenų išauginimui, miško atkūrimui ir įveisimui, želdinių, medynų priežiūrai ir apsaugai. Darbų organizavimas ir atliktų darbų tikrinimas.</p>
	<p>Organizuoti ir vykdyti miško nenaudojamuose žemės ūkiui plotuose įveisimo ir savaiminio žėlimo skatinimo darbus.</p>	<p>Nenaudojamų plotų kategorijos. Miško įveisimo darbai: dirvos įdirbimas, sodinimas, apsauga ir priežiūra. Plantaciniai želdiniai. Miško žėlimas: sėklinis, vegetatyvinis. Žėlimo skatinimo būdai. Žėlinių papildymas ir priežiūra. Darbų organizavimas ir atliktų darbų tikrinimas.</p>
	<p>Organizuoti ir vykdyti medynų ugdymo darbus.</p>	<p>Ugdomieji kirtimai įvairios paskirties medynuose, jų rūšys Jaunuolynų ugdymo būdai motorankinėmis priemonėmis. Ugdymo kirtimų procesai pusamžiuose ir bręstančiuose medynuose (retinimas, einamieji kirtimai). Kirtimai ir jų priežiūra plantaciniuose želdiniuose. Darbų organizavimas ir atliktų darbų tikrinimas.</p>
	<p>Organizuoti ir vykdyti miško apsaugos darbus.</p>	<p>Lietuvos raudonoji knyga. Sumedėjusių augalų ligų sukėlėjai ir kenkėjai. Naudingoji miško fauna. Biologinės įvairovės lygmenys (rūšinė, ekosisteminė). Priešgaisrinės stebėsenos sistema. Gaisrų rūšys: žemutiniai, viršutiniai, požeminiai. Gaisrų gesinimo būdai ir priemonės, gaisrų gesinimas. Miško kenkėjai ir ligos. Žvėrių daroma žala. Apsaugos priemonės: biologinės, mechaninės, cheminės. Prevencinės priemonės. Miško objektai: keliai, melioracijos įrenginiai, rekreaciniai objektai, ženklai, gamtos paminklai ir kiti saugotini objektai. Žinios apie neteisėtą</p>

		veiklą miške: nemedieninių miško produktų naudojimas, nelegali veikla, savavališki kirtimai. Darbų organizavimas ir atliktų darbų tikrinimas.
Medienos ir nemedieninės produkcijos ruoša (LTKS V)	Organizuoti ir vykdyti miško kirtimus.	Miško kirtimų rūšys: pagrindiniai, ugdomieji, sanitariniai, specialieji. Įvairios paskirties miškai: ūkiniai, specialios paskirties, apsauginiai. Darbų organizavimas ir atliktų darbų tikrinimas.
	Organizuoti ir vykdyti medienos ir augalinių žaliavų ruošos darbus.	Plynų ir neplynų kirtimų, smulkios ir vidutinės ir stambios medienos ruošos ruošos technologijos. Darbai su motoriniu pjūklų: medžių pjovimas, genėjimas, Sortimentavimas. Medienos ruošos mašinos ir jų valdymo principai: medkirtės, medvežės, medienvežės. Apvaliosios medienos gaminiai (sortimentai). Pjautinės medienos gaminiai. Medienos sandėliavimo reikalavimai. Augalinių žaliavų (maistinių, vaistinių, valgomųjų grybų, kalėdinių medelių, vytelių, žaliavos biokurui) ruošos procesai. Darbų organizavimas ir atliktų darbų tikrinimas.
	Apskaičiuoti medienos ruošos išlaidas.	Apvaliosios medienos apskaitos principai: medienos matavimai, dokumentinė apskaita. Medžių kirtimo, transportavimo, mašinų eksploatavimo, medienos sandėliavimo išlaidų apskaita.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetas (nurodant jo lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Sumedėjusio augalo (medžio) priežiūra (arboristika) (LTKS V)	Vertinti sumedėjusio augalo būklę.	Sumedėjusio augalo funkcijos ir įtaka aplinkai. Sumedėjusių augalų lajos architektonika. Sumedėjusių augalų biomechanika. Sumedėjusių augalų fiziologinis gyvybingumas, biomechaninis stabilumas, būklė.
	Organizuoti ir vykdyti sumedėjusių augalų (medžių) formavimą.	Asmeninė ir darbų sauga darbu lajoje ir mobilioje pakyloje (keltuve). Medžių genėjimo būdai. Įvairaus amžiaus (tame tarpe ir senolių) sumedėjusių augalų lajų aukštuminio ir žemutinio genėjimo, formavimo, atnaujinimo bei

		tvirtinimo būdai. Laipiojimo laja virvėmis, darbo iš mobilios pakylės (keltuvo), arba nuo žemės paviršiaus technologijos. Drevių priežiūra. Sumedėjusių augalų priežiūros įranga, įrangos priežiūra ir remontas. Arboristo aukštalipio laipiojimo įranga. Darbų organizavimas ir atliktų darbų tikrinimas.
	Organizuoti ir vykdyti pavojingų aplinkai sumedėjusių augalų ir augmenijos šalinimą.	Pavojingų aplinkai medžių arba pavojų keliančių šakų, kamienų aukštuminio ir žemutinio (nuo kelmo) šalinimo būdai. Nepageidaujamos sumedėjusios augmenijos šalinimo būdai. Medienos atliekų smulkinimo, utilizavimo būdai. Darbų organizavimas ir atliktų darbų tikrinimas.
	Organizuoti ir vykdyti stambių sumedėjusių augalų sodinimą ir prižiūrėti jų augavietę.	Įvairaus amžiaus ir dydžių medžių ir krūmų sodinimas, persodinimas. Dauginamosios medžiagos kokybės reikalavimai. Įvairaus amžiaus medžių ir krūmų antžeminių ir požeminių dalių priežiūra ir puoselėjimas. Augalo šaknų sistemos priežiūra (statybvietėse, kitose viešose vietose). Augalo augavietės priežiūra, tvarkymas ir atgaivinimas. Darbų organizavimas ir atliktų darbų tikrinimas.
	Dirbti su sodinimo ir priežiūros rankiniais, mechaniniais ir motoriniais įrankiais, technika.	Rankiniai, mechaniniai, motoriniai įrankiai ir mechanizmai: pjūklai; pjovimo, lupimo ir karpymo įranga; medžio būklės ir augimo sąlygų nustatymo prietaisai; priemonės, naudojamos pagal darbo pobūdį (liftai, mobilios pakylės, keltuvai, saugumo linijos, medienos kapoklės (smulkintuvai), žemės spaudiminiai kastuvai, padargai – medžio kastuvai, spaudiminiai aeratoriai – injektoriai). Arboristo aukštalipio įranga. Motoriniai pjūklai, krūmapjovės ir kita motorinė technika. Aukštojo slėgio įranga.
	Organizuoti ir vykdyti nukentėjusiojo asmens medžio lajoje gelbėjimo darbus.	Nukentėjusiojo asmens medžio lajoje gelbėjimo žinios. Nukentėjusiojo nukėlimo iš medžių lajos ant žemės organizavimas. Pirmosios pagalbos nukentėjusiam suteikimas.

	Mokyti žemesnės kvalifikacijos arboristus ir vertinti jų kompetencijas.	Įvadinio žemesnės kvalifikacijos arboristų mokymo organizavimas ir vykdymas, darbuotojų mokymo poreikių nustatymas. Žemesnės kvalifikacijos arboristų kompetencijų vertinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Reikalavimai turimam išsilavinimui (profesinei patirčiai)</i>	Vidurinis išsilavinimas; miškininkystės, miško apsaugos, medienos ruošos, medžioklės ir susijusių paslaugų posektorius kvalifikacija (LTKS IV) arba 3 metų profesinės veiklos miškininkystės, miško apsaugos, medienos ruošos, medžioklės ir susijusių paslaugų posektoriuje patirties.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal trumposios pakopos programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal trumposios pakopos programą apimtis – 90 studijų kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimo kriterijai ir metodai</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

20. Kvalifikacijos pavadinimas: miškininkas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: miško auginimo, priežiūros ir apsaugos darbų organizavimas ir vykdymas, rekreacinės miško infrastruktūros įrengimas, racionalaus miško išteklių naudojimo planavimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) organizuoti kokybiškos miško dauginamosios medžiagos išauginimą; 2) organizuoti miško, miško želdinių ir žėlinių priežiūros ir apsaugos darbus; 3) organizuoti rekreacinės miško infrastruktūros įrengimą; 4) planuoti ir organizuoti miško kirtimus; 5) organizuoti medienos logistikos procesus.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama miške ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmens apsaugos priemonės, kompiuterinė įranga, miško priežiūros, matavimo įrenginiai ir priemonės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: miškininkas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos,</p>
--	--

	<p>priešgaisrinės saugos ir aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, planuoti veiklą, organizuoti, analizuoti veiklos rezultatus, bendrauti su specialistais ir visuomene, bendrauti užsienio kalba, savarankiškai gilinti savo kompetencijas, atsakingumas, sąžiningumas. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti specialistais miškų urėdijose, valstybinėse institucijose, mokslo įstaigose, kurios susijusios su aplinkos apsauga ir miškais ar vykdyti individualią miškų ūkio veiklą.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Miško auginimo ir priežiūros darbų organizavimas ir vykdymas (LTKS VI)</p>	<p>Organizuoti kokybiškos miško dauginamosios medžiagos išauginimą.</p>	<p>Miško dirvožemio savybės, dirvodaros procesai, hidrologija. Miško struktūra, miško tipai, miško ekosistemų funkcionavimas, augalų ir laukinių gyvūnų bendrijos, sąveikos, įvairovė, populiacijų dinamika, sukcesija, trikdžiai, svetimkraštės, invazinės rūšys, medžiagų apykaita. Dauginamosios medžiagos miškui atkurti ar įveisti kilmės ir kokybės įtaka miško ekosistemų tvarumui, biologinei įvairovei. Įtakos vertinimo metodai. Miško želdinimo būdų, technologijų įtaka miško ekosistemų tvarumui bei darniam miško ūkiui, įtakos vertinimo metodai. Medynų formavimo technologijų įtaka miško ekosistemų tvarumui bei darniam miško ūkiui, įtakos vertinimo metodai. Sumedėjusių augalų fiziologija ir genetika, antropogeninės apkrovos, kintančių aplinkos sąlygų (taršos, klimato, maistmedžiagių kaitos ir kt.), ligų ir kenkėjų įtaka medžių, krūmų būklei, miško sveikatingumui, produktyvumui. Miško apsaugos sistemos, technologijos ir jų įtaka miško ekosistemų būklei, tvarumui bei darniam miško ūkiui, įtakos vertinimo metodai. Medienos ruošos technologijos ir įtaka miško ekosistemų būklei, tvarumui bei darniam miško ūkiui, įtakos vertinimo metodai. Miško išteklių, medienos apskaitos metodai, priemonės, technologijos ir jų įtaka darniam miško ūkiui, tyrimams. Miškininko profesinė etika ir atsakomybė už savo sprendimus. Miško ekosistemos komponentų ir</p>

		<p>bendra miško ekosistemos būklė (miško monitoringas). Nemedieninės miško funkcijos: ekologinės-aplinkosauginės, rekreacinės, edukacinės ir kt.</p> <p>Miško sėklinė bazė. Miško medelynai. Šiuolaikinės miško dauginamosios medžiagos išauginimo technologijos. Miško dauginamosios medžiagos kokybės reikalavimai. Profilaktinės apsaugos priemonės miško medelyne. Ekologiškos sėjinukų ir sodinukų priežiūros miško medelynuose reikalavimai. Miško sodmenų paruošimo realizacijai, pervežimo ir kitų darbų atliekamų miško medelynuose reikalavimai.</p>
	Organizuoti miško želdinių ir žėlinių priežiūros ir apsaugos darbus.	<p>Miško želdinimo ir žėlimo projektai. Želdavietės ir dirvos paruošimo miško želdiniams technologijos. Miško sodinimo ir sėjimo technologijos. Želdinių priežiūros, papildymo ir apsaugos technologijos. Miško žėlimą skatinančio priemonės ir technologijos. Sėklinis ir vegetatyvinis miško žėlimas. Žėlinių papildymo ir priežiūros žinios. Kraštovaizdžio formavimo žėldiniai. Inžinerinės infrastruktūros žėldiniai. Žėmių rekultivavimas. Agrarinio kraštovaizdžio apsauginiai žėldiniai. Žaliosios infrastruktūros žėldiniai. Projektų miško žėlimui sudarymo reikalavimai. Žėlvietės paruošimo, žėlinių apsaugos ir atsodinimo, žėldinių ir žėlinių kokybės reikalavimai.</p>
	Organizuoti medynų formavimą.	<p>Medynų rūšinė sudėtis, struktūra ir funkcinė paskirtis. Medynų formavimo technologijos įvairios funkcinės paskirties medynuose: jaunuolynų ugdymas; retinimai; einamieji kirtimai; specialieji kiti kirtimai, vykdomi sėklinės miško bazės objektuose (genetiniuose miško medžių draustiniuose, genetiniuose ir sėkliniuose medynuose). Kraštovaizdžio formavimo kirtimai.</p>
Miško apsaugos darbų ir rekreacinės miško infrastruktūros įrengimo	Organizuoti miško apsaugą ir palaikyti biologinę įvairovę.	<p>Miško gaisrų prevencija, gaisrų stebėsenos sistema. Miško gaisrai. Gaisrų gesinimas. Miško gyvūnai.</p>

<p>organizavimas ir vykdymas (LTKS VI)</p>		<p>Miško gyvūnų pažaidų prevencija. Neteisėtos žmonių veiklos kontrolės priemonės (žmonių lankymosi miške reikalavimai, neteisėtas nemedieninių miško produktų naudojimas, savavališki kirtimai). Miško kenkėjai. Miško ligos. Miško apsaugos technologijos ir priemonės. Biologinės įvairovės lygmenys: genetinis; rūšinis; ekosisteminis; geosisteminis. Saugomos teritorijos. Kertinės miško buveinės.</p>
	<p>Organizuoti rekreacinės miško infrastruktūros įrengimą.</p>	<p>Poilsio formos gamtoje. Socialinės reikmės poilsiui miške. Rekreaciniai miško ištekliai. Rekreacinė apkrova. Poilsio poveikis miško ekosistemoms. Medynų tinkamumas poilsiui. Miško ekologinis rekreacinis talpumas. Rekreacinės miško savybės. Miško parkai. Rekreacinių teritorijų sistema. Bendrieji ir specialieji rekreacinės infrastruktūros teritorijų planavimo dokumentai. Miško paslaugos/funkcijos urbanizuotai visuomenei. Rekreacinio zonavimo metodai. Miško rekreacinė infrastruktūra. Rekreacinė infrastruktūra neįgaliesiems. Organizacinės priemonės (planavimas, projektavimas, tvarkymo organizavimas; poilsio ir turizmo organizavimas). Miško ūkinės priemonės (miško atkūrimas ir įveisimas, kirtimai, melioracija, vandens ir jų pakrančių tvarkymas, gamtos ir kultūros vertybių tvarkymas, pakelių, takų ir turistinių trasų aplinkos tvarkymas, lankytojų sauga).</p>
<p>Racionalaus miško išteklių naudojimo planavimas (LTKS VI)</p>	<p>Organizuoti ir vykdyti miško išteklių apskaitą.</p>	<p>Taksacinių sklypų išskyrimo būdai, erdvinės analizės atlikimo būdai šiuolaikinėmis technologijomis. Miško išteklių inventorizacijos metodai (sklypinė, atrankinė, nuotolinė), matavimo priemonės (ploto matavimo, dendrometrinių rodiklių, specializuotos kompiuterinės programos). Miško inventorizacijos duomenų analizės metodai ir miško, medynų ateities situacijos modeliai. Miško fondas. Nemedieniniai miško produktai: miško uogos, grybai, kalėdiniai medeliai,</p>

		vaistiniai augalai, dekoratyviniai medeliai, energetinės plantacijos.
	Planuoti, projektuoti ir organizuoti daugiatislo, nenutrūkstamo miškų ūkio veiklą.	<p>Daugiatikslio, nenutrūkstamo miškininkavimo priemonių, metodų, technologijų, atitinkančių miškotvarkos tikslus ir uždavinius kūrimo ir taikymo metodai, kūrybiškai formuojant funkcijas atitinkančią miško, medyno struktūrą, kokybę, suvokiant pasekmes. Aplinkosauginių, ekonominių ir socialinių miško išteklių tvarkymo strateginių sprendinių pasekmių vertinimo būdai. Kompleksiško, suderinto su regiono plėtra esamų ir būsimų miško žemių tvarkybos koncepcija, miškotvarkos projektai. Tarptautiniai ir nacionaliniai teisės aktai, reglamentuojantys valstybinių ir privačių miško ūkių veiklą. Miško politika ir jos įgyvendinimo procesas. Miško fondo dinamika. Miškų administravimo reikalavimai, nuosavybės formos, organizacinė miško įmonių struktūra. Miškotvarkos teoriniai pagrindai. Miško ir medienos ruošos ūkio rinkos ekonomika. Verslo plano sudarymo metodika. Miško produktai, medienos rūšys, nemedieninės miško funkcijos/paslaugos, verčių nustatymo būdai, rinkos dėsniai, logistika. Techninių, finansinių, žmogiškųjų išteklių integracija miško ūkyje kaimo, miesto plėtros kontekste. Miško sertifikavimo reikalavimai.</p>
	Planuoti ir organizuoti miško kirtimus.	Kirtimų rūšys: pagrindiniai, ugdomieji, sanitariniai, specialieji. Miško masyvai: kvartalų sistema, kelių tinklas, sausinimo sistema. Kirtimų biržės: medienos išvežimo valksmai, medienos krovos aikštelės.
	Parinkti technologinius medienos ruošos sprendinius.	Medienos ruošos mašinos. Medienos ruošos technologijos. Bendroji ir medienos logistika. Aplinkosaugos ir darbų saugos reikalavimai medienos ruošai. Miško kirtimo atliekos, apvalioji bei antrinė mediena kurui, jos energetinė vertė ir kaštai. Medienos ruošą įvairios funkcinės paskirties medynuose.

		Biokuro ruošos technologijos. Medžių kirtimo mašinos ir medienos transportavimo reikalavimai.
	Organizuoti medienos logistikos procesus.	Medienos logistikos procesas. Technologiniai rodikliai ekonominiams skaičiavimams ir analizei. Pirminio medienos apdirbimo procesų ir technologijų žinios.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Miško, medienos išteklių apskaita ir projektavimas (LTKS VI)	Vertinti stiebų, medžių, medynų bei apvaliosios ir smulkintosios medienos tūrį ir biomasę.	Nacionalinės miškų inventorizacijos procesas. Sklypinės miškų inventorizacijos procesas. Miškų būklės monitoringo procesas. Reikalavimai miškotvarkos projektams. Miško išteklių inventorizacija bepiločiu orlaiviu. LiDAR technologijos miškų inventorizacijoje. Nuotoliniu būdu gautos informacijos dešifracija. Miškų valstybės kadastro integruotos informacinės sistemos duomenų bazė. Medienos matavimo būdai: vienetinis medienos matavimas automatizuotomis matavimo linijomis, grupinis medienos matavimas, ekspertinis medienos matavimas, nenukirsto miško matavimas. Nenukirsto miško tūrio nustatymo ir kokybės vertinimo metodai. Apvaliosios medienos, smulkinto biokuro, nenukirsto miško matavimo metodai ir skiedrų sandėlių inventorizacijos procesas.
	Spręsti ginčus medienos kokybės ir kiekybės vertinimo klausimais.	Teisinės ekspertizės procesas (įskaitant tarptautinę ekspertizę) medienos matavimo, tūrio nustatymo ir kokybės vertinimo ginčų atveju. Konsultavimas naujų matavimo priemonių diegimo ir įteisinimo klausimais. Kontrolinių biržių permatavimų reikalavimai. Miško, apvaliosios ir pjautosios medienos bei kitų medienos gaminių matavimo, tūrio nustatymo ir kokybės vertinimo normatyvinė bazė.
	Organizuoti ir vykdyti želdinimo darbų kokybės vertinimą, želdinių ir žėlinių	Stiebų, medžių ir medynų bei apvaliosios ir smulkintosios medienos tūrio, biomasės antžeminiai ir nuotoliniai kiekybinio ir kokybinio vertinimo

	<p>apskaitą ir kokybės vertinimą.</p>	<p>metodai. Medienos išteklių apskaitos metodai ir būdai Europos Sąjungoje. Miško naudojimo apskaičiavimo modeliai. Sodmenų, miško želdinių ir žėlinių apskaita, kokybės vertinimas. Želdinių ir žėlinių apskaitos duomenų bazė.</p>
	<p>Rengti miškotvarkos projektus.</p>	<p>Miškų tvarkymo schemas. Vidinės miškotvarkos projektai. Miškų produktyvumo, biologinės įvairovės išsaugojimo, miškų sanitarinės apsaugos priemonių projektai. Miškų pagrindinio, tarpinio ir kito miško naudojimo programos, projektai, planai. Bendrieji ir specialieji teritorijų planavimo dokumentai. Miškotvarka saugomose teritorijose. Miškotvarka miestuose. Skaitmeninės kartografijos metodai.</p>
<p>Plantacinės miškininkystės projektų vystymas (LTKS VI)</p>	<p>Rengti nustatytos formos miško želdinimo ir žėlimo projektus.</p>	<p>Medžių ir medynų augimo eigos modeliai. Miško medžių biotechnologijos. Plantacinių želdinių socialinis, ekonominis, ekologinis vaidmuo. Atsinaujinančios energetikos principai.</p>
	<p>Organizuoti plantacinių žėdinių įveisimą ir priežiūrą.</p>	<p>Įveisimo darbai: dirvos paruošimas, sėjimas, vegetatyvinis dauginimas, sodinimas. Sėklos. Miško dauginamoji medžiaga: sėjinukai, sodinukai, augūnai. Ūkininkavimo metodai: ekologinis, intensyvus, integruotas. Dekoratyvinių augalų, techninių augalų, maistinių ir vaistinių augalų auginimo technologijos. Techninė įranga: traktoriai, žemės dirbimo mašinos, padargai. Mašinos ir mechanizmai: piktžolių naikinimo mašinos; laistymo sistemos; tręšimo mašinos ir kt. Sodinių augalų, dekoratyvinių augalų, techninių augalų ir kitų žėdinių priežiūros ir formavimo būdai. Miško žemės objektai: medynai, kirtavietės, žuvę medynai, miško aikštės, miško medelynai, daigynai, sėklinės miško medžių plantacijos, žaliaviniai krūmynai bei plantacijos, taip pat tame plote esantys miško keliai ir sausinimo grioviai, kvartalų, technologinės ir priešgaisrinės linijos, medienos sandėliai bei kiti su mišku susijusių įrenginių</p>

		<p>užimti plotai, poilsio aikštelės, žvėrių pašarų aikštelės, pelkės, smėlynai, žemė, skirta miškui įveisti. Vaisių ir sėklų, šaknų, daigų ir žėlinių, vaisinių ir uoginių augalų kenkėjai, spyglius ir lapus graužiantys kenkėjai. Infekcinės ir neinfekcinės augalų ligos. Biologiniai, mechaniniai, cheminiai apsaugos metodai.</p>
	<p>Parinkti plantacinės produkcijos ruošos ir perdirbimo technologijas.</p>	<p>Derliaus nuėmimo mechanizmai: sėklų rinkimo, uogų skynimo, medelių iškasimo ir kt. Pirminis žaliavos apdirbimo procesas: pakavimas, sandėliavimas.</p>
	<p>Koordinuoti biokuro ruošą.</p>	<p>Biokuro apskaita, rinkodara. Biokuro ruošos technologijos.</p>
<p>Medžioklės organizavimas (LTKS VI)</p>	<p>Organizuoti laukinių gyvūnų gyvenimo sąlygų gerinimą ir jų daromos žalos prevenciją.</p>	<p>Medžiojamųjų gyvūnų anatomija, fiziologija, ligos, ligų simptomai, ligų prevencija. Medžiojamųjų gyvūnų ir paukščių ekologija ir etologija. Medžiojamųjų gyvūnų ir paukščių apskaitų organizavimo ir optimalios jų gausos žinios, medžiojamųjų gyvūnų ir paukščių išteklių dinamika. Medžiojamųjų gyvūnų ir paukščių veisimo metodai, laikymo nelaisvėje reikalavimai ir pritaikymo gyventi laisvėje būdai. Biotechninės priemonės. Medžiojamųjų gyvūnų ir paukščių daroma žala žemės ūkio pasėliams, ūkiniams gyvūnams ir miškui bei prevencinės priemonės šiai žalai mažinti.</p>
	<p>Organizuoti ir kontroliuoti medžiokles.</p>	<p>Taisyklingos medžioklės principai. Medžioklės kultūra ir tradicijos. Medžioklės būdai, įrankiai, priemonės ir technologiniai sprendimai. Elninių žvėrių atrankos principai ir procesas. Medžioklės dokumentai. Neteisėtų medžioklių prevencinių priemonių organizavimas. Medžioklės produkcija ir medžioklės trofėjai. Medžioklės trofėjų paruošimas.</p>
	<p>Planuoti medžioklės plotų tvarkymą.</p>	<p>Medžioklės plotų naudojimo teisinio reguliavimo sistema, medžioklės plotų vienetų sudarymas. Medžioklėtvarkos projektas, jo rengimas ir įgyvendinimas, medžioklės plotų technologinis tvarkymas, medžioklės statiniai.</p>

Miško ūkio vadyba (LTKS VI)	Parengti miško verslo įmonės dokumentaciją.	<p>Įmonės steigimo ir organizavimo teisė ir procedūros. Įmonės steigimo teisiniai dokumentai. Įmonės buhalterinės apskaitos reikalavimai. Viešieji ir įmonės finansai. Įmonės finansų analizė bei valdymo principai. Finansinė veikla: finansiniai ištekliai, sąmatos, buhalteriniai dokumentai, atskaitomybė. Privataus miškų ūkio teisinis reglamentavimas. Privačių miškų ištekliai. Privataus miško teisė. Lietuvos ir ES politika privataus miško ūkio klausimais. Parama privačiam miško ūkiui. Privačių miškų sertifikavimo sistema. Valstybinė miškų priežiūros kontrolė. Priešgaisrinės ir sanitarinės miško apsaugos reglamentavimas. Prekybos miško produktais specifiška. Verslo aplinka: teisinė, technologinė, ekonominė. Verslo subjektai: darbuotojai, vartotojai. Verslo plano efektyvumas. Projektų paraiškos darniai kaimo ir regiono plėtrai. Bendros kaimo, regiono plėtros, švietimo programos. Miško įveisimo ne miško žemėje projektai. Rekreatinės infrastruktūros projektai. Medžioklėtvarkos projektai. Inžinerinės infrastruktūros projektai. Edukaciniai projektai. Kiti kompleksiniai ir specialieji projektai. Specialios informacinių technologijų žinios.</p>
	Vertinti, rengti ir valdyti mažus ir vidutinius miško sektoriaus veiklų projektus.	<p>Nenukirsto miško, apvaliosios medienos ir jos gaminių, su miškininkystės veikla susijusių paslaugų rinkos. Įmonės veiklos analizės būdai ir priemonės. Miško žemės, augančio miško, apvaliosios medienos bei medienos gaminių rinkodara ir kainodara. Individualios ir mažos įmonės apskaitos ir finansų žinios.</p>
	Organizuoti daugiatisli miškų ūkio veiklą smulkioje miško valdoje.	<p>Miško ūkinės veiklos priemonės, atsižvelgiant į savininko interesus bei norminių aktų apribojimus. Miško ūkio darbų organizavimas, atsižvelgiant į esamas sąlygas. Miškotvarkos projektai. ES kaimo plėtros programos paramos priemonės. Kertinės buveinės ir</p>

		saugomos teritorijos. Rekreaciniai miško sklypai.
	Atlikti ekonominį miško, miško žemės bei pagamintos miško produkcijos vertinimą.	Miško, miško žemės vertė. Pagamintos miško produkcijos vertė. Ekonominis miško, miško žemės bei pagamintos miško produkcijos vertinimas.
	Aptarnauti klientus.	Medienos, sodmenų, kitų paslaugų priėmimo, perdavimo, pardavimo, perrūšiavimo dokumentų tvarkymas. Medienos judėjimas ir likučiai pagal medienos priėmimo, perdavimo, pardavimo, perrūšiavimo dokumentus. Priimamos medienos aktai. Medienos perrūšiavimo aktai. Medienos pirkimo užsakymai. Prekyba sodmenimis. Ataskaitos apie medienos prekybą ir medienos likučius. Rinkos situacija ir pardavimų rezultatų analizės žinios. Su miškininkystės veikla susijusios paslaugos. Nuolatinis ryšys su esamais pirkėjais. Nauji pardavimo kanalai. Pakrovimo vietos ir laikas. Pavedimai. Komerciniai pasiūlymai. Pirkėjų įsiskolinimo kontrolė. Klientų mokumas ir atsiskaitymas. Skolų valdymo prevencija ir skolų išieškojimas.
Miško medžių genetika ir selekcija (LTKS VI)	Vykdyti miško medžių genetikos ir selekcijos darbus.	Miško genetinių išteklių išsaugojimo metodai. Miško selekcijos programos apsauginiams miškams veisti, ūkiniams miškams veisti, plantaciniams, trumpos apyvartos miškams.
	Vykdyti miško sėklininkystės darbus.	Selekcinės miško medžių sėklos atspariems ir našiems medynams išauginti. Miško sėklinės bazės kūrimas ir plėtojimas, etapai. Sėklų selekcinės vertės bei naujų medynų našumo ir adaptyvumo savybių gerinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis miškininkystės studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	

<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant miškininkystės studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

21. Kvalifikacijos pavadinimas: miškininkas, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: miškotyros krypties eksperimentinės plėtos tyrimų organizavimas ir inovacijų miško ūkyje diegimas, vadovimas miškų ūkio įmonės veiklai.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) planuoti ir vykdyti miškotyros tyrimus, apibendrinti ir pristatyti tyrimų rezultatus; 2) diegti inovacijas miško ūkyje; 3) kurti miško ūkio koncepcijas, strategijas bei programas; 4) rengti naujas priemones, reikalingas moksliniams tyrimams, miškų ūkio veiklai vykdyti arba inovacijoms miško ūkyje diegti.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmens apsaugos priemonės, kompiuterinė įranga, įranga ir priemonės moksliniams tyrimams vykdyti ir inovacijoms diegti, ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: miškininkas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: gebėjimas vadovauti, planuoti, organizuoti, valdyti konfliktus, kritiškai, sistemiškai mąstyti, efektyviai veikti aplinkybėmis, kai stokojama išsamios informacijos bei instrukcijų, pagrįsti inovatyvius sprendimus miško ūkio sektoriuje, prisiimti atsakomybę už savo ir pavaldžių darbuotojų veiklos kokybę, aiškiai ir argumentuotai perteikti apibendrintą profesinę informaciją specialistams ir visuomenei, bendrauti užsienio kalba, dirbti tarptautinėje aplinkoje, tarpdisciplininėje komandoje. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti mokslinį, pedagoginį ar vadovaujamą darbą miškų urėdijose, Valstybinėje aplinkos apsaugos inspekcijoje, Valstybinėje saugomų teritorijų tarnyboje, miško savininkų asociacijose, įmonėse, atliekančiose miškų ūkio darbus, medienos ruošos įmonėse, Valstybiniame miškotvarkos institute, Valstybinėje miškų</p>
--	---

	tarnyboje, mokslo ir studijų institucijose, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Miškų departamente ar vykdyti individualią miškų ūkio veiklą.	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Miškotyros tyrimų vykdymas ir inovacijų diegimas (LTKS VII)	Planuoti ir vykdyti miškotyros tyrimus, apibendrinti ir pristatyti tyrimų rezultatus.	Miškotyros mokslo teorijos ir tyrimo metodai. Mokslinių hipotezių tikrinimo metodai. Pagrindinės problemos miškų ūkio sektoriuje, kurių sprendimų pagrindimui reikalingi moksliniai tyrimai. Tyrimo hipotezės, jų tikrinimo būdai ir metodai, eksperimento planas. Mokslinei, profesinei veiklai ir naujovių diegimui reikalingi tyrimų duomenys, analizė, sintezė, interpretacija, taikant tinkamus miškotyros tyrimo ir rezultatų apibendrinimo metodus problemai, tyrimų hipotezei ar dėsningumams pagrįsti, kai nėra išsamios ir apibrėžtos informacijos. Alternatyvių sprendimo variantų bei galimo poveikio darniai plėtrai, ekosistemų tvarumui vertinimo metodai.
	Diegti inovacijas miško ūkyje.	Inovacijų reikšmė sprendžiant įvairias miškininkavimo problemas. Inovacijų diegimo miško ūkyje principai. Inovacijų praktika miško ūkyje. Inovatyvios technologijos miško ūkyje. Inovatyvūs produktai miško ūkyje.
Darnaus ir tvaraus miško ūkio kūrimas (LTKS VII)	Kurti miško ūkio koncepcijas, strategijas bei programas, kompleksiskai sprendžiant daugiatislio miškininkavimo iššūkius.	Miško ekosistemų dinaminis tvarumas. Miško ekosistemų, biologinės įvairovės apsaugos reikalavimai. Miško ekosistemų adaptacija prie klimato kaitos ir antropogeninės apkrovos. Tvaraus miškininkavimo principai ir technologijos. Šiuolaikinės miškininkystės kryptys. Nacionalinė ir tarptautinė miško politika. Miško ekonomika, bioekonomika. Atsinaujinantys gamtiniai ištekliai, bioenergetika. Miško (aplinkosauginės, socialinės) paslaugos ir funkcijos. Miškų sertifikavimo reikalavimai. Miškanauda ir logistika. Laukinių gyvūnų populiacijų valdymo žinios. Daugiatislio medynų formavimo technologijos. Tvaraus miško išteklių naudojimo modeliavimo

		<p>metodai. Miško ūkio politika ir jos įgyvendinimo strategija, veiksmų planai. Miškų technologinių sutvarkymų, miškų atkūrimo, apsaugos, rekreacijos, pagrindinio ir tarpinio naudojimo, miškų produktyvumo, apsauginių galių didinimo, biologinės įvairovės gausinimo programos, projektai, jų įgyvendinimo procesas, organizavimo būdai ir kontrolės priemonės. Miško naudojimo, apsaugos ir atliekamų funkcijų bei paslaugų kompleksiškas derinimas ir miškininkavimo technologijų poveikio prognozių metodai. Racionalaus miško išteklių (ir medienos) naudojimo technologijos.</p>
	<p>Rengti naujas priemones, reikalingas moksliniams tyrimams, miškų ūkio veiklai vykdyti arba inovacijoms miško ūkyje diegti.</p>	<p>Pažangios miško atkūrimo, įveisimo, auginimo, apsaugos, medienos ruošos ir logistikos technologijos nestandartinėse, sunkiai prognozuojamose situacijose. Planuojamų priemonių sukuriama pridėtinė vertė. Techninės, metodinės, informacinės, organizacinės-vadybinės priemonės.</p>
<p><i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Miško ūkio valdymas (LTKS VII)</p>	<p>Rengti miško ūkio veiklos vystymo strategiją.</p>	<p>Miško ūkio SSGG (stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių) analizė. Miško ūkio veiklos priemonių planas. Strateginio veiklos plano įgyvendinimo stebėsenos ir tikslinimo žinios, atsižvelgiant į besikeičiančias aplinkos sąlygas.</p>
	<p>Organizuoti miško ūkio veiklą.</p>	<p>Įmonės apskaitos ir komercinės veiklos reikalavimai. Viešųjų pirkimų organizavimo žinios. Miško produktų rinka ir rinkodaros žinios. Darbų saugos įmonėje priemonių sistema, veiksmų planas. Miškų ūkio veiklą reglamentuojantys teisės aktai. Ūkio veiklos vertinimo priemonės. Darbo kokybės vertinimo kriterijai. Vadybinio poveikio priemonės geresniems darbo rezultatams pasiekti. Miško ūkio veiklos koordinavimo žinios. Miško ūkio veiklai reikalingi ištekliai, jų naudojimo racionalumas ir efektyvumas. Miško</p>

		<p>ūkio veiklos koordinavimas atsižvelgiant į kintančią rinkos, verslo aplinkos sąlygas. Informacinės technologijos miškų ūkio įmonėje. Priemonės veiklos trūkumams šalinti ir darbo kokybei gerinti. Miškų ūkio įmonės turto apsaugos ir efektyvus naudojimo žinios. Materialinių sąnaudų, darbo užmokesčio, pagamintos produkcijos ir atliktų darbų apskaitos, ataskaitų rengimo žinios. Įmonės vidaus ir finansų kontrolės priemonės. Turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodai ir normatyvai. Miškų ūkio įmonės techninių tarnybų veiklos koordinavimo žinios. Skundų nagrinėjimo taisyklės. Prevencinių priemonių (technikos, medicinos, teisinių, organizacinių ir kitų), skirtų nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijai sistema. Prevencinių priemonių įgyvendinimo ir kontrolės tvarka.</p>
	Užtikrinti ūkio veiklos atskaitomybę ir informacijos teikimą suinteresuotoms šalims.	<p>Savalaikio atsiskaitymo su valstybės biudžetu, valstybinio socialinio draudimo įstaigomis, kreditoriais, tiekimo bei rangovinėmis organizacijomis reikalavimai. Ataskaitų, informacijos apie įmonės veiklą teikimo Valstybinių miškų urėdijai ir visuomenei teikimo žinios. Informacijos apie miškų ūkio įmonės valdomų miškų būklės, jų atkūrimo, apsaugos, tvarkymo, miško išteklių naudojimo viešumo reikalavimai.</p>
	Organizuoti pavaldžių darbuotojų darbą.	<p>Įmonės darbuotojų samdymo ir atleidimo tvarka, darbo sutarčių sudarymo ir nutraukimo reikalavimai. Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Užduočių darbuotojams sudarymo ir paskirstymo žinios. Darbo drausmės ir tvarkos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Įmonės darbuotojų motyvacinės priemonės. Darbuotojų kvalifikacijos kėlimo organizavimas.</p>
Miškų ūkio priežiūra ir konsultavimo paslaugos	Teikti konsultacijas miškų ūkio veiklos	<p>Konsultacijos miško atkūrimo, įveisimo, auginimo, apsaugos,</p>

(LTKS VII)	klausimais.	<p>naudojimo, sėklinės miško bazės kūrimo ir naudojimo, miško želdinių ir žėlinių projektavimo ir kitais klausimais. Konsultavimo proceso modeliai, rūšys ir metodai. Pagrindinių paslaugų teikimo principai, paslaugų kokybės vertinimo, santykių ir grįžtamojo ryšio su klientu palaikymo metodai. Konsultavimo etikos principai. Lietuvos Respublikos įstatymai, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimai bei kitų teisės aktai, reglamentuojantys valstybinių ir privačių miškų įmonių veiklą. Aplinkos ministerijos bei Valstybinių miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos norminiai dokumentai. Tarptautinės sutartys, Europos Sąjungos teisės aktai bei kiti tarptautiniai teisės aktai, konvencijos, reglamentuojančios miško ūkio veiklą. Paramos miško veiklai programos, planai, priemonės, projektai. Efektyvūs konsultavimo metodai ir priemonės miško ūkio problemoms spręsti. Interaktyvus mokslo, konsultavimo ir verslo bendradarbiavimo modelis. Konsultavimo veiklai reikalingos informacijos surinkimo koordinavimas. Bendradarbiavimo su klientais komunikavimo priemonės. Specializuotos medijos priemonės. Visuomenės informavimo, švietimo miškų ūkio, miško biokuro plėtros, medžiojamųjų gyvūnų išteklių racionalaus naudojimo, miško selekcijos ir sėklininkystės, miško dauginamosios medžiagos auginimo ir prekybos, miško apsaugos ir miškingumo didinimo klausimais žinios.</p>
	Vykdyti miškų būklės, naudojimo, atkūrimo ir apsaugos priežiūrą.	<p>Miško tvarkymo, naudojimo, auginimo, apsaugos kontrolės reglamentavimas. Teisės aktai, reglamentuojantys miško išteklių ir medienos apskaitos kontrolę. Miško būklės priežiūros priemonės: medynų taksaciniai rodikliai, miško atkūrimo, miško sanitarinės ir priešgaisrinės apsaugos, miško kirtimų kokybės vertinimas. Miško atkūrimo ir miško dauginamosios medžiagos</p>

		<p>auginimo, prekybos ir kokybės kontrolės ir vertinimo priemonės. Medynų formavimo kontrolės ir vertinimo priemonės. Miško naudojimo kontrolės ir vertinimo priemonės. Poveikio priemonės už miško dauginamosios medžiagos naudojimo, atkūrimo, įveisimo, apsaugos ir kitus teisės aktų pažeidimus. Ieškiniai ir pretenzijos dėl žalos aplinkai atlyginimo. Racionalaus miško išteklių naudojimo, atkūrimo, apsaugos kontrolės sistemos tobulinimo siūlymų rengimo žinios.</p>
	<p>Vertinti miškotvarkos darbų, miško želdinimo ir želimo projektų kokybę.</p>	<p>Miško išteklių apskaitos tikslumas. Medienos išteklių apskaitos tikslumas. Miško želdinimo ir želimo darbų projektavimas, kokybės reikalavimai. Miškotvarkos projektų, miško želdinimo ir želimo projektų kokybės reikalavimai. Siūlymų dėl miško išteklių, medienos inventorizacijos, miškotvarkos darbų kokybės vertinimo sistemos tobulinimui rengimo žinios.</p>
<p><i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i></p>	<p>Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.</p>	
<p><i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i></p>	<p>Aukštasis miškininkystės studijų krypties išsilavinimas, magistro kvalifikacinis laipsnis.</p>	
<p><i>Kvalifikacijos įgijimas</i></p>	<p>Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant miškininkystės studijų krypties antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.</p>	
<p><i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i></p>	<p>Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.</p>	
<p><i>Kvalifikacijos vertinimas</i></p>	<p>Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.</p>	
<p><i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i></p>	<p>Netaikoma.</p>	

III SKYRIUS

ŽVEJYBOS IR AKVAKULTŪROS POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ APRAŠAI

22. Kvalifikacijos pavadinimas: žvejys, LTKS III

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: žvejyba, pirminis žuvies apdorojimas ir pristatymas prekybininkams, žvejybos įrangos priežiūra.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) žvejoti, naudojant žvejybos įrangą; 2) valdyti laivą; 3) apdoroti sugautą laimikį ir tiekti jį į pirminio supirkimo ir sandėliavimo vietas.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje (laive), būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: žvejybos įranga ir įrankiai, masalas, žuvų jaukas, laimikio apdorojimo įrankiai, kėlimo įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: asmuo siekiantis įgyti žvejo kvalifikaciją privalo mokėti plaukti. Žvejys savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: kruopštumas, fizinis ištvermingumas, sąžiningumas, atsakingumas, tvarkingumas, atsargumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti samdomais darbuotojais žvejybos verslo ir jos infrastruktūros įmonėse arba steigti savo verslą.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Žvejyba ir žvejybinės įrangos priežiūra (LTKS III)</p>	<p>Valdyti laivą.</p>	<p>Saugios laivybos taisyklės. Žvejybos laivų tipai. Laivo valdymas. Laivų palydovinės sistemos naudojimas.</p>
	<p>Žvejoti, naudojant žvejybos įrangą.</p>	<p>Asmeninės ir darbų saugos priemonės. Darbų saugos norminiai aktai. Žvejybos taisyklės (licencijos, leidimai, žvejo bilietas). Žvejybos rankiniai ir mechaniniai įrankiai ir prietaisai, jų veikimo principai, eksploatavimo standartai. Laivų ir žvejybinės įrangos techninės specifikacijos. Žvejyboje naudojamos medžiagos (pvz., masalas) ir kitos žuvų viliojimo priemonės. Žuvų jaukų tipai (natūralūs, dirbtiniai). Žuvų viliojimo jauku būdai.</p>
	<p>Tvarkyti sugautą žuvų laimikį.</p>	<p>Higienos reikalavimai žvejams. Sanitariniai reikalavimai laimikio laikymo ir apdorojimo patalpoms. Laimikio rūšys. Laimikio rūšiavimo reikalavimai. Laimikio laikymo sąlygos. Laimikio apdorojimo šalčiu</p>

		būdai. Rezervuarų, konteinerių naudojimo tvarka. Triumų, talpyklų ir konteinerių talpų priežiūros reikalavimai (valymas, plovimas, dezinfekavimas). Sugauto laimikio apskaitos ir sandėliavimo laive principai ir reikalavimai.
	Prižiūrėti žvejojimo įrangą ir šalinti smulkius įrangos gedimus.	Tinklų ir kitų žvejojimo įtaisų ir įrenginių techninės specifikacijos. Žvejojimo rankinių ir mechaninių įrankių ir prietaisų eksploatavimo reikalavimai, galimi defektai, gedimų požymiai, jų nustatymo metodai, smulkių gedimų šalinimas.
Žuvies pirminis apdorojimas ir pristatymas pardavimui (LTKS III)	Atlikti pirminį žuvies apdorojimą.	Laimikio apdorojimo instrumentai ir jų naudojimo reikalavimai. Laimikio pirminio apdorojimo technologijos. Laimikio išdorijomas rankiniu ir mechaniniu būdu. Laimikio sudymo būdai (sausas, šlapas, mišrus). Reikalavimai ledui (laimikį atšaldyti ar užšaldyti). Apdorotos žuvies fasavimas, ženklavimas ir sandėliavimas.
	Tiekti žuvį į pirminio supirkimo ir sandėliavimo vietas.	Laimikio pristatymo į pirminio supirkimo vietas ar sandėliavimo vietas reikalavimai. Laimikio iškrovimo reikalavimai. Žuvies produktų atsekamumo reikalavimų laikymasis. Laimikio apsaugojimo nuo užteršimo būdai. Laimikio šaldymo būdai. Temperatūros palaikymas, transportuojant žuvį. Apsaugos nuo saulės šviesos ir išorės poveikio būdai. Krovos darbų atlikimo taisyklės ir reikalavimai. Krovos, transportavimo ir sandėliavimo darbai. Sandėlio ūkio organizavimo norminiai aktai, nuostatai ir instrukcijos. Šviežios produkcijos transportavimo higienos taisyklės ir reikalavimai.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Žvejojimas jūroje (LTKS III)	Paruošti įrangą ir priemones žvejojimui jūroje.	Žvejojimo atviroje jūroje rankinių ir mechaninių įrankių, prietaisų veikimo principai ir eksploatavimo standartai. Žvejojimo jūroje naudojamų medžiagų

		(pvz., masalo) ir kitų priemonių panaudojimo būdai.
	Žvejoti jūrų vandenyse ir priekrantėje.	Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymas. Žvejybos Baltijos jūroje taisyklės (licencijos, leidimai, žvejybos kvotos). ES teisės aktai. Žuvų viliojimo jauku (natūraliu, dirbtiniu) principai. Žvejybos įrankių nuleidimo ir ištraukimo rankomis ar naudojant kėlimo įrangą etapai. Žvejybinių laivų tipai.
Žvejyba vidaus vandenyse (LTKS III)	Paruošti įrangą ir priemones žvejybai vidaus vandenyse.	Vidaus vandenų žvejybos rankinių ir mechaninių įrankių, prietaisų veikimo principai ir eksploatavimo standartai. Vidaus vandenų žvejyboje naudojamų medžiagų (pvz., masalo) ir kitų priemonių panaudojimo būdai.
	Žvejoti vidaus vandenyse.	Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymas. Vidaus vandenų žvejybos taisyklės (licencijos, leidimai, žvejybos kvotos). Žuvų viliojimo jauku (natūraliu, dirbtiniu) principai. Žvejybos įrankių užmetimo ir ištraukimo rankomis ar naudojant kėlimo įrangą etapai. Žvejybinių laivų tipai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Pagrindinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 45 mokymosi kreditai.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	

<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
--	------------

23. Kvalifikacijos pavadinimas: akvakultūros ūkio darbuotojas, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: akvakultūros tvenkinių ir uždarytų akvakultūros sistemų priežiūra, žuvų veisimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) prižiūrėti akvakultūros tvenkinius ir uždarytas akvakultūros sistemas; 2) prižiūrėti auginamas žuvis ir auginimo procese naudojamą įrangą; 3) veisti žuvis.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, hidrotechniniai įrengimai, žuvininkystės įranga, uždarytos akvakultūros sistemos ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: asmuo siekiantis įgyti akvakultūros ūkio darbuotojo kvalifikaciją privalo mokėti plaukti. Akvakultūros ūkio darbuotojas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: kruopštumas, sąžiningumas, darbštumas, atsakingumas, tvarkingumas. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti samdomais darbuotojais žuvininkystės verslu užsiimančiose įmonėse arba įkurti nuosavą akvakultūros, žvejybos, vandens telkinių priežiūros įmonę.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Akvakultūros tvenkinių ir uždarytų akvakultūros sistemų priežiūra (LTKS IV)	Prižiūrėti akvakultūros tvenkinius ir uždarytas recirkuliacines žuvų auginimo sistemas.	<p>Veterinarijos reikalavimai akvakultūros gyvūnams ir jų produktams, vandens gyvūnų ligų prevencijai ir valstybinei veterinarinei kontrolei.</p> <p>Uždarytų recirkuliacinių žuvų auginimo sistemų (URS) įrenginių priežiūros reikalavimai (vandens kokybė, nuotekų valymas, dezinfekavimas, deguonies papildymas ir kt.).</p> <p>Tvenkinių vietos parinkimas. Tvenkinių išleidimas bei užpildymas. Vandens kokybės reikalavimai akvakultūros tvenkiniuose.</p> <p>Vandens lygio stebėjimo, palaikymo būdai. Atliekų, žolių, dumblių šalinimo būdai (rankinis, mechaninis). Vandens pratekėjimo užtikrinimo būdai.</p>

		<p>Rezervuarų paruošimo žuvų transportavimui etapai (dezinfekavimas, vandens prileidimas, temperatūros užtikrinimas). Hidro įtvarų priežiūra ir remontas.</p> <p>Saugaus darbo instrukcijos. Aplinkosauginiai reikalavimai. Atliekų rūšiavimo kriterijai. Tvenkinių apsauga nuo brakonierių.</p>
	<p>Valdyti ir prižiūrėti žuvies auginimo procese naudojamą įrangą.</p>	<p>Žuvų veisimo įranga (Veiso aparatai, rezervuarai, mechaniniai / biologiniai filtrai, oksigeneratoriai, dezinfekavimo įrengimai, šėryklos, matavimo davikliai, transportavimo įranga). Galimi defektai, gedimų požymiai, jų nustatymo metodai ir smulkių gedimų šalinimas.</p>
<p>Žuvų veisimo ir auginimo darbai (LTKS IV)</p>	<p>Veisti žuvis.</p>	<p>Šiltavandenių, šaltavandenių žuvų veisimo technologijos (auginimas rotaciniuose baseinuose, inkubacinėse varžose, dirbtinių nerštaviečių įrengimas). Kokybės standartai.</p> <p>Ikrų nulipinimo taisyklės. Ikrų inkubavimo aparatų (Veiso aparatų) užpildymo taisyklės. Inkubavimo aparatų reguliavimo (atitekančio vandens kiekis, greitis) taisyklės. Vandens pratekėjimo (deguonies lygio) veisimo aparatuose užtikrinimas. Vandens lygio stebėjimas. Lervučių laikymo voniose parametrai (vandens sąlygos, temperatūra). Lervučių, mailiaus pervežimo reikalavimai.</p>
	<p>Auginti žuvis ir jas prižiūrėti.</p>	<p>Žuvų auginimo uždaruose akvakultūros sistemose ir akvakultūros tvenkiniuose technologijos. Žuvų šėrimo būdai (rankinis, mechanizuotas – bokštinės šėryklos). Pašarai ir jų paruošimas.</p> <p>Triukšmo prevencija, vandens kokybė, temperatūra, pH, deguonies kiekis. Žuvų streso mažinimo būdai (temperatūros, reikiamo apšvietimo palaikymas). Aplinkos stebėsenos būdai (šviesos šaltiniai, temperatūra, taršos šaltiniai). Priežastys, galinčios sukelti produkcijos nuostolius. Priežasčių, galinčių sukelti produkcijos nuostolius, šalinimo būdai.</p>

		<p>Žuvų suleidimo į tvenkinius taisyklės (temperatūra, vandens kokybė ir t.t.). Gyvos žuvies priėmimo reikalavimai (rezervuarų paruošimas, temperatūros užtikrinimas). Žuvų perskirstymas pagal svorį, rūšį.</p> <p>Išteklių tyrimai ir priežiūra, siekiant nustatyti ligas ar parazitus.</p>
	Atlikti žuvies auginimo darbų apskaitą.	Duomenys, kuriuos privalo registruoti akvakultūros gyvūnų tvarkymo ir gamybos subjektai. Duomenų (vandens gyvūnų augimo, jų produktų gavybos, aplinkos) rinkimo ir registravimo taisyklės. Apskaitos programos. Priėmimo – perdavimo dokumentų pildymo reikalavimai. Prekių – materialinių vertybių apskaitos tvarkymo reikalavimai.
Žuvų transportavimas (LTKS IV)	Paruošti žuvis transportuoti.	Žuvies gaudymo būdai (tinklais, išleidžiant tvenkinius). Žuvų suskirstymas į grupes. Žuvų svėrimas.
	Gabenti gyvas žuvis.	Gyvos žuvies transportavimo būdai (specialios žuvų pervežimo mašinos, gyvos žuvies pervežimo konteineriai, polietileniniai maišai su deguonimi) ir jiems keliami reikalavimai. Žuvų priežiūra transportavimo metu. Žuvų pakrovimo reikalavimai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 45 mokymosi kreditai.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas vykdomas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	

<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
--	------------

24. Kvalifikacijos pavadinimas: žuvininkas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: žuvivaisos, žuvų auginimo ir priežiūros procesų planavimas ir organizavimas, vandens kokybės parametrų ir jų kontrolės būdų, žuvų ligų prevencijos priemonių ir gydymo priemonių nustatymas, rekreacinės žuvininkystės aplinkos kūrimas. Veiklos uždaviniai: 1) veisti žuvis, taikant žuvų veisimo technologijas bei išvinti tvenkinius; 2) auginti ir prižiūrėti žuvis; 3) taikyti priemones, užtikrinančias reikiamą vandens kokybę tvenkiniuose ir uždarosiose akvakultūros sistemose; 4) gydyti žuvis ir taikyti prevencines priemones; 5) kurti rekreacinę žuvininkystės aplinką.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, rankiniai ir mechaniniai žuvininkystės prietaisai, įrankiai bei kitos priemonės, recirkuliacinės žuvų auginimo sistemos, žuvų inkubavimo įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: asmuo siekiantis įgyti žuvininko kvalifikaciją privalo mokėti plaukti. Žuvininkas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: gebėjimas organizuoti, kontroliuoti, laiko valdymas, komunikabilumas, kruopštumas, pastabumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti samdomais darbuotojais akvakultūros verslu užsiimančiose įmonėse, konsultantais įmonėse arba įkurti nuosavą akvakultūros, žvejybos įmonę.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Žuvų veisimas (LTKS VI)	Taikyti žuvų veisimo technologijas.	Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymas. Žuvų veisimo ir auginimo reikalavimai akvakultūros tvenkiniuose ir uždarosiose akvakultūros sistemose. Normatyviniai dokumentai, reglamentuojantys vandens kokybės reikalavimus žuvininkystei. Standartai, normatyviniai dokumentai, taisyklės. Šaltavandenių ir šiltavandenių žuvų veisimo technologijos (inkubavimas varžose, dirbtinių nerštaviečių

		<p>įrengimas). Veisimo normos. Veisimui tinkamų žuvų reproduktorių atrinkimo kriterijai (ilgis, svoris, amžius, sveikatos būklė, ligų požymiai). Žuvų selekcijos programos. Veisiamų žuvų ikrų inkubavimas (Veiso aparatai ir t.t.). Ikrų inkubavimo parametrai (šviesos, vandens, druskų ir kitų medžiagų stebėseną). Ikrų laikymo sąlygos. Žuvų produktyvumo didinimo metodai. Žuvininkystės produkcijos kokybės reikalavimai. Žuvų biologija. Žuvų atrankos ir veisimo reikalavimai. Šalies ir užsienio žuvų veisimo ir auginimo technologijos pritaikomumas. Žuvininkystės technologijų procesai.</p>
	<p>Planuoti vandens telkinių įžuvinimą.</p>	<p>Veisiamų žuvų ikrų inkubavimo reikalavimai. Vandens telkinių, uždarytų akvakultūros sistemų žuvų išteklių gausinimo būdai.</p>
<p>Žuvų auginimas ir priežiūra (LTKS VI)</p>	<p>Auginti ir prižiūrėti žuvis.</p>	<p>Žuvų auginimo reikalavimai akvakultūros tvenkiniuose ir uždarosiose akvakultūros sistemose. Akvakultūros tvenkinių priežiūros taisyklės. Hidrotechnikos statiniai ir jų veikimo principai. Recirkuliacinių žuvų auginimo sistemų priežiūros reikalavimai. Auginamų žuvų kontroliniai gaudymo reikalavimai. Žuvų šėrimo reikalavimai. Maisto raciono parinkimo principai (pašarų sudėties nustatymas, pašarų dozavimas, specifikacijos pagal rūšis ir augimo stadijas). Žuvų šėrimo procesai (rankiniu, mechanizuotu, automatiniu būdu). Žuvų išgaudymo procesai (tinklais ar nusausinant tvenkinį). Žuvų ligų profilaktikos būdai.</p>
	<p>Taikyti priemones, užtikrinančias reikiamą vandens kokybę akvakultūros tvenkiniuose ir uždarosiose akvakultūros sistemose.</p>	<p>Teisiniai dokumentai, reglamentuojantys vandens kokybės parametrus žuvininkystei. Vandens kokybės tyrimų būdai (automatiniais matavimo prietaisais, laboratoriniai tyrimai). Vandens kokybės parametrų stebėjimo būdai. Stebėsenos žurnalų pildymo taisyklės. Vandens lygių tvenkiniuose ir rezervuaruose stebėjimo būdai</p>

		<p>(daviklinis, vizualinis). Pagrindiniai vandens kokybės parametrai (temperatūra, deguonis, pH, nitratai, azoto ir fosforo junginiai, kalio permanganatinė oksidacija, BDS). Vandens kokybės palaikymo priemonės (vandens aeravimas, tręšimas kalkėmis ar mėšlu, nusausinto tvenkinio dugno suarimas, biologinis ir mechaninis vandens filtravimas).</p> <p>Akvakultūros tvenkinių, uždarytų akvakultūros sistemų būklės įvertinimas ir jos gerinimas. Tvenkinių, recirkuliacinių sistemų vandens deguonies kiekio ir temperatūros reikalavimai. Tvenkinių vandens kiekio apskaitos taisyklės.</p>
	<p>Gydyti žuvis ir atlikti jų stebėseną.</p>	<p>Žuvų ligos (infekcinės, bakterinės, parazitinės, virusinės ligos). Žuvų ligų požymiai (pusiausvyra, pažeisti pelekai, pūslės, ektoparazitai, endoparazitai). Žuvų būklės vertinimo būdai (vizualinė apžiūra, žuvies elgsenos stebėseną, laboratoriniai tyrimai). Žuvų ligų prevencijos būdai (jodo tirpalai, negesintos kalkės, ultravioletinės lempos). Žuvų ligų priežastys, jų nustatymas. Dezinfekuojančių medžiagų ir antibiotikų, skirtų žuvų gydymui, naudojimo būdai (pagal veterinaro nurodymus). Žuvų būklės stebėsenos žurnalų pildymo taisyklės.</p>
<p>Rekreacinės žuvininkystės aplinkos kūrimas (LTKS VI)</p>	<p>Rengti rekreacinius žuvininkystės projektus ir atlikti jų įgyvendinimo kontrolę.</p>	<p>Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas. Lietuvos Respublikos turizmo įstatymas ir kiti susiję nacionaliniai ir ES teisės aktai Ekologiniai reikalavimai. Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai. Rekreacinių teritorijų ir išteklių vertinimo būdai. Žuvų produkcijos normų vertinimo būdai. Rekreacinių reikmių vertinimo būdai. Rekreacinių projektų rengimo reikalavimai. Rekreacinių projektų pristatymo kriterijai. Rekreacinių paslaugų įgyvendinimo būdai, kontrolė.</p>

	Įrengti rekreacinę žuvininkystės aplinką.	Vietovės pritaikymo rekreacijai būdai (žvejybos vietų įrengimas, aktyvaus poilsio zonų įrengimas ir kt.). Vandens telkinio apsaugos zonos. Saugaus laisvalaikio užtikrinimo būdai, reikalavimai.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetas (nurodant jo lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Akvakultūros ūkio vadyba (LTKS VI)	Planuoti ir organizuoti žuvininkystės veiklą.	Žuvininkystę reglamentuojantys dokumentai. Ilgalaikių ir trumpalaikių veiklos planų sudarymo reikalavimai. Žuvininkystės verslo organizavimo žinios. Žuvininkystės veiklos plėtojimo strategijos. Darbų ir laiko planavimo principai. Pavaldžių darbuotojų darbo organizavimo metodai. Žuvininkystės srities gamybinės komercinės veiklos procesai. Žuvų apskaitos taisyklės. Akvakultūros produkcijos pardavimo apskaitos taisyklės. Vadybinio poveikio priemonių rūšys.
	Kontroliuoti ir gerinti žuvininkystės darbus.	Žuvininkystės darbų kontrolės būdai ir atlikimo tvarka. Atliekamų darbų kokybės vertinimo kriterijai. Žuvininkystės veiklai reikalingų išteklių naudojimo normos ir paskirstymo metodai. Priemonės trūkumams šalinti ir darbo kokybei gerinti.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis žuvininkystės studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant žuvininkystės studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	

<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
--	------------

25. Kvalifikacijos pavadinimas: žuvininkas, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: žuvų veisimo ir auginimo bei naujų veislių kūrimo akvakultūros ūkiuose planavimas, organizavimas bei kontroliavimas, akvakultūros sistemų projektavimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) taikyti inovacines žuvų veisimo ir auginimo technologijas ir kontroliuoti jų įgyvendinimą; 2) organizuoti priemonių, užtikrinančių reikiamą vandens kokybę, taikymą; 3) nustatyti žuvų ligų priežastis ir parinkti prevencijos priemones; 4) diegti naujoves akvakultūros ūkio plėtrai; 5) vykdyti akvakultūros srities tyrimus.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, žuvų veisimo, auginimo ir priežiūros prietaisai, įrankiai bei priemonės, recirkuliacinės žuvų auginimo sistemos, žuvų inkubavimo įranga, ištekčiai ekperimentiniams tyrimams vykdyti, vandens kokybei, žuvų ligoms nustatyti, ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: žuvininkas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: atidumas, vadovavimo gebėjimai, gebėjimas spręsti problemas, organizuoti, savarankiškumas, gebėjimas priimti sprendimus. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti vadovais, vyriausiasiais specialistais ar tyrėjais žuvininkystės mokslo ir mokymo įstaigose, akvakultūros ar žuvivaisos ir jos infrastruktūros įmonėse, valstybės valdymo institucijose, formuojančiose ir įgyvendinančiose žuvininkystės plėtojimo strategiją ir taktiką, konsultavimo įmonėse.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Žuvų veisimo ir auginimo planavimas bei kontrolė (LTKS VII)	Planuoti žuvų veisimą ir auginimą tvenkiniuose ir uždarosiose akvakultūros sistemose.	Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymas. Lietuvos Respublikos mėgėjų žvejybos įstatymas, mėgėjų žvejybos vidaus vandenyse taisyklės. Normatyviniai dokumentai, reglamentuojantys vandens kokybės reikalavimus žuvininkystei. Standartai, normatyviniai dokumentai, taisyklės. ES teisės aktai, reglamentuojantys žuvininkystės sritį.

		<p>Šaltavandenių ir šiltavandenių žuvų veisimo (veisimas inkubuojamose varžose, dirbtinių nerštaviečių įrengimas) ir auginimo technologijos. Uždarnosios akvakultūros sistemos. Savitakinės žuvų auginimo sistemos. Pusiau savitakinės žuvų auginimo sistemos. Žuvų kontrolinio išgaudymo technologijos. Šalies ir užsienio akvakultūros įmonių darbo technologijos. Šaltavandenių, šiltavandenių žuvų laikymo sąlygos. Skirtingo amžiaus žuvų laikymo reikalavimai ir sąlygos. Tvenkinių ir uždarųjų akvakultūros sistemų naudojimo reikalavimai šiltavandenėms ir šaltavandenėms žuvims. Šaltavandenių, šiltavandenių žuvų pašarų racionų reikalavimai (pašarų racionų skirtumai pagal žuvų auginimo stadijas bei jų kokybei keliami reikalavimai).</p>
	<p>Organizuoti žuvų veisimą akvakultūros tvenkiniuose ir uždarosiose akvakultūros sistemose.</p>	<p>Šaltavandenių, šiltavandenių žuvų veisimo technologijos (veisimas inkubuojamose varžose, dirbtinių nerštaviečių įrengimas). Žuvų neršto ciklai. Lytinių produktų brandos įvertinimo metodai (endoskopas, ultragarso aparatas, ultragarsinio vaizdo skenavimas). Lytinių produktų (reproduktorių) ėmimo metodai (spaudimas, chirurginis pilvo ertmės atidarymas, kiaušintakių įpjovimas). Veisimui tinkamų žuvų reproduktorių atrinkimo ir reproduktorių paruošimo taisyklės (vislumas, lytinių produktų kokybė, kūno masė, amžius). Neršto stimuliavimo metodai (hormonai). Žuvų ikrų apvaisinimo būdai (sausas, šlapias, pusiau sausas). Ikrų kokybės įvertinimo būdai (vizualinis, ikrų skersmens ir masės įvertinimas, citomorfologinis įvertinimas). Veisiamų žuvų ikrų inkubavimo principai. Ikrų laikymo sąlygos (Veiso inkubacinis aparatas ir jo pakrovimo normos, inkubacinių aparatų rėmeliai). Inkubacinių cechų ir baseinų kokybės reikalavimai ir rodikliai (vandens kokybės, temperatūros</p>

		<p>reikalavimai, pH, deguonies koncentracija, vandens pratekėjimas, individų tankis, vandens lygis, apšvietimas). Lervų maitinimo normos ir auginimo taisyklės bei rodikliai. Mailiaus ir jauniklių maitinimo, laikymo ir rūšiavimo reikalavimai. Pašarų tipai, raciono reikalavimai. Transportavimo reikalavimai ir būdai (transportavimo dėžės, konteineriai, paketai).</p>
	<p>Organizuoti žuvų šėrimo procesą.</p>	<p>Žuvų raciono sudarymo reikalavimai priklausomai nuo žuvų rūšies (maistinė sudėtis ir kiekis). Automatizuoti žuvų šėrimo būdai. Pašarų, skirtų žuvų šėrimui, maistinė sudėtis ir kiekiai. Pašarų laikymo sąlygos. Žuvų maisto pasisavinimo kriterijai. Žuvų maitinimosi stebėsenos būdai.</p>
	<p>Organizuoti ir atlikti žuvų augimo kontrolę.</p>	<p>Auginamos žuvies išgaudymo būdai. Žuvų svėrimo principai ir būklės įvertinimo kriterijai. Žuvų ligos (infekcinės, bakterinės, vidinės, išorinės – parazitinės, virusinės ligos - pusiausvyra, pažeisti pelekai, pūslės, ektoparazitai) ir jų nustatymo metodai (vizualinis, tiriamasis).</p>
<p>Akvakultūros ūkio veiklos priežiūra (LTKS VII)</p>	<p>Organizuoti priemonių, užtikrinančių reikiamą vandens kokybę, taikymą.</p>	<p>Vandenyje vykstantys cheminiai ir fizikiniai procesai. Gamtinės kilmės veiksniai (temperatūra, apšvietimas, kt.), darantys įtaką cheminėms, fizikinėms, biologinėms vandens savybėms, ekologinei būklei ir žuvų mitybai. Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisiniai dokumentai, reglamentuojantys vandens kokybės parametrus žuvininkystei. Vandens kokybės reikalavimai. Priemonės, palaikančios vandens kokybę (vandens aeravimas, tręšimas kalkėmis/mėšlu, tvenkinio dugno suarimas, biologinis/mechaninis vandens filtravimas). Vandens lygių tvenkiniuose ir rezervuaruose stebėjimo metodai. Daviklių techninės specifikacijos. Daviklių naudojimo reikalavimai. Vandens telkinių, uždarytų akvakultūros sistemų valymo ir tręšimo būdai. Vandens kokybės parametrai</p>

		(deguonis, pH, azoto ir fosforo junginiai, kalio permanganatinė oksidacija, BDS). Stebėsenos metodai.
	Nustatyti žuvų ligų priežastis ir parinkti prevencijos priemones.	Žuvų ligas sukeltantys veiksniai (bakterijos, virusai, pirmuonys, vandens užteršimas nuotekomis, blogas vandens išvalymas, trąšų patekimas į tvenkinį). Dezinfekcinių priemonių specifikacijos. Žuvų ligų kontrolės metodai (dezinfekavimas, antibiotikų naudojimas, karantininiai tvenkiniai, rezervuarai ir kt.). Žuvų ligų gydymo ir profilaktikos reikalavimai. Žuvų ligų priežastys (taršos šaltiniai, paukščių pernešamos ligos). Žuvų ligų prevencijos būdai (jodo tirpalai, negesintos kalkės, ultravioletinės lempos). Žuvų būklės vertinimo būdai (vizualinė apžiūra, žuvies elgsenos stebėseną, laboratoriniai tyrimai).
Akvakultūros ūkio (įmonės) plėtra (LTKS VII)	Taikyti žuvų veisimo biotechnologijas.	Žuvų fenotipiniai ir genetiniai rodikliai. Žuvų selekciniai parametrai (reproduktorių gyvybinės funkcijos, vislumas, ikrų kiekis ir kokybė). Inovatyvios ir sumaniosios žuvų veisimo biotechnologijos (šiltavandenių, šaltavandenių).
	Organizuoti žuvų selekcijos programų įgyvendinimą.	Fenotipiniai rodikliai. Žuvų ligos. Naujų veislių kūrimui tinkamų individų atrinkimo įvertinimo principai (žuvies kūno ilgis, kūno masė, amžius, vislumas, gyvybinės funkcijos, kūno pažeidimų vertinimas, ligų požymiai). Veisimo plano etapai. Veislinių žuvų kilmės dokumentacijos reikalavimai. Veislinių žuvų kilmės pažymėjimų tipai. Veislinių žuvų ženklavimo reikalavimai.
	Organizuoti žuvų ikrų inkubavimo ir jauniklių auginimo biotechnologijų tobulinimą.	Gamybos procesų automatizavimo ir mechanizavimo (žuvų auginimo įranga, sandėliavimo įranga, produkcijos kokybės užtikrinimo įranga, produkcijos pervežimo įranga) būdai.
	Vykdyti eksperimentinius žuvų tyrimus.	Žuvų produktyvumo bei produkcijos kokybę įtakojantys veiksniai (vandens kokybė, maitinimo sąlygos, žuvų kiekis, apšvietimas – temperatūra). Žuvų augimo, veisimosi, prisitaikymo prie vandens ir klimato sąlygų, atsparumo

		ligoms, produkcijos kokybės ir kitos žuvų charakteristikos (žuvų gyvenimo sąlygos, žuvų dydžiai, sergamumas, augimo tempai ir kt.).
	Projektuoti uždarąsias akvakultūros sistemas.	Technologiniai skaičiavimai. Tvenkinių plotų, uždarųjų akvakultūros sistemų projektavimas. Vandens kokybės užtikrinimo technologiniai sprendimai. Mechaninių ir biologinių vandens valymo, dezinfekavimo įrenginių parinkimas. Produkcijos gamybos procesų ir ekonominiai rodikliai (darbo ir gamybos veiksniai, pardavimai ir pelnas). Nuotekų valymo technologijos.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Akvakultūros ūkio (įmonės) valdymas ir konsultacinių paslaugų teikimas (LTKS VII)	Organizuoti akvakultūros ūkio veiklą.	Įmonės apskaitos ir komercinės veiklos reikalavimai. Viešųjų pirkimų organizavimo žinios. Rinkodaros žinios. Darbų saugos įmonėje priemonių sistema, veiksmų planas. Ūkio veiklos vertinimo priemonės. Darbo kokybės vertinimo kriterijai. Vadybinio poveikio priemonės geresniems darbo rezultatams pasiekti. Akvakultūros ūkio veiklai reikalingi išteklių, jų naudojimo racionalumas ir efektyvumas. Akvakultūros ūkio veiklos koordinavimas atsižvelgiant į kintančią rinkos, verslo aplinkos sąlygas. Informacinės technologijos akvakultūros ūkyje. Priemonės veiklos trūkumams šalinti ir darbo kokybei gerinti. Materialinių sąnaudų, darbo užmokesčio, pagamintos produkcijos ir atliktų darbų apskaitos, ataskaitų rengimo žinios. Įmonės vidaus ir finansų kontrolės priemonės. Turto nusidėvėjimo skaičiavimo metodai ir normatyvai. Skundų nagrinėjimo taisyklės. Prevencinių priemonių (technikos, medicinos, teisinių, organizacinių ir kitų), skirtų nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų prevencijai sistema. Prevencinių priemonių įgyvendinimo ir kontrolės

		tvarka. Specializuotos programos, skirtos žuvų veisimui, auginimui ir pan.
	Organizuoti pavaldžių darbuotojų darbą.	Įmonės darbuotojų samdymo ir atleidimo tvarka, darbo sutarčių sudarymo ir nutraukimo reikalavimai. Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Užduočių darbuotojams sudarymo ir paskirstymo žinios. Darbo drausmės ir tvarkos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Įmonės darbuotojų motyvacinės priemonės. Darbuotojų kvalifikacijos kėlimo organizavimas.
	Konsultuoti fizinius ir juridinius asmenis žuvininkystės klausimais.	Lietuvos Respublikos žuvininkystės įstatymas. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymas. Žuvų veisimo, selekcijos ir auginimo reikalavimai. Vandens telkinių, akvakultūros tvenkinių ir uždarytų akvakultūros sistemų įžuvinimo reikalavimai. Konsultavimo etika. Verslinės žvejybos sezoniškumo ir draudimų žinojimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis žuvininkystės studijų krypties išsilavinimas, magistro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant žuvininkystės studijų krypties antrosios pakopos studijose, mokantis neformalioju arba savišvietos būdais, arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

IV SKYRIUS
MAISTO PRODUKTŲ IR GĖRIMŲ GAMYBOS POSEKTORIAUS KVALIFIKACIJŲ
APRAŠAI

26. Kvalifikacijos pavadinimas: skerdikas, LTKS II

<p><i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i></p>	<p>Veiklos objektas: gyvulių paruošimas skerdimui, gyvulių skerdimas. Veiklos uždaviniai: 1) prižiūrėti gyvulius, ruošti juos skerdimui; 2) skersti gyvulius, tvarkyti skerdenas, tvarkyti skerdimo patalpas. Darbo sąlygos: dirbama lauke ir uždaroje patalpoje, būdingas individualus darbas. Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: gyvulių svaiginimo įranga, elektrinis pjūklas, peiliai ir kt. Papildoma informacija: skerdikas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: darbštumas, atsargumas, tvarkingumas, atsakingumas, fizinis ištvermingumas, gebėjimas išlikti ramiam. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti mėsos perdirbimo įmonėse.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Gyvulių, skirtų skersti, priežiūra (LTKS II)</p>	<p>Prižiūrėti gyvulius iki skerdimo.</p>	<p>Saugaus darbo su gyvuliais reikalavimai. Gyvulių priežiūros reikalavimai, jų gerovės užtikrinimas. Gyvulių būklės stebėsenos reikalavimai. Gyvulių negalavimų požymiai. Galvijų agresyvumo vertinimo metodai. Higienos ir sanitarijos reikalavimai. Aplinkosaugos reikalavimai. Sanitarinio patalpų valymo ir dezinfekavimo priemonės.</p>
	<p>Paruošti gyvulius skerdimui.</p>	<p>Gyvulių paruošimo skerdimui reikalavimai. Galvijų pakrovimo, iškrovimo iš transporto priemonių reikalavimai. Gyvulių patalpinimo į priešskerdimines patalpas procesas.</p>
<p>Gyvulių skerdimas (LTKS II)</p>	<p>Skersti gyvulius.</p>	<p>Asmens higienos ir darbų saugos reikalavimai. Gyvulių gerovės reikalavimai. Gyvulių skerdimo metodai. Gyvulių svaiginimo reikalavimai, būdai ir priemonės. Instrumentai, gyvūnų fiksavimo ir kitos priemonės bei įrenginiai, naudojami gyvuliams svaiginti ir skersti.</p>

	Atlikti pirminį skerdenų paruošimą.	Technologiniai skerdenų paruošimo reikalavimai ir standartai. Skerdenų talpinimo į šaldytuvus ir pakrovimo iš jų į transporto priemonę reikalavimai. Kailio lupimo būdai ir priemonės. Skerdenos valymo būdai ir priemonės. Kelio užkirtimas mėsos užteršimui (sąlygų kryžminei taršai plisti),
	Tvarkyti skerdimo patalpas.	Subproduktų, odų, virškinimo traktų, žarnų bei skerdimo metu susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai. Patalpų, kuriose vykdomas gyvulių skerdimas, tvarkymo reikalavimai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Pradinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 30 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

27. Kvalifikacijos pavadinimas: maisto pramonės darbuotojas, LTKS III

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: įvairių maisto produktų gamyba.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) paruošti darbo vietą maisto produktams gaminti; 2) gaminti maisto produktus.</p> <p>Darbo sąlygos: būdingas darbas uždaroje patalpoje; būdingas komandinis ir individualus darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: sveikatos knygelė ir sveikatos žinių atestacija.</p> <p>Darbo priemonės: techninė mėsos išpjaušimo įranga, autoklavas, kontroliniai – matavimo prietaisai, svarstyklės, stacionarieji katilai,</p>
--	--

	<p>intensyvaus atšaldymo ir produkcijos laikymo kameros, rūkymo kameros, džiovinimo kameros, krosnys, tešlos maišymo, minkymo, dalinimo, formavimo, brandinimo (kildinimo) įranga, kepimo įranga, pieno rauginimo talpos, sviesto mušimo įrenginiai, pieno separatoriai, sūrių presai, sūrių brandinimo kameros.</p> <p>Papildoma informacija: maisto pramonės darbuotojui svarbios šios asmeninės savybės: tvarkingumas, atsakingumas, darbštumas, sąžiningumas, fizinis išstvermingumas, tikslumas. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti šviežios mėsos bei žuvies, aliejaus spaudimo, pieno priėmimo, pieno produktų ir sūrio gamybos, grūdų malimo, duonos kepimo, konditerijos produktų gamybos, daržovių, vaisių ir uogų perdirbimo bei maisto pramonės įmonėse ir įstaigose.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Mėsos apdorojimas ir perdirbimas (LTKS III)</p>	<p>Paruošti darbo vietą mėsos apdorojimui ir perdirbimui.</p>	<p>Mėsos apdorojimo ir perdirbimo technologijos. Mėsos apdorojimo ir perdirbimo reikalavimai. Mėsos apdorojimo ir perdirbimo įranga, fasavimo, ženklinimo ir pakavimo įranga. Rėmų tvarkos ir švaros reikalavimai. Rūkymo lazdelių surūšiavimo būdai ir tvarkos taisyklės. Rūkymo kamerų, virimo katilų, šaldymo kamerų veikimo principai. Netvarkingai veikiančių įrenginių, techninių gedimų požymiai. Smulkių gedimų šalinimo būdai. Mėsos saugos ir kokybės rodikliai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.</p>
	<p>Išpjaustyti skerdenas.</p>	<p>Naminių gyvulių ir paukščių anatomijos žinios. Mėsos kokybės kategorijos ir jos išpjaustymo būdai. Mėsos pjaustymo įrankiai (elektriniai pjaustytuvai, peiliai, juostiniai pjūklai). Mėsos defektų rūšys. Mėsos gedimo požymiai. Skerdenų išpjaustymo technologijos. Bendrieji ir specialūs darbų saugos reikalavimai. Higienos normos ir sanitarijos reikalavimai (temperatūriniai režimai, normos, kuriomis reikia vadovautis atliekant mėsos apdorojimą). Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.</p>

	Gaminti mėsos pusgaminius ir gaminius.	Kapojimo, maišymo ir formavimo įranga (virimo katilai, džiovinimo krosnys, rūkyklos, šaldytuvai, šaldikliai, autoklavai). Įrenginių techninės specifikacijos, naudojimo būdai. Receptūrų normų reikalavimai. Dešrų formavimo reikalavimai. Apvalkų ir žarnų dešroms kimšti paruošimo būdai ir reikalavimai. Dešrų sukimšimo, surišimo ir svorio nustatymo reikalavimai. Dešrų vaškavimo ir slėgimo reikalavimai. Mėsos gaminių paruošimo terminiam apdorojimui reikalavimai. Mėsos gaminių paruošimo rūkymui reikalavimai. Mėsos gaminių džiovinimo, virimo, rūkymo, brandinimo, šaldymo reikalavimai. Mėsos, rūkomų ar kitaip perdirbtų mėsos gaminių kokybės standartai. Mėsos ir jos perdirbimo produktų laikymo režimo reikalavimai. Mėsos, jos produktų pakavimo reikalavimai. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.
Pieno gaminių gamyba (LTKS III)	Paruošti darbo vietą pieno gaminių gamybai.	Pieno gaminių gamybos technologijos. Pieno separavimo, pasterizavimo, sterilizavimo, rauginimo (naudojant specifines mikroorganizmų kultūras, fermentus) reikalavimai. Pieno gaminių gamybos įranga: pasterizatoriai, separatoriai, rauginimo talpos, presavimo ir kiti sūrių gamybos įrenginiai, fasavimo (išpilstymo), ženklinimo ir pakavimo įranga. Pieno gaminių sudėties, saugos ir kokybės rodikliai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.

	Priimti piena.	Pieno rūšys. Pieno reikalavimai (kriterijai). Pieno paruošimo reikalavimai. Pieno gedimo požymiai. Pieno mėginių paėmimas. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.
	Gaminti pieno gaminius.	Raugų mikroorganizmų kultūrų rūšys, fermentai ir jų taikymo reikalavimai. Varškės gaminimo proceso (mišinio normalizavimas, pasterizavimas, rauginimas, sutraukos apdorojimas, išrūgų atskyrimas) reikalavimai. Sūrio gamybos proceso (mišinio normalizavimas, pasterizavimas, rauginimas, sutraukos apdorojimas, išrūgų atskyrimas, masės formavimas ir presavimas) reikalavimai. Sūrio sūdymo ir nokinimo reikalavimai bei sąlygos. Sūrio padengimo ir pakavimo reikalavimai. Grietinėlės ir jos gaminių gamybos proceso (separavimas, pasterizavimas, rauginimas, fasavimas ir pakavimas) reikalavimai. Raugintų pieno gaminių gamybos proceso (pasterizavimas, rauginimas, išpilstymas) reikalavimai. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.

<p>Duonos ir batono kepiinių gamyba (LTKS III)</p>	<p>Paruošti darbo vietą duonos ir batono kepiinių gamybai.</p>	<p>Duonos ir batono kepiinių gamybos technologijos. Duonos ir batono kepiinių gamybos reikalavimai. Duonos ir batono kepiinių gamybos įranga, ženklavimo ir pakavimo įranga. Duonos ir batono kepiinių pagrindiniai kokybės rodikliai ir juslinis įvertinimas. Įvairių duonos, batono kepiinių receptūrų reikalavimai. Žaliavų duonos, batono gamybai svėrimo ir normavimo pagal technologo sudarytas receptūras reikalavimai. Žaliavų ir įrenginių paruošimas darbui (tešlos užmaišymui ir kepinimui). Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.</p>
	<p>Kepti duonos ir batono kepiniai.</p>	<p>Ingredientų sudėjimo į maišymo įrenginius reikalavimai. Tešlos maišymo, rauginimo reikalavimai. Kildinimo reikalavimai. Kepinių formavimo, kildinimo ir kepimo parametrai. Kepinių paviršiaus apipavidalinimo (glaistymas, apipavidalinimas) reikalavimai. Kepinio formavimo ir paruošimo kepti reikalavimai. Žaliavų bei paruoštos produkcijos techninės sąlygos, standartai.</p> <p>Duonos, batono kepimo krosnių rūšys. Kontrolės matavimo prietaisų reguliavimo reikalavimai (kepimo laiko nustatymas, atitinkamos temperatūros parinkimas). Produkcijos vėsinimo reikalavimai. Saugaus darbo taisyklės, eksploatuojant duonos kepimo technologinius įrenginius. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.</p> <p>Kepinių fasavimas, pakavimas, ženklavimas, paruošimas realizacijai.</p>

<p>Konditerijos gaminių gamyba (LTKS III)</p>	<p>Paruošti darbo vietą konditerijos gaminių gamybai.</p>	<p>Konditerijos gaminių (pyragų, sausainių) gamybos technologijos. Konditerijos gaminių gamybos reikalavimai. Konditerijos gaminių gamybos įranga, ženklavimo ir pakavimo įranga. Konditerijos gaminių pagrindiniai kokybės rodikliai ir juslinis įvertinimas. Įvairių konditerijos gaminių receptūrų reikalavimai.</p> <p>Žaliavų pyragų, sausainių gaminių svėrimo ir normavimo pagal technologo sudarytas receptūras reikalavimai. Žaliavų ir įrenginių paruošimas darbui (tešlos užmaišymui ir kepimui).</p> <p>Saugaus darbo taisyklės, eksploatuojant duonos kepimo technologinius įrenginius. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.</p>
	<p>Gaminti konditerijos gaminius.</p>	<p>Ingredientų sudėjimo į maišymo įrenginius reikalavimai. Tešlos maišymo, rauginimo reikalavimai. Kildinimo reikalavimai. Gaminių formavimo, kildinimo ir kepimo parametrai. Gaminių paviršiaus apipavidalinimo (glaistymas, apipavidalinimas) reikalavimai. Gaminio formavimo ir paruošimo kepti reikalavimai. Žaliavų bei paruoštos produkcijos techninės sąlygos, standartai.</p> <p>Įdarų, kremų, sirupų, glajų ir kitų puošybų naudojimo reikalavimai. Kepimo krosnių rūšys. Kontrolės matavimo prietaisų reguliavimo reikalavimai (kepimo laiko nustatymas, atitinkamos temperatūros parinkimas). Produkcijos vėsavimo reikalavimai. Saugaus darbo taisyklės, eksploatuojant duonos kepimo technologinius įrenginius. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.</p>

	Gaminti šokoladą ir cukrinę konditeriją.	Šokolado (juodasis, pieninis, baltasis), cukrinės konditerijos, saldainių rūšys. Žaliavų ir priedų (šokolado pupelės, pieno milteliai, sviestas, grietinė, kakavos riebalai, cukrus, riešutai ir t.t.) rūšys. Gamybos technologijas (juodojo šokolado, baltojo šokolado, pieninio šokolado gamyba). Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.
Žuvies apdorojimas ir perdirbimas (LTKS III)	Paruošti darbo vietą žuvies apdorojimui ir perdirbimui.	Žuvies apdorojimo ir perdirbimo technologijos. Žuvies apdorojimo ir perdirbimo reikalavimai. Žuvies apdorojimo ir perdirbimo įranga, fasavimo, ženklinimo ir pakavimo įranga. Žuvies saugos ir kokybės rodikliai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.
	Atlikti pirminį žuvies apdorojimą.	Žuvies pirminio apdorojimo technologijos, peiliai, kt. įranga (virimo katilai, džiovavimo krosnys, rūkyklos, šaldytuvai, šaldikliai, autoklavai). Įrenginių techninės specifikacijos, naudojimo būdai. Žuvų išpjaustymo, skrodimo, kaulų šalinimo, darinėjimo ir pjaustymo reikalavimai. Žuvies kokybės reikalavimai. Žuvų defektų rūšys. Žuvų gedimo požymiai. Bendrosios ir specialiosios darbų saugos žinios. Žuvies gaminių paruošimo terminiam apdorojimui reikalavimai. Žuvies gaminių paruošimo rūkymui reikalavimai. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos. Higienos normos ir sanitarijos reikalavimai (temperatūriniai režimai, normos, kuriomis reikia vadovautis atliekant žuvies apdorojimą). Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.

	Gaminti žuvies gaminius.	Žuvies gaminių džiovimo, virimo, rūkymo, brandinimo, šaldymo reikalavimai. Receptūrų normų reikalavimai. Išdarinėtų, rūkymui paruoštų žuvų pakabinimo ant laikiklių rūkymo įrenginyje reikalavimai. Paruoštų rūkymui žuvų sudėjimo ant tinklinių rėmelių reikalavimai. Aromatinių žolelių pridėjimo normos. Rūkymo įrenginio vėdinimo kontrolės priemonės. Žuvies gaminių kokybės standartai. Žuvies ir jos perdirbimo produktų laikymo reikalavimai. Žuvies, jos produktų pakavimo reikalavimai. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos. Higienos normos ir sanitarijos reikalavimai (temperatūriniai režimai, normos, kuriomis reikia vadovautis atliekant žuvies apdorojimą). Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.
Vaisių, uogų ir daržovių perdirbimas (LTKS III)	Paruošti darbo vietą vaisių, uogų ir daržovių perdirbimui.	Vaisių, uogų ir daržovių perdirbimo technologijos. Vaisių, uogų ir daržovių apdorojimo ir perdirbimo reikalavimai. Vaisių, uogų ir daržovių apdorojimo ir perdirbimo įranga, fasavimo, ženklinimo ir pakavimo įranga. Vaisių, uogų ir daržovių saugos ir kokybės rodikliai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.
	Atlikti pirminį vaisių, uogų ir daržovių paruošimą perdirbimui.	Vaisių, daržovių, uogų rūšys ir kategorijos. Vaisių, daržovių, uogų kokybės reikalavimai. Įrangos rūšys (mašinos, vonios, dušas). Nulupimo, skutimo tam skirta įranga (daržovių skutimo mašina) reikalavimai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.

	Perdirbti vaisius, uogas ir daržoves.	Vaisių, daržovių, uogų perdirbimo receptūros. Žaliavų bei paruoštos produkcijos techninės sąlygos, standartai. Bendrosios ir specialiosios darbų saugos žinios. Higienos normos ir sanitarijos reikalavimai (temperatūriniai režimai, normos, kuriomis reikia vadovautis atliekant vaisių, uogų ir daržovių apdorojimą). Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.
Nealkoholinių gėrimų gamyba (LTKS III)	Paruošti darbo vietą nealkoholinių gėrimų gamybai.	Nealkoholinių gėrimų gamybos technologijos. Nealkoholinių gėrimų gamybos reikalavimai. Nealkoholinių gėrimų gamybos įranga, fasavimo, ženklinimo ir pakavimo įranga. Nealkoholinių gėrimų gamybos saugos ir kokybės rodikliai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.
	Gaminti nealkoholinius gėrimus.	Nealkoholinių gėrimų gamybos etapai (sulčių spaudimo iš įvairios žaliavos, sulčių pasterizacijos, sterilizacijos reikalavimai), kupažuotų sulčių gamybos reikalavimai, nealkoholinių gėrimų išpilstymo reikalavimai. Nealkoholinių gėrimų (sulčių, sulčių gėrimų) gamybos technologijos. Nealkoholinių gėrimų gamybos įranga. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos. Higienos normos ir sanitarijos reikalavimai (temperatūriniai režimai, normos, kuriomis reikia vadovautis gaminant nealkoholinius gėrimus). Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Darbų saugos reikalavimai.

Cukraus gamyba (LTKS III)	Paruošti darbo vietą cukraus gamybai.	Cukraus gamybos technologijos. Cukraus gamybos reikalavimai. Cukraus gamybos įranga, fasavimo, ženklinimo ir pakavimo įranga. Cukraus gamybos saugos ir kokybės rodikliai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.
	Atlikti pirminį cukrinių runkelių apdorojimą.	Cukrinių runkelių sandėliavimo kaupuose, aruoduose reikalavimai. Transportuojamų runkelių mechaninių priemaišų (smėlio, akmenų, žalios masės) atskyrimas, žaliavos padavimas hidrauliniu transporteriu į plovyklą, įrangos optimalaus darbo režimas. Nuplautų runkelių elevatoriumi padavimas į bunkerį, pjovimo mašinų, tarkių transportavimas juostiniu transporteriu į difuzijos aparatą, optimalus darbo režimas. Saugaus darbo taisyklės, eksploatuojant įrenginius. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.
	Gaminti difuzijos syvus.	Difuzijos aparato, kuriame vyksta sacharozės ekstrakcija optimalus darbo režimas. Syvų valymas defekosaturacijos stotyje (pirminė defekacija, šalta defekacija, karšta defekacija, I ir II saturacijos, sulfitacija), nusodintų necukrinių medžiagų atskyrimas filtruojant ir gauto kalkių purvo nukreipimas į sandėliavimą. Saugaus darbo taisyklės, eksploatuojant įrenginius. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.

	<p>Presuoti nucukrintas išspaudas.</p>	<p>Išspaudų presavimas aukšto nuspaudimo presais, džiovinimas būgнинėje džiovykloje, granuliavimo įrenginių optimalus darbo režimas. Saugaus darbo taisyklės, eksploatuojant įrenginius. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.</p>
	<p>Virti, džiovinti ir fasuoti cukrų.</p>	<p>Išvalytų difuzijos syvų padavimas į daugiapakopę išgarinimo sistemą, filtravimas, cukrus virimas vakuume, melasos surinkimas bei padavimas tolimesniam perdirbimui. Cukraus džiovinimas, transportavimas į sandėliavimo patalpas. Saugaus darbo taisyklės, eksploatuojant įrenginius. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.</p>
<p>Aliejaus gamyba (LTKS III)</p>	<p>Paruošti darbo vietą aliejaus gamybai.</p>	<p>Aliejaus spaudimo technologijos. Aliejaus spaudimo reikalavimai. Aliejaus spaudimo įranga, fasavimo, ženklinimo ir pakavimo įranga. Aliejaus saugos ir kokybės rodikliai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.</p>

	Spausti aliejų.	Aliejingų kultūrų rūšys. Žaliavų kokybės reikalavimai. Žaliavos paruošimo reikalavimai. Aliejaus kokybės rodikliai. Aliejaus gedimo požymiai. Aliejaus spaudimo technologijos ir įranga (presai elektrokontaktiniai manometrai, vožtuvai, čiaupai). Aliejaus rafinavimo reikalavimai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.
Grūdų perdirbimas (LTKS III)	Paruošti darbo vietą grūdų perdirbimui.	Grūdų perdirbimo technologijos. Grūdų perdirbimo reikalavimai. Grūdų perdirbimo įranga, fasavimo, ženklinimo ir pakavimo įranga. Grūdų perdirbimo saugos ir kokybės rodikliai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.
	Malti grūdus.	Grūdų rūšys ir jų specifika. Malimui ruošiamų grūdų kiekio nustatymo reikalavimai. Grūdų valymo, kondicionavimo reikalavimai. Grūdų malimo proceso reikalavimai. Miltų smulkumo / rupumo reikalavimai. Priedų mišinių paruošimo, dozavimo ir normų reikalavimai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.
	Gaminti kruopas.	Kruopų gamybos technologija. Grūdų priemaišų pašalinimo, luobelų pašalinimo, išlukštentų grūdų poliravimo arba šlifavimo, grūdų smulkinimo reikalavimai. Kvietinių, miežinių, perlinių, avižinių, grikių, ruginių, žirnių kruopų ir kt. kokybės reikalavimai. Dribsnių gamybos technologija, reikalavimai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir

		sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.
	Gaminti makaronus.	Makaronų gamybos technologija. Miltų kokybės reikalavimai. Miltų sijojimo, tešlos ruošimo reikalavimai. Makaronų priedai ir jų parinkimas pagal kokybės reikalavimus. Tešlos presavimo, makaronų formavimo, džiovinimo, fasavimo reikalavimai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.
	Gaminti krakmolą ir jo produktus.	Krakmolo ir jo produktų gamyboje naudojamų žaliavų rūšys (kukurūzai, kviečiai, kiti grūdai, bulvės). Įrangos rūšys (sijotuvai, talpos (gemalu, rafinavimo), sietai. Krakmolo gamybos technologijos (sausas valymas, nešvarumų sijojimas, mirkymas vandenyje, gemalų atskyrimas, sijojimas, rafinavimas – krakmolo atskyrimas). Krakmolo gamybos procesai (rafinavimas, fermentavimas, grynojo krakmolo gamyba, modifikuoto krakmolo gamyba). Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.
	Gaminti pašarus.	Pašarų gamybos technologijos. Pašarų kokybės reikalavimai. Pašarų sudarymo receptūros. Priedai ir papildai pašarų praturtinimui. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti	

	integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Pagrindinis išsilavinimas.
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija gali būti įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 90 mokymosi kreditų.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinių (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautinius standartus (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

28. Kvalifikacijos pavadinimas: maisto pramonės darbuotojas, LTKS IV

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: įvairių maisto produktų gamyba.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) paruošti darbo vietą maisto produktų gamybai; 2) paruošti ir apdoroti maisto produktų gaminių žaliavas; 3) gaminti maisto produktus; 4) kontroliuoti gaminamų maisto produktų kokybę.</p> <p>Darbo sąlygos: būdingas darbas uždaroje patalpoje; būdingas komandinis ir individualus darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: sveikatos knygelė ir sveikatos žinių atestacija.</p> <p>Darbo priemonės: techninė mėsos išpjaujimo įranga, autoklavas, kontroliniai – matavimo prietaisai, svarstyklės, stacionarieji katilai, intensyvaus atšaldymo ir produkcijos laikymo kameros, rūkymo kameros, džiovavimo kameros, krosnys, tešlos maišymo, minkymo, dalinimo, formavimo, brandinimo (kildinimo) įranga, kepimo įranga, pieno rauginimo talpos, sviesto mušimo įrenginiai, pieno separatoriai, sūrių presai, sūrių brandinimo kameros.</p> <p>Papildoma informacija: maisto pramonės darbuotojui svarbios šios asmeninės savybės: darbštumas, atsakingumas, atsargumas, fizinis ištvermingumas, kruopštumas, pastabumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti maisto (mėsos, pieno, duonos) pramonės įmonėse.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>

Mėsos ir paukštienos pusgaminių gamyba (LTKS IV)	Paruošti darbo vietą mėsos ir paukštienos pusgaminių gamybai.	Mėsos ir paukštienos pusgaminių gamybos technologijos. Mėsos apdorojimo ir perdirbimo reikalavimai. Mėsos apdorojimo ir perdirbimo įranga, fasavimo, ženklinimo ir pakavimo įranga. Mėsos saugos ir kokybės rodikliai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Darbo vietos, įrangos ir inventoriaus tvarkymas pagal rizikos veiksnių analizės ir svarbių valdymo taškų (RVASVT) sistemos reikalavimus.
	Išpjauštyti skerdenas.	Naminių gyvulių ir paukščių anatomijos žinios. Skerdenų kokybės reikalavimai. Mėsos pjaustymo įrankiai (elektriniai pjaustytuvai, peiliai, juostiniai pjūklai). Mėsos defektų rūšys. Mėsos gedimo požymiai. Skerdenų išpjauštymo technologijos (pirminis galvijų, kiaulių skerdenų ir paukščių skerdenėlių sudalinimas, iškaulinimas, išpjauštymas, išgyslinimas). Bendrieji ir specialūs darbų saugos reikalavimai. Higienos normos ir sanitarijos reikalavimai (temperatūriniai režimai, normos, kuriomis reikia vadovautis atliekant mėsos apdorojimą). Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.
	Paruošti ir apdoroti mėsos ir paukštienos pusgaminių žaliavas.	Gyvūninės kilmės žaliavos ir medžiagos, augalinės kilmės žaliavos ir medžiagos, prieskoniai, jų mišiniai. Pagalbinės mėsos ir paukštienos gaminių formavimo medžiagos, jų savybės. Žaliavų paruošimo mėsos ir paukštienos pusgaminių gamybai technologinės operacijos. Žaliavų kokybės nustatymo būdai, rodikliai; žaliavų kokybės nustatymas jusliniu būdu.

	Gaminti mėsos ir paukštienos pusgaminius.	Kapojimo, maišymo ir formavimo įranga. Įrenginių techninės specifikacijos, naudojimo būdai. Receptūrų normų reikalavimai. Mėsos ir paukštienos pusgaminų gamybos technologiniai procesai. Stambiagabaliai jautienos ir kiaulienos pusgaminiai, porcijiniai jautienos ir kiaulienos pusgaminiai, smulkiagabaliai jautienos ir kiaulienos pusgaminiai, malti jautienos ir kiaulienos pusgaminiai, marinuoti jautienos ir kiaulienos pusgaminiai, paukštienos pusgaminiai. Gamybos proceso kontrolė. Mėsos ir paukštienos pusgaminų prekinės išvaizdos ir kokybės reikalavimai: spalvos, temperatūros kontrolės priemonės. Žaliavų ir pusgaminų kokybės neatitiktys ir galimos jų priežastys, neatitiktį šalinimas. Mėsos pusgaminų pakavimo reikalavimai. Mėsos ir paukštienos pusgaminų paruošimas realizavimui. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.
Mėsos ir paukštienos gaminių gamyba (LTKS IV)	Paruošti darbo vietą mėsos ir paukštienos gaminių gamybai.	Termiškai apdorotų mėsos ir paukštienos gaminių ir termiškai neapdorotų mėsos ir paukštienos gaminių gamybos technologijos. Mėsos gaminių gamybos įranga, fasavimo, ženklinimo ir pakavimo įranga. Mėsos saugos ir kokybės rodikliai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Darbo vietos, įrangos ir inventoriaus tvarkymas pagal rizikos veiksnių analizės ir svarbių valdymo taškų (RVASVT) sistemos reikalavimus.
	Paruošti ir apdoroti mėsos ir paukštienos gaminių žaliavas.	Gyvūninės kilmės žaliavos ir medžiagos, augalinės kilmės žaliavos ir medžiagos, prieskoniai, jų mišiniai. Pagalbinės mėsos ir paukštienos gaminių formavimo medžiagos, plėvelės, jų savybės. Žaliavų paruošimo mėsos ir paukštienos gaminių gamybai technologinės operacijos. Žaliavų kokybės nustatymo būdai,

		rodikliai; žaliavų kokybės nustatymas jusliniu būdu.
	Gaminti mėsos ir paukštienos gaminius.	Terminiškai apdorotų mėsos ir paukštienos gaminių ir terminiškai neapdorotų mėsos ir paukštienos gaminių gamybos technologiniai procesai. Įrenginių techninės specifikacijos, naudojimo būdai. Receptūrų normų reikalavimai. Mėsos ir paukštienos gaminių asortimentas, klasifikavimas pagal naudojamą žaliavą ir apdorojimo būdą. Mėsos gaminių rūšys, jiems keliami reikalavimai pagal LST 1919 ir Mėsos gaminių techninį reglamentą. Gamybos proceso kontrolė. Mėsos ir paukštienos pusgaminių prekinės išvaizdos ir kokybės reikalavimai: spalvos, temperatūros kontrolės priemonės. Žaliavų ir pusgaminių kokybės neatitiktys ir galimos jų priežastys, neatitiktį šalinimas. Mėsos gaminių pakavimo reikalavimai. Mėsos ir paukštienos gaminių ženklavimas, atsižvelgiant į norminių dokumentų reikalavimus. Mėsos ir paukštienos gaminių paruošimas realizavimui. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.
Pieno gaminių gamyba (LTKS IV)	Paruošti darbo vietą pieno gaminių gamybai.	Pieno gaminių (geriamojo pieno, grietinėlės, raugintų pieno gaminių, varškės ir varškės gaminių, fermentinių sūrių, pieno riebalų gaminių, valgomųjų ledų gamybos) technologijos. Pieno gaminių gamybos įranga, fasavimo, ženklavimo ir pakavimo įranga. Pieno gaminių saugos ir kokybės rodikliai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Darbo vietos, įrangos ir inventoriaus tvarkymas pagal rizikos veiksnių analizės ir svarbių valdymo taškų (RVASVT) sistemos reikalavimus.
	Atlikti pirminį pieno paruošimą ir apdorojimą.	Žalio karvių pieno priėmimo reikalavimai, žalio karvių pieno savybės ir kokybės rodikliai. Pieno pirminis,

		mechaninis ir šiluminis apdorojimas. Pieno gamybos proceso kontrolė. Pieno kokybės nustatymo būdai, rodikliai; pieno kokybės nustatymas jusliniu būdu.
	Gaminti pieno gaminius.	Pagrindinės pieno gaminių gamyboje naudojamos žaliavos ir kitos pieno gaminių gamyboje leidžiamos naudoti žaliavos ir maisto priedai. Žaliavų paruošimo pieno gaminių gamybai technologinės operacijos. Pieno gaminių (geriamojo pieno, grietinėlės, raugintų pieno gaminių, varškės ir varškės gaminių, fermentinių sūrių, pieno riebalų gaminių, valgomųjų ledų gamybos) gamybos technologiniai procesai. Įrenginių techninės specifikacijos, naudojimo būdai. Receptūrų normų reikalavimai. Gamybos proceso kontrolė. Pieno ir geriamojo pieno, grietinėlės ir jos gaminių, varškės ir varškės gaminių, sūrių, raugintų pieno produktų prekinės išvaizdos ir kokybės reikalavimai. Pieno produktų saugos, sudėties ir kokybės reikalavimai. Pieno gaminių pakavimo reikalavimai. Pieno gaminių ženklinimas. Pieno gaminių paruošimas realizavimui. Žaliavų ir baigtinių produktų kokybės neatitiktys ir galimos jų priežastys, neatitiktčių šalinimas. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos.
Duonos ir pyrago kepinių gamyba (LTKS IV)	Paruošti darbo vietą duonos ir pyrago kepinių gamybai.	Duonos ir pyrago kepinių gamybos technologijos. Duonos ir pyrago kepinių gamybos įranga, fasavimo, ženklinimo ir pakavimo įranga. Duonos ir pyrago kepinių saugos ir kokybės rodikliai. Bendrieji ir specialieji darbų saugos, higienos normų ir sanitarijos reikalavimai. Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės. Darbo vietos, įrangos ir inventoriaus tvarkymas pagal rizikos veiksnių analizės ir svarbių valdymo taškų (RVASVT) sistemos reikalavimus.
	Paruošti ir apdoroti duonos ir pyrago kepinių žaliavas.	Pagrindinės ir papildomos duonos ir pyrago kepinių gamyboje naudojamos žaliavos, kitos duonos ir pyrago kepinių

		gamyboje leidžiamos naudoti žaliavos ir maisto priedai. Žaliavų paruošimo duonos ir pyrago kepiinių gamybai technologinės operacijos. Žaliavų kokybės nustatymo būdai, rodikliai; žaliavų kokybės nustatymas jusliniu būdu.
	Gaminti duonos ir pyrago kepiinius.	Duonos ir pyrago kepiinių apibūdinimo, gamybos ir prekinio pateikimo techninio reglamentas. Duonos ir pyrago kepiinių gamybos technologiniai procesai. Įrenginių techninės specifikacijos, naudojimo būdai. Receptūrų normų reikalavimai. Gamybos proceso kontrolė. Duonos ir pyrago kepiinių pakavimo reikalavimai. Duonos ir pyrago kepiinių prekinės išvaizdos ir kokybės reikalavimai. Duonos ir pyrago gaminių saugos, sudėties ir kokybės reikalavimai. Gaminių ženklinimas. Duonos ir pyrago kepiinių siuntos saugos ir kokybės patvirtinimo dokumentai. Duonos ir pyrago kepiinių paruošimas realizavimui. Fasuotų duonos ir pyrago kepiinių atitikimas Fasuotų produktų kiekio ir matavimo indų kontrolės techniniam reglamentui. Susidariusių atliekų tvarkymo reikalavimai ir normos. Žaliavų ir baigtinių produktų kokybės neatitiktys ir galimos jų priežastys, neatitiktį šalinimas.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal formaliojo profesinio mokymo programą apimtis – 90 mokymosi kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį. Asmens kompetencijų, įgytų siekiant nurodytos	

	kvalifikacijos, mokantis pagal formaliojo profesinio mokymo programą arba iš profesinės veiklos patirties, vertinimas organizuojamas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro nustatyta tvarka.
<i>Kvalifikacijos atitikimas Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

29. Kvalifikacijos pavadinimas: maisto pramonės įrenginių meistras, LTKS V

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: maisto pramonės įrenginių techninė priežiūra ir remontas, techninės dokumentacijos tvarkymas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) vykdyti maisto pramonės įrenginių techninę priežiūrą ir remontą; 2) vykdyti vėdinimo, garų surinkimo, vandens padavimo, apšvietimo ir kt. sistemų patikrą ir kontrolę; 3) vykdyti naujų maisto pramonės įrenginių montavimo ir paleidimo darbus; 4) tvarkyti maisto pramonės įrenginių techninę dokumentaciją.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygelę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, elektriniai, pneumatiniai, hidrauliniai įrankiai, kaltuvai, žnyplės, atsuktuvai, spaustuvai, sriegimo bei matavimo įrankiai ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: maisto pramonės įrenginių meistras savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: kruopštumas, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, gebėjimas spręsti problemas, darbštumas, tvarkingumas, pastabumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti mėsos ir žuvies perdirbimo, riebalų perdirbimo ir valgomos aliejaus gamybos, pieno produktų gamybos, elevatoriaus linijos bei grūdų perdirbimo, kepimo, daržovių, vaisių ir uogų, konditerijos, pašarų bei nealkoholinių gėrimų gamybos įrenginių specialistais maisto pramonės įmonėse.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>

<p>Maisto pramonės įrenginių techninė priežiūra (LTKS V)</p>	<p>Prižiūrėti maisto pramonės įrenginius.</p>	<p>Gamybos paruošimo, terminio apdorojimo, suvirinimo darbų, galvanizavimo, dažymo procesų saugos reikalavimai. Darbo įrangos brėžinių žinios. Pneumatikos, hidraulikos elementų ir sistemų, ventiliacinių ir rekuperacinių, slėgiminio oro sistemų ir kompresorių techniniai normatyvai. Gamybos technologinės linijos bei vykstantys procesai. Technologinių įrenginių (skirtų mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos apdorojimui) konstrukcijos, paskirtis, veikimo principai ir aptarnavimo bei remonto sąlygos. Iškvėpimo mechanizmų ir įrenginių sandara, paskirtis, darbo metodai (pagrindiniai paprastųjų mazgų, mechanizmų, įrenginių išardymo, remonto ir surinkimo veiksmai ir priemonės). Mechanikos, pneumatikos, hidraulikos bei ventiliacinės ir rekuperacinės, katilinės garo (šiluminės ir dujųfikacijos) sistemos ir jų veikimo principai. Higienos ir sanitarijos reikalavimai. Plovimo ir valymo, dezinfekcijos priemonės, paskirtis ir saugos būdai (žinant jų paskirtį, naudojimo ir saugos būdus). Atliekų rūšys, rūšiavimo būdai.</p>
	<p>Vykdyti vėdinimo, garų surinkimo, vandens padavimo, apšvietimo ir kt. sistemų patikrą ir kontrolę.</p>	<p>LST EN ISO 9001, 14001, 22000 bei BRC (Global Standard for Food Safety) serijos standartų išmanymas. Vėdinimo, oro padavimo ir garų surinkimo, oro filtrų tinkamumo, vandens padavimo ir apšvietimo sistemų veikimo ir tinkamumo reikalavimai. Detalių ir mazgų leistini apkrovimai bei profilaktikos būdai, padedantys išvengti avarijų ir priešlaikinio sudilimo. Būtinybės nutraukti gamybą priežastys.</p>
	<p>Vykdyti įrengimų aprūpinimą eksploatacinėmis medžiagomis.</p>	<p>Mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos apdorojimo įrenginių atsarginių dalių, medžiagų ir rezervinių atsargų poreikio nustatymo būdai. Medžiagų, atsarginių</p>

		dalių ekonomiško naudojimo normos ir kontrolės priemonės. Gamybinių patalpų inventoriaus priežiūros reikalavimai.
Maisto pramonės įrenginių remontas (LTKS V)	Remontuoti maisto pramonės įrenginius.	Kontrolinių matavimo prietaisų naudojimas. Matavimo prietaisų techninė specifikacija, naudojimo principai (gulsčiukai, slankmačiai, liniuotės, mikrometrai, mikroskopai, kalibrai, atitinkami indikatoriai, lazeriniai skeneriai, matavimų mašinos). Mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos produkcijai pagaminti naudojamos techninės įrangos specifikacijos reikalavimai. Darbo įrangos brėžiniai, kinematikos, hidraulikos ir surinkimo schemas. Mechanikos, pneumatikos, hidraulikos bei ventiliacinės ir rekuperacinės sistemos ir jų veikimo principai. Detalių sutepimo būdai, techninių tepalų savybės. Gamybos technologinės linijos bei vykstantys procesai. Susidėvėjusių dalių keitimas. Remonto procesas, būdai ir priemonės. Gamybos paruošimo, terminio apdorojimo, suvirinimo darbų, galvanizavimo, dažymo procesų saugos reikalavimai.
	Vykdyti naujų maisto pramonės įrenginių montavimo ir paleidimo darbus.	Mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos produkcijai pagaminti naudojamos technikos montavimo ir paleidimo techninė dokumentacija ir reikalavimai. Montavimo, demontavimo, reguliavimo ir derinimo darbų atlikimo eiliškumas. Mechanizmų išbandymo po remonto sąlygos. Aptarnaujamų įrenginių, mechanizmų, paviršių suleidimo, tolerancijos, kвалitetų ir paviršiaus šiurkštumo parametrai.
Maisto pramonės įrenginių techninės dokumentacijos tvarkymas (LTKS V)	Rengti maisto pramonės įrenginių darbo režimų grafikus.	Optimalaus mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos gamybos

		įrenginių, mechanizmų darbo režimų, jų priežiūros ir remonto darbų grafikų sudarymo reikalavimai ir metodai.
	Ruošti maisto pramonės įrenginių techninę-eksploatacinę dokumentaciją.	Įrenginių, mechanizmų eksploatavimo ir jų remonto norminių teisės aktų reikalavimai. Pirminės apskaitos duomenų, kitos reikalingos informacijos, dokumentų ar ataskaitų, susijusių su pavestomis funkcijomis, nustatytais uždaviniais rengimo reikalavimai. Defektinių žiniaraščių, eksploatavimo instrukcijų, įrenginių, mechanizmų pasų ir kitos techninės dokumentacijos įforminimo reikalavimai. Gamybinių įrenginių, skirtų mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos gamybai, technologinės galimybės.
	Registruoti įrengimų gedimus.	Maisto pramonės įrenginių gedimų registravimas, gedimų registravimo neatitiktųjų registre reikalavimai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Vidurinis išsilavinimas; LTKS IV maisto produktų ir gėrimų gamybos posektorius kvalifikaciją arba 3 metų profesinės veiklos maisto produktų ir gėrimų gamybos posektoriuje patirties.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacija įgyjama mokantis pagal trumposios pakopos programą arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Mokymo pagal trumposios pakopos programą apimtis – 90 studijų kreditų.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

30. Kvalifikacijos pavadinimas: maisto produktų gamybos technologas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: maisto gamybos proceso planavimas, receptūrų sudarymas, maisto gamybos procesų valdymas ir kontrolė.
--	--

	<p>Veiklos uždaviniai: 1) planuoti maisto gamybos procesus; 2) kurti naujus ir tobulinti gaminamus maisto produktus, rengti naujų maisto produktų receptūras; 3) diegti maisto gamybos proceso technologijas; 4) kontroliuoti maisto gamybos procesų kokybę ir saugą.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, kompiuterinė įranga, maisto gamybos įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: maisto produktų gamybos technologas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: kūrybingumas, kruopštumas, reiklumas, darbštumas, atsakingumas, sąžiningumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti maisto pramonės (pieno, mėsos, vaisių ir daržovių perdirbimo įmonėse, duonos kepyklose, alaus daryklose, konditerijos, cukraus fabrikuose), viešojo maitinimo (kavinėse, restoranuose, viešbučiuose), prekybos įmonėse, maistą kontroliuojančiose institucijose, vykdyti ekspertinę konsultacinę veiklą.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Maisto gamybos proceso planavimas ir receptūrų sudarymas (LTKS VI)</p>	<p>Planuoti maisto gamybos procesus, vadovaujantis įmonėje veikiančiomis kokybės valdymo sistemomis.</p> <p>Rengti naujų maisto produktų receptūras.</p>	<p>Maisto saugos vadybos sistemų (MSVS) pagal ISO 22000 reikalavimai. Kokybės vadybos sistemų (KVS) pagal ISO 9001 reikalavimai. Aplinkosaugos vadybos sistemų (AVS) pagal ISO 14001 reikalavimai. Mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos produkcijos gamybos procesai.</p> <p>Produktų rūšys ir jų specifiška. Naujų produktų prognozuojamos savikainos nustatymo reikalavimai. Mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos produktų receptūrų kūrimas.</p>
<p>Maisto gamybos procesų valdymas ir kontrolė (LTKS VI)</p>	<p>Diegti maisto gamybos proceso technologijas.</p>	<p>Maisto pramonėje naudojama įranga, įrankiai ir priemonės. Mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos gamybos</p>

		<p>technologinių įrenginių charakteristikos, paskirtys ir sandaros. Produkcijos gamybos technologiniai procesai. Produkcijos gamybos technologinių normatyvų, instrukcijų, technologinių schemų, techninių ir kokybės reikalavimų rengimo reikalavimai. Kontroliniai prietaisai. Mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos produktų, sukurtų įmonėje, gamybos technologijos standartai. Gaminių jusliniai, cheminiai ir mikrobiologiniai kriterijai. Kontrolinių matavimų standartai ir metodikos.</p>
	Parinkti gamybos žaliavas ir produktus.	<p>Žaliavų, maisto priedų ir kitų medžiagų charakteristikos bei parinkimas mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos gamyboje.</p>
	Kontroliuoti maisto gamybos procesų kokybę ir saugą.	<p>Nacionaliniai reikalavimai maisto saugai. Tarptautiniai ISO 9001, 14001, 22000 serijos standartai. Maisto saugos vadybos sistemų (MSVS) pagal ISO 22000, kokybės vadybos sistemų (KVS) pagal ISO 9001, aplinkosaugos vadybos sistemų (AVS) pagal ISO 14001 reikalavimai. RVASVT reikalavimai. Produkcijos atitikimo nustatytiems etalonams kontrolės reikalavimai. Reikalavimai žaliavoms. Mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos žaliavų, duonos produktų kokybės kontrolės reikalavimai. Produkcijos etalonų kokybinių rodiklių lentelių paruošimo reikalavimai.</p>
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	<p>Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.</p>	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	<p>Aukštasis maisto technologijų studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.</p>	

<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant maisto technologijų studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

31. Kvalifikacijos pavadinimas: mikrobiologijos laborantas, LTKS VI

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: laboratoriniai tyrimai, žaliavų, pagamintos produkcijos ir jų sandėliavimo sąlygų kokybės kontrolė.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) atlikti maisto produktų tyrimus teikti išvadas; 2) tikrinti žaliavų ir pagamintos produkcijos kokybę ir laikymo sąlygas; 3) vykdyti žaliavų, pagamintos produkcijos ir sandėliavimo sąlygų kokybės kontrolę.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje ir lauke, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą. Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, kompiuteris, DS drėgnomatis, refraktometras, laboratoriniai matavimo prietaisai, laboratorinė įranga, reagentai, cheminiai indai, terpės ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: mikrobiologijos laborantas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: darbštumas, punctualumas, pastabumas, kruopštumas, atsakingumas, tvarkingumas. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti maisto pramonės (mėsos, pieno, alaus, daržovių, vaisių ir uogų ir jų perdirbimo, duonos, vyno, sūrių ir kitose) įmonėse, biologinio profilio moksliniuose instituteuose bei laboratorijose bei privataus sektoriaus laboratorijose, savivaldybių bei įmonių padaliniuose.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Laboratorinių tyrimų vykdymas (LTKS VI)	Paruošti laboratorijoje naudojamą įrangą, prietaisus ir medžiagas.	Laboratorinės įrangos, prietaisų, cheminių indų, terpių ir reagentų, naudojamų žaliavų ir produktų kokybei nustatyti rūšys ir eksploatacijos instrukcijos, jų paruošimas naudoti. Mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių

		<p>ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos gamyboje naudojamos žaliavos, jų rūšys, reikalavimai, cheminių medžiagų norminė dokumentacija. Žaliavų ir produkcijos kokybės rodiklių nustatymo būdai ir metodai. Produkcijos gamybos technologiniai procesai ir jų reikalavimai. Gamybai keliami mikrobiologijos reikalavimai. Higienos normos. Darbo sanitarijos reikalavimai. Saugaus darbo reikalavimai.</p>
	Atlikti maisto produktų tyrimus ir teikti išvadas.	<p>Mėginių paėmimo reikalavimai ir analizės atlikimo standartai. Procentinių tirpalų ruošimo reikalavimai. Produktų kokybės tikrinimo būdai ir reikalavimai. Galutinio produkto (mėsos, žuvies, pieno, augalininkystės produkcijos, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos) kokybės pavyzdžių formavimo pagal atliktus tyrimus reikalavimai. Tyrimų proceso dokumentavimo reikalavimai.</p>
	Nustatyti maisto produktų kokybinius rodiklius.	<p>Kokybiniai rodikliai pavyzdžiuose gamybinio proceso metu (pH, DS drėgnomačiu, refraktometru, centrifuginiu testu). Galutinio produkto (mėsos, žuvies, pieno, augalininkystės produkcijos, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos) kokybinių rodiklių įvertinimo būdai ir reikalavimai.</p>
Žaliavų, pagamintos produkcijos ir jų sandėliavimo sąlygų kokybės kontrolė (LTKS VI)	Tikrinti žaliavų ir pagamintos produkcijos kokybę ir jų laikymo sąlygas.	<p>Žaliavų ir pagamintos produkcijos kokybės reikalavimai. Kokybės reikalavimų vertinimo metodai. Žaliavų, pagamintos produkcijos laikymo sąlygų reikalavimai (temperatūra, drėgmė, apšvietimas).</p>
	Vykdyti žaliavų, pagamintos produkcijos ir sandėliavimo sąlygų kokybės kontrolę.	<p>Mėsos, žuvies, pieno, daržovių, vaisių ir uogų, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos produkcijos kokybės kontrolės būdai ir reikalavimai. Pavyzdžių paėmimo kontrolė pagal kokybės analizės pavyzdžių paėmimo būdus ir tvarką. Mikrobiologijos terpės laikymo</p>

		reikalavimai. Matavimo prietaisų kalibravimo reikalavimai. Laboratorinių matavimo prietaisų ir įrenginių priežiūra ir reikalavimai. Žaliavų ir produkcijos krovimo į sandėlius, aruodus, vagonus, mašinas kontrolės reikalavimai. Laboratorinių indų plovimo, markiravimo reikalavimai. Reikalavimai, keliami sandėliavimo patalpoms. Dokumentacijos tvarkymo reikalavimai. Bendrieji ir specialūs darbų saugos reikalavimai. Higienos normos ir sanitarijos reikalavimai (temperatūriniai režimai, normos, kuriomis reikia vadovautis atliekant mėsos apdorojimą). Darbo vietos ir naudojamų įrankių higienos reikalavimai. Valymo, dezinfekavimo priemonės.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis maisto technologijų studijų krypties išsilavinimas, profesinio bakalauro arba bakalauro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant maisto technologijų studijų krypties pirmosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Pirmosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.	
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.	

32. Kvalifikacijos pavadinimas: maisto pramonės inžinierius, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	Veiklos objektas: maisto pramonės technologinės įrangos darbo planavimas, organizavimas ir projektavimas, standartizacija ir kokybės vadyba.
--	--

	<p>Veiklos uždaviniai: 1) organizuoti technologinės įrangos darbą maisto gamybos proceso metu; 2) organizuoti naujos technologinės įrangos diegimą; 3) organizuoti medžiagų, reikalingų įrangos darbui, kokybės ir panaudojimo kontrolę; 4) organizuoti įrenginių darbo kokybės kontrolės sistemą.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje, būdingas komandinis ir individualus darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, įvairūs įrenginiai ir mechanizmai, naudojami maisto pramonėje, kompiuterinė technika ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: maisto pramonės inžinierius savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: gebėjimas spręsti problemas, pastabumas, tikslumas, gebėjimas konstruktyviai mąstyti, gebėjimas savarankiškai priimti sprendimus, komunikabilumas. Kvalifikaciją įgijęs asmenys galės dirbti projektavimo, gamybos ir techninės priežiūros organizavimo ir valdymo įmonėse, tiriamąjį bei kitą inžinerinį ekspertinį darbą maisto pramonės įmonėse, mokslinių tyrimų, inžinerinių paslaugų ir kitose techninės paramos organizacijose.</p>	
<p><i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i></p>	<p><i>Kompetencijos</i></p>	<p><i>Kompetencijų ribos</i></p>
<p>Maisto pramonės technologinės įrangos darbo planavimas ir organizavimas (LTKS VII)</p>	<p>Organizuoti technologinės įrangos darbą maisto gamybos proceso metu.</p>	<p>Fizikos, chemijos, medžiagų tyrimo metodai. Teorinės mechanikos dėsniai, reiškiniai ir procesai, jų matematiniai modeliai. Gamyboje naudojamos cheminės technologijos. Veiklos atlikimo standartai. Kompiuterizuotų technologijų valdymas. Gamybos strategijos ruošimas. Gamybos procesų kūrimas ir valdymas. Gamybos proceso optimizavimas ir standartizavimas. Gamybos apimties ir sąnaudų stebėsenos procesai. Gamybos technologijos ir jų rūšys. Įrangos rūšys. Gamybai reikalingų įrankių, įrenginių, medžiagų ir kitų resursų planavimas. Žaliavų, produkcijos apdirbimo reikalavimai. Specifikacijų ir sąmatų sudarymas. Technologinės įrangos projektavimas. Įrenginių projektavimo ir konstravimo dokumentacijos rengimas.</p>

	Organizuoti naujos technologinės įrangos diegimą.	Naujos įrangos techninės specifikacijos, brėžiniai, reikalavimai naujos įrangos diegimui ir taikymui technologiniuose procesuose. Naujos technologinės įrangos diegimo organizavimo reikalavimai. Reikiamos technologinės ir techninės įrangos parinkimo reikalavimai. Medžiagų poreikio planavimo pagal gamybos mastą reikalavimai. Darbuotojų aprūpinimo reikiamomis priemonėmis, medžiagomis, įranga ir įrankiais organizavimas. Vadovavimas inžinerinių projektų kaštų analizei ir skaičiavimams. Vadovavimas įrengimų projektavimo ir konstravimo dokumentacijos rengimo darbams.
Maisto pramonės technologinės įrangos standartizacija ir kokybės vadyba (LTKS VII)	Organizuoti darbuotojų darbų saugą gamyboje.	Aplinkos užterštumo, triukšmo lygio, vibracijų poveikio ir kitokie saugos reikalavimai. Saugos ir sveikatos, priešgaisrinės saugos reikalavimai. Saugaus darbo ir nelaimingų atsitikimų profilaktikos priemonės. Gamybinės sanitarijos reikalavimai. Pirmosios medicininės pagalbos suteikimas nukentėjusiems. Nelaimingo atsitikimo tyrimo reikalavimai. Darbuotojų instruktavimas.
	Valdyti kokybės kontrolės įrankius.	Medžiagų kokybės ir saugos standartai. Techninės įrangos kokybės ir saugos reikalavimai. Vadybos sistemų pagal LST EN ISO 9001, 14001, 22000 bei BRC reikalavimai. Kokybės sistemų ir veiklos audito bei produktų kokybės kontrolės žinios.
	Organizuoti medžiagų, reikalingų įrangos darbui, kokybės ir panaudojimo kontrolę.	Medžiagų kokybės standartai. Medžiagų kokybės nustatymo metodika. Maisto pramonės produktų gamybai reikalingų žaliavų, medžiagų ir energetinių resursų normatyvai.
	Organizuoti įrenginių darbo kokybės kontrolės sistemą.	Įrenginių darbo ir kokybės reikalavimai. Techniniai, technologiniai, kokybės vadybos, aplinkosaugos, darbų saugos ir priešgaisrinės saugos reikalavimai. Gamybos apskaitos reikalavimai. Įrenginių, prietaisų kalibravimas. Įrenginių našumo reikalavimai.

<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetas (nurodant jo lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Maisto pramonės įmonės (gamybos) valdymas (LTKS VII)	Valdyti įmonę.	Pramonės įmonių strateginis valdymas. Įmonės veiklos planavimas. Verslo aplinkos prognozavimas. Finansų valdymas. Valdymo sprendimų rūšys. Verslo administravimas. Vadovavimas darbuotojų kolektyvui. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas. Lietuvos Respublikos darbuotojų saugos ir sveikatos įstatymo nuostatai. Saugaus darbo organizavimas
	Organizuoti pavaldžių darbuotojų darbą.	Įmonės darbuotojų samdymo ir atleidimo tvarka, darbo sutarčių sudarymo ir nutraukimo reikalavimai. Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Užduočių darbuotojams sudarymo ir paskirstymo žinios. Darbo drausmės ir tvarkos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Įmonės darbuotojų motyvacinės priemonės. Darbuotojų kvalifikacijos kėlimo organizavimas.
	Vadovauti įmonės gamybai.	Įmonės gamybinių padalinių darbo organizavimas. Gamybos procesų kokybės valdymas. Veiklos rezultatų analizė. Pavaldinių veiklos organizavimas ir kontrolė. Įmonės veiklos vertinimo sistemų organizavimas. Darbo organizavimo programų ir planų projektų rengimas.
	Diegti inovacijas.	Naujų technologijų analizės reikalavimai. Eksperimentinių darbų, kai į gamybą diegiama nauja įranga ir technologiniai procesai, reikalavimai. Naujų tyrimų metodų diegimo organizavimas. Inovatyvių sprendimų, pagrįstų tyrimų rezultatais diegimo organizavimo reikalavimai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei</i>	Aukštasis gamybos inžinerijos arba maisto technologijų studijų krypties išsilavinimas, magistro kvalifikacinis laipsnis.	

<i>taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant gamybos inžinerijos arba maisto technologijų studijų kryptį antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.

33. Kvalifikacijos pavadinimas: maisto pramonės technologas, LTKS VII

<i>Trumpas kvalifikacijos apibūdinimas</i>	<p>Veiklos objektas: maisto gamybos procesų bei technologijų projektavimas, naujų maisto produktų kūrimas, žaliavų ir produktų kokybės valdymas bei inovacijų diegimas.</p> <p>Veiklos uždaviniai: 1) projektuoti maisto gamybos procesų technologijas; 2) planuoti ir vykdyti mokslinius tyrimus ir eksperimentus maisto pramonėje; 3) kurti naujus maisto produktus; 4) kontroliuoti maisto žaliavų ir gaminamų maisto produktų atitiktį kokybės ir saugos reikalavimams.</p> <p>Darbo sąlygos: dirbama uždaroje patalpoje, būdingas individualus ir komandinis darbas.</p> <p>Ypatingi reikalavimai sveikatai: privalu atlikti sveikatos profilaktinį patikrinimą ir turėti asmens medicininę knygėlę arba privalomojo sveikatos patikrinimo medicininę pažymą.</p> <p>Darbo priemonės: asmeninės apsaugos priemonės, kompiuteris, matavimo prietaisai, gamybos įranga ir kt.</p> <p>Papildoma informacija: maisto pramonės technologas savo veikloje vadovaujasi darbuotojų saugos ir sveikatos, ergonomikos, darbo higienos, priešgaisrinės saugos, aplinkosaugos reikalavimais. Jam svarbios šios asmeninės savybės: gebėjimas planuoti, gebėjimas vadovauti, komunikabilumas, darbštumas, iniciatyvumas, gebėjimas mokytis. Kvalifikaciją įgiję asmenys galės dirbti tiriamąjį, technologinį, ekspertinį, konsultacinį bei vadybinį darbą maisto pramonės įmonėse ir organizacijose.</p>	
<i>Pagrindiniai kvalifikacijos vienetai (nurodant jų lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Maisto gamybos procesų ir technologijų projektavimas (LTKS VII)	Analizuoti maisto gamybos procesų kokybinius rodiklius.	Maisto gamybos produkcijos vertinimo ir kokybės nustatymo reikalavimai. Gamybos proceso analizės reikalavimai. Gamybos technologinių normatyvų, instrukcijų, technologinių schemų,

		techninių ir kokybės reikalavimų rengimo ir keitimo reikalavimai.
	Projektuoti maisto gamybos procesų technologijas.	Technologiniai maisto gamybos procesų ir gamybos režimo reikalavimai. Gamyboje naudojama įranga, įrankiai ir priemonės. Gamybos proceso modeliavimo reikalavimai. Gaminio techninės charakteristikos, technologinės galimybės, gamybos procesų etapiškumų reikalavimai.
Naujų maisto produktų kūrimas ir inovacijų diegimas (LTKS VII)	Planuoti ir vykdyti mokslinius tyrimus ir eksperimentus maisto pramonėje.	Problemų identifikavimo būdai. Tyrimų metodai. Eksperimento planavimo reikalavimai. Tyrimų rezultatų analizė. Naujų produktų gamybos (mėsos, žuvies, pieno, augalininkystės produkcijos, riebalų ir aliejaus, grūdų bei krakmolo, konditerijos, duonos produkcijos) technologinių procesų kūrimas.
	Kurti naujus maisto produktus ir diegti inovacijas.	Naujausių mokslo žinių, pagrįstų fundamentinių tyrimų rezultatais, analizė. Naujų maisto produktų kūrimo reikalavimai. Naujų technologijų, naujų žaliavų ar maisto priedų panaudojimo galimybės. Naujų laboratorinių tyrimų metodų diegimas.
Maisto žaliavų ir produktų kokybės ir saugos valdymas (LTKS VII)	Kontroliuoti maisto žaliavų atitiktį kokybės ir saugos reikalavimams.	Žaliavų kokybę ir saugą reglamentuojantys norminiai dokumentai. Įmonei tiekiamų maisto žaliavų kontrolės reikalavimai. Maisto žaliavų laikymo reikalavimai ir sąlygos. Rizikos veiksnių ir prevencinių priemonių maisto žaliavų saugai ir kokybei analizės reikalavimai.
	Valdyti gaminamų maisto produktų kokybę ir saugą.	Gaminamų maisto produktų kokybę ir saugą reglamentuojantys norminiai dokumentai. Pagrindiniai RVASVT sistemos principai, sistemos įdiegimas ir taikymas produktų kokybės valdymui. Maisto saugos vadybos sistemos (MSVS) pagal ISO 22000, kokybės vadybos sistemos (KVS) pagal ISO 9001, aplinkosaugos vadybos sistemos (AVS) pagal ISO 14001 reikalavimai. Būtinųjų programų reikalavimų analizė. Kokybės valdymo sistemų diegimas įmonėje, produkcijos kokybės kontrolės

		efektyvumo gerinimas. Nestandartinės produkcijos gamybos priežasčių analizė.
<i>Specializacijos kvalifikacijos vienetas (nurodant jo lygį pagal LTKS)</i>	<i>Kompetencijos</i>	<i>Kompetencijų ribos</i>
Maisto pramonės įmonės (gamybos) valdymas (LTKS VII)	Vadovauti įmonės gamybinei – komercinei veiklai.	Gamybos įmonės veiklą reglamentuojantys teisės aktai. Gamybinės veiklos procesai. Tiekėjų paieška ir atranka, sutarčių sudarymo reikalavimai. Prekybinių sandorių sudarymo reikalavimai. Darbuotojų atrankos kriterijai. Įmonės turto valdymas.
	Organizuoti pavaldžių darbuotojų darbą.	Įmonės darbuotojų samdymo ir atleidimo tvarka, darbo sutarčių sudarymo ir nutraukimo reikalavimai. Darbuotojų saugos ir sveikatos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Užduočių darbuotojams sudarymo ir paskirstymo žinios. Darbo drausmės ir tvarkos reikalavimai ir jų laikymosi kontrolės priemonės. Įmonės darbuotojų motyvacinės priemonės. Darbuotojų kvalifikacijos kėlimo organizavimas.
	Planuoti ir organizuoti įmonės veiklą.	Įstatymai, Vyriausybės nutarimai, kiti norminiai teisės aktai, reglamentuojantys maisto gamybos įmonės veiklą. Gamybos procesų technologijos. Gamybos procesų planavimas ir valdymas. Gamybos apskaitos principai.
<i>Profesinei veiklai reikalingi bendrieji gebėjimai</i>	Asmuo, įgijęs nurodytą kvalifikaciją, taip pat turi būti įgijęs ir bendrųjų gebėjimų, apibrėžtų Rekomendacijoje dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų. Jų ugdymas(is) turi būti integruotas į nurodytai kvalifikacijai reikalingų kompetencijų ugdymo(si) procesą.	
<i>Kvalifikacijai įgyti reikalingas išsilavinimas, kvalifikacija (jei taikoma) ir profesinė patirtis (jei taikoma)</i>	Aukštasis maisto technologijų studijų krypties išsilavinimas, magistro kvalifikacinis laipsnis.	
<i>Kvalifikacijos įgijimas</i>	Kvalifikacijos vienetus sudarantys kompetencijų deriniai įgyjami studijuojant maisto technologijos studijų krypties antrosios pakopos studijose arba iš profesinės veiklos patirties.	
<i>Rekomenduojama mokymo trukmė kvalifikacijai įgyti</i>	Antrosios pakopos studijų trukmė nustatoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymu.	
<i>Kvalifikacijos vertinimas</i>	Kvalifikacijai įgyti reikalingos asmens turimos kompetencijos vertinamos vadovaujantis kompetencijų formuluotėmis ir jų ribų	

	aprašais, kurie išreiškia slenkstinį (minimalų) kompetencijos įgijimo lygmenį.
<i>Kvalifikacijos atitiktis Europos Sąjungos ir tarptautiniams standartams (jeigu taikoma)</i>	Netaikoma.
